

Artikel 3 EVRM

“Verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.”

Detentieomstandigheden voor jongeren op
St.Maarten

Danaë Koenen

Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden

1 juni 2008, Philipsburg, St.Maarten.

Naam stagiaire:	Danaë Koenen
Studentnummer:	9951744 Avans 156041 Fontys
Klas:	4IN
Locatie van de opleiding:	Tilburg
Stageperiode:	6 februari – 14 mei
Titel van de scriptie:	Artikel 3 EVRM, detentieomstandigheden voor jongeren op St.Maarten
Naam stageverlener:	Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden SJIB St.Maarten en het Openbaar Ministerie St.Maarten
Naam afstudeermentor:	C. Filemon
Naam afstudeerdocent:	M. Bindraban
Datum:	1 juni 2008

1 Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie over artikel 3 EVRM. Deze scriptie is het resultaat van 4 maanden onderzoek naar detentieomstandigheden op St.Maarten. Drie maanden heb ik op St.Maarten verbleven om daar onderzoek te doen.

Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn studie HBO-rechten en vormt de afsluiting van het vierde en laatste jaar van mijn opleiding.

De scriptie is in opdracht van het Openbaar Ministerie St.Maarten en de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden geschreven. Daarnaast zal deze scriptie een bijdrage leveren aan een uitgebreider onderzoek van de heer M. Bindraban. De informatie, bevindingen en conclusies mogen voor dit proefschrift gebruikt worden.

Het doel van dit onderzoek is het duidelijk in kaart brengen van de situatie met betrekking tot de detentieomstandigheden voor jeugdige gedetineerden, op dit moment is hier nog weinig over bekend.

Dit onderzoek richt zich op deze jeugdige gedetineerden, maar vanzelfsprekend worden de algemene detentieomstandigheden ook besproken.

Ik wil bij deze alle partijen bedanken die hun medewerking hebben verleend aan de totstandkoming van dit onderzoek. Speciale dank gaat uit naar de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden, het Openbaar Ministerie op St.Maarten, de Point Blanche gevangenis, en het politiebureau van Philipsburg.

Veel leesplezier.

Danaë Koenen

2 Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Inhoudsopgave	4
3	Samenvatting	7
3.1	Point Blanche	7
3.2	Politiecellen Philipsburg	8
4	Inleiding	9
5	Inleidende stand van zaken	10
6	Regelgeving	12
6.1	Inleidend.....	12
6.2	European Prison Rules	12
6.3	Landsverordening beginselen gevangeniswezen.....	17
7	Artikel 3 nader omschreven	19
7.1	Inleidend.....	19
7.2	Doorwerking artikel 3 EVRM	19
7.3	Reikwijdte.....	20
7.4	Positieve verplichtingen onder artikel 3 EVRM	20
7.5	Het verbod van artikel 3	21
8	Definitie Foltering	24
8.1	Kenmerken.....	24
8.2	Doel foltering.....	26
8.3	Opzet.....	26
8.4	Jurisprudentie	27
8.4.1	The Greek case	27
8.4.2	Ireland vs. United Kingdom.....	28
8.4.3	Kudla vs. Poland.....	30
9	Onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing	32
9.1	Verschil behandeling en bestraffing	32
9.2	Beginpunt artikel 3 EVRM.....	33
9.3	Peers vs. Greece	34
10	Artikel 3 specifiek gericht op jongeren	37
11	Overige relevante uitspraken	40

11.1	Kort geding PBIA (Point Blanche Inmates Association) – Nederlandse Antillen	40
11.1.1	Motivering.....	41
11.2	Uitspraak GEA 11 september 2007	42
11.3	“Horen van de verdachte (gevangenhouding)”	42
12	Praktisch gedeelte onderzoek.....	44
12.1	Point Blanche gevangenis.....	45
12.1.1	Eerste bezoek Point Blanche gevangenis, 10 maart 2008	45
12.1.2	Gesprek dhr. Isebia, Reclasseringsmedewerker SJIB Philipsburg.....	48
12.1.3	Tweede bezoek Point Blanche gevangenis, 2 april 2008	50
12.1.4	Gesprek de heer Ricardo, 2 april 2008 Point Blanche gevangenis	53
12.1.5	Gesprek mevr. Gario, 2 april 2008 Point Blanche Prison	54
12.1.6	Gesprek jeugdige gedetineerden, 9 april 2008 Point Blanche gevangenis	55
12.1.7	Gesprek Point Blanche Inmates Association, 9 april 2008 Point Blanche gevangenis.....	60
12.1.8	Gesprek jeugdige gedetineerde, 6 mei 2008 Point Blanche gevangenis	65
12.1.9	Derde bezoek Point Blanche gevangenis, 6 mei 2008	67
12.1.10	Gesprek met de heer de Vrijer, 9 mei 2008 Point Blanche Gevangenis.....	68
12.2	Politiecellencomplex Philipsburg.....	71
12.2.1	Bezoek Politiecellencomplex Philipsburg, 1 april 2008 10.00u	71
12.2.2	Gesprekken gedetineerden Politiecellen, 1 april 2008 Philipsburg.....	73
12.2.3	Gesprek Openbaar Ministerie, de heer Stein, 13 mei 2008.....	76
13	Rapporten CPT	77
13.1	Rapport 2003 – Philipsburg en Point Blanche	77
13.1.1	Politiecellen Philipsburg.....	77
13.1.2	Point Blanche Prison	78
13.2	Vergelijking bezoek CPT 2002 – huidige situatie Point Blanche Prison/Politiecellen Philipsburg	80
13.2.1	Politiecellen.....	80
13.2.2	Point Blanche Prison	81
14	Conclusies/Aanbevelingen.....	82
14.1	Point Blanche Prison.....	82
14.1.1	Behandeling	82
14.1.2	Beschermingsmaatregelen	82
14.1.3	Materiële omstandigheden.....	83
14.1.4	Regime en activiteiten	84

14.1.5	Medische zorg.....	85
14.1.6	Personeel.....	86
14.1.7	Eindconclusie Point Blanche.....	86
14.2	Politiecellencomplex Philipsburg.....	87
14.2.1	Fundamentele waarborgen.....	87
14.2.2	Registers en Informatie.....	87
14.2.3	Verhoren.....	87
14.2.4	Materiële omstandigheden.....	88
14.2.5	Eindconclusie.....	89
15	Aanbevelingen.....	90
15.1	Point Blanche gevangenis.....	90
15.2	Politiecellen Philipsburg.....	90
16	Evaluatie/Vervolgonderzoek.....	92
17	Bronnenlijst.....	93
17.1	Jurisprudentie.....	93
17.2	Rapporten.....	93
17.3	Regelgeving.....	95
17.4	Documentaires.....	96
17.5	Websites.....	96

3 Samenvatting

Het doel van deze scriptie is het vaststellen of er een schending van artikel 3 EVRM¹ plaatsvindt in de politiecellen van Philipsburg en/of de Point Blanche gevangenis op St.Maarten.

Artikel 3 EVRM houdt het verbod op foltering of een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing in. Dit onderzoek richt zich specifiek op jeugdige gedetineerden, dat wil zeggen de jongeren tot 18 jaar.

Naar aanleiding van interviews met gedetineerden en gesprekken met betrokken partijen is naar voren gekomen dat de detentieomstandigheden voor jongeren op zijn minst zorgwekkend zijn.

3.1 Point Blanche

Gezien de levensstandaard van St.Maarten is de situatie in de gevangenis van Point Blanche redelijk. Er zijn echter wat minpunten op het gebied van detentieomstandigheden voor de jongeren. Om te beginnen worden de gedetineerden niet voorzien van de benodigde informatie wat betreft de huisregels. Daarnaast zijn de data van vrijlating vaak niet bekend bij het personeel of bij de gedetineerden.

De klachtenprocedure is niet transparant en naar aanleiding van de gesprekken met gedetineerden blijkt dat zij niet volledig ingelicht zijn over deze procedure. Sommige minderjarigen zijn helemaal niet bekend met de mogelijkheid tot klachtenindiening.

Op het gebied van materiële detentieomstandigheden is de drinkwatervoorziening is niet naar behoren. Er is niet op ieder moment van de dag schoon drinkwater beschikbaar. De gedetineerden halen drinkwater uit de leidingen van de douche op momenten dat zij op geen andere manier aan schoon drinkwater kunnen komen.

De “*hurk-wc’s*”² zijn nog steeds aanwezig in de cellen, terwijl het Gerecht in Eerste Aanleg geoordeeld heeft dat deze vervangen moesten worden³.

Daarnaast heeft het geen positief effect dat de jongeren in cellen worden geplaatst met volwassenen. Zij praten met de volwassenen over nieuwe strafbare feiten en worden op een negatieve manier beïnvloed. Tevens zijn er weinig tot geen mogelijkheden voor de jongeren op het gebied van educatie.

In de gevangenis van Point Blanche is geen psychiatrische dienst beschikbaar. De arts heeft de mogelijkheid om hiernaar door te verwijzen wanneer hij dat wenselijk acht.

Tenslotte kampt de gevangenis van Point Blanche met onderbezetting en kunnen zij geen nieuw personeel aantrekken omdat hier geen geld voor beschikbaar is.

Gezien de levensstandaard van St.Maarten heeft er geen schending van artikel 3 EVRM plaatsgevonden in de gevangenis van Point Blanche.

¹ EVRM: Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

² “Hurk-wc”; zgn. Aziatisch toilet, gat in de grond dat dient als toilet.

³ Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, KG 150 van 2007, 26 november 2007. Zie 10.2 Kort geding PBIA – Nederlandse Antillen voor een samenvatting.

De gevangenis is in redelijke staat en de detentieomstandigheden zijn niet zodanig ernstig dat er gesproken kan worden van een schending van artikel 3. Er zijn echter wel een aantal verbeterpunten die dringend aandacht vragen⁴.

Het is van belang de jeugdige gedetineerden te scheiden van de volwassenen. Het plaatsen van jongeren bij volwassenen heeft een negatieve invloed op de jongeren. Er dient gekeken te worden naar de leeftijd, geslacht en het delict dat de gedetineerde heeft begaan.

Daarnaast is er geen educatie beschikbaar voor de jongeren. Dit is zorgwekkend omdat de detentie van jongeren op educatie en resocialisatie gericht dient te zijn.

3.2 Politiecellen Philipsburg

Er is sprake van overbevolking in de politiecellen van Philipsburg. De jeugdige gedetineerden worden ook hier in cellen geplaatst met volwassen gedetineerden. Het komt regelmatig voor dat in deze cellen 4 personen of meer geplaatst zijn, terwijl de afmetingen geschikt zijn voor maximaal 2 personen. Er is geen goede watervoorziening en geen goede ventilatie in de cellen. De (kleine) ramen brengen onvoldoende daglicht in de cellen. Daarnaast sanitaire gedeelte is niet schoon en biedt het te weinig privacy.

Ook zijn er op dit moment geen matrassen voor de gedetineerden om op te slapen. Een betonnen blok wordt gebruikt als bed, maar dit is geschikt voor slechts één persoon. De gedetineerden beschikken niet over kussens en dekens.

Deze detentieomstandigheden leiden ertoe dat er een schending van artikel 3 EVRM plaatsvindt. Er zijn twee belangrijke punten die hierbij een rol spelen. Ten eerste bevinden de jongeren zich in de periode dat zij het meest kwetsbaar zijn, namelijk de eerste periode van detentie. Ten tweede bevinden de jongeren zich in voorarrest en zijn zij niet veroordeeld, de schuld van deze jongeren is nog niet bewezen. Gezien voorgaande punten en het feit dat het om minderjarigen gaat leidt tot een schending van het EVRM.

De belangrijkste punten die verbeterd dienen te worden zijn de volgende; de materiële detentieomstandigheden van de politiecellen dienen te worden verbeterd. Daarnaast is het van belang dat jongeren niet meer bij volwassenen geplaatst worden. Het scheiden van gevangenen dient te gebeuren op grond van leeftijd, geslacht en het strafbare feit dat is begaan.

Er moeten geschikte slaapgelegenheden komen voor alle gedetineerden. Matrassen en kussens zijn nodig om hiervoor te zorgen. Tenslotte het aantal gedetineerden moet teruggebracht worden naar 2 personen per cel.

De volledige conclusies en aanbevelingen zijn te vinden op pagina 83.

⁴ Voor volledigheid. Zie “Aanbevelingen” p. 83

4 Inleiding

Deze scriptie is geschreven voor de Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden en het Openbaar Ministerie te St.Maarten. Daarnaast zal deze scriptie ter ondersteuning dienen van een groter onderzoek van de heer M. Bindraban.

Het onderwerp waar deze scriptie zich op zal richten zijn de detentieomstandigheden voor jeugdige personen (onder 18 jaar) op St.Maarten⁵. De doelstelling van deze scriptie is als volgt.

“Voor 14 mei 2008 vast te stellen of er sprake is van schending van artikel 3 EVRM, het verbod op foltering of onmenselijke behandeling/bestrafing, onder de jeugdige gedetineerden (in de groep jongeren tot 18 jaar) in het cellencomplex te Philipsburg en het Huis van Bewaring in Point Blanche.”

De centrale vraag is:

Is er sprake van schending van artikel 3 EVRM, verbod op foltering of onmenselijke behandeling/bestrafing, onder de jeugdige gedetineerden (tot 18 jaar) in de detentiecentra in Philipsburg en Point Blanche?

Het is van belang meer duidelijkheid te verkrijgen over de detentieomstandigheden voor jongeren op St.Maarten omdat er weinig bekend is over de situatie waarin zij verkeren. De gevangenis raken overvol, waardoor jeugdigen met volwassenen in cellen geplaatst worden. Dit onderzoek zal zich richten op de feitelijke situatie in de politiecellen van Philipsburg en de gevangenis van Point Blanche (voorheen enkel Huis van Bewaring).

Allereerst zal in deze scriptie uiteengezet worden welke regelgeving van toepassing is, en tevens wordt daarmee het toetsingskader aangegeven. Daarna zal aan de hand van jurisprudentie uiteengezet worden wat er onder de begrippen “foltering”, “onmenselijke behandeling of bestrafing” en “vernederende behandeling of bestrafing” valt. Dit is van belang omdat aan de hand van deze uitspraken (en het toetsingskader) de huidige situatie van de detentieomstandigheden beoordeeld kan worden.

Daarna volgt het praktische gedeelte van het onderzoek, waarin de gesprekken en interviews zijn uitgewerkt. Aan de hand van bovenstaande onderdelen zullen vervolgens de conclusies en aanbevelingen aan bod komen.

Het volledige onderzoeksplan is te vinden in de bijlagen⁶.

⁵ Op het moment dat er over jongeren of jeugdige gedetineerden wordt gesproken, gaat het om de leeftijdscategorie tot 18 jaar.

⁶ Zie bijlage nr. 10

5 Inleidende stand van zaken⁷

Al vele jaren wordt er gewerkt aan de nieuwe staatkundige verhoudingen⁸ voor het Koninkrijk der Nederlanden. Onder het Koninkrijk vallen: Nederland, Aruba en de Nederlandse Antillen. De Nederlandse Antillen bestaan uit Curaçao, St.Maarten, Bonaire, St.Eustatius en Saba. Aruba is het eerste land dat uit het Antilliaanse staatsverband is gestapt.

Op St.Maarten en Curaçao bleek uit een referendum dat een ruime meerderheid van de bevolkingde status van een autonoom land wilde verkrijgen.

De bevolkingen van Bonaire en Saba kozen in een referendum voor directe banden met Nederland. Tenslotte stemde de meerderheid op St.Eustatius voor het behoud van de Antillen.

Tijdens de bilaterale gesprekken die zijn gevoerd met de eilandgebieden en de regeringen en Aruba, zijn de standpunten uitgewisseld. De Nederlandse regering heeft aangegeven welke zaken er moeten veranderen zodat de veranderingen doorgevoerd kunnen worden, onder andere op financieel gebied en op het gebied van bestuur.

Vervolgens is er in september 2005 een basis gelegd voor een hoofdlijnenakkoord tussen Nederland, de Antillen en de eilandgebieden. Hierin werden onderwerpen als staatkundige structuur hervormingen, financieel-economische kwesties, rechtshandhaving en goed bestuur besproken.

De Ronde Tafel Conferentie op 26 november 2005 op Curaçao was het begin van de nieuwe verhoudingen binnen het Koninkrijk. Onderwerpen als economie, rechtshandhaving en deugdelijk bestuur zijn hierbij aan de orde gekomen.

Onder leiding van Minister-President Balkenende is de Ronde Tafel Conferentie gestart, welke heeft geleid tot een Slotverklaring⁹. Deze Slotverklaring is vervolgens getekend door alle partners in het Koninkrijk. In deze verklaring is bepaald dat er gewerkt wordt aan het bereiken van de nieuwe status van de gebieden.

De vijf eilandsgebieden zullen een andere status verkrijgen. Curaçao en St.Maarten krijgen een status aparte (zoals het land Aruba), en Bonaire, St.Eustatius en Saba zullen samen een gemeente worden. De BES-eilanden zullen onder toezicht blijven van Nederland.

Om deze verandering door te zetten heeft Nederland vervolgens aangegeven dat zij 85% van de schulden van de Antillen over wil nemen. Daar staat tegenover dat de Antillen een deel van hun bevoegdheden (bijvoorbeeld) op het gebied van rechtshandhaving in moeten leveren.

De Antillen hebben vervolgens aangegeven hier niet mee akkoord te gaan.

De punten die de meeste problemen opleverden waren voornamelijk de financiën en de organisatie van politie en justitie. Op financieel gebied krijgen Curaçao en St.Maarten een maximum bedrag dat zij kunnen lenen. Voor deze twee gebieden komt er één centrale bank.

⁷ Gebaseerd op Prof. Mr. J.M. Saleh, Nieuwe verhoudingen in het koninkrijk; Schets stand van zaken, Universiteit van Utrecht 2007

⁸ www.minbzk.nl, “De weg naar nieuwe staatkundige verhoudingen.” Bezocht op 13 maart 2008

⁹ Slotverklaring van de start-Ronde Tafel Conferentie van het Koninkrijk der Nederlanden, 26 november 2005. Willemstad Curaçao. Zie bijlage 13

Als de gebieden een status aparte krijgen gaan zij samenwerken in een Gemeenschappelijk Hof van Justitie.

Daarnaast komt er een Openbaar Ministerie voor de vijf gebieden, waar een gezamenlijke Procureur-Generaal aan het hoofd staat. Er zullen drie parketten in eerste aanleg komen; één voor Curaçao, één voor St.Maarten, en één voor Bonaire, St.Eustatius en Saba. Deze parketten staan onder leiding van hoofdofficieren. Vervolgens krijgt ieder land een eigen politiekorps. Curaçao heeft hiertegen veel weerstand geboden. Zij wilde graag een status die minimaal gelijk was aan de status van Aruba. Voornamelijk is aangevoerd dat de Slotverklaring in strijd is met het zelfbeschikkingsrecht.

St.Maarten en de BES-eilanden hebben wel doorgezet met het Overgangsakkoord. De streefdatum die gehanteerd wordt voor de staatkundige hervormingen is verschoven naar 15 december 2008.

Ook deze datum zal veranderen, zoals de Staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties, Ank Bijleveld, heeft aangegeven. Zij heeft aangegeven dat er een realistische datum gehanteerd zal worden, maar deze datum heeft zij nog niet bekend gemaakt¹⁰.

Gezien deze nieuwe hervormingen gaat er veel veranderen in de situatie van St.Maarten. De vraag is of de Nederlandse Antillen (en in dit geval St.Maarten) in staat zijn de status aparte te verkrijgen.

De detentieomstandigheden spelen ook een rol in deze situatie. In het onderzoeksplan voorafgaand aan dit onderzoek is al gebleken dat er verschillende negatieve geluiden zijn wat betreft de detentiecentra op St.Maarten. Vooral voor de jeugd zou er weinig geregeld zijn. Dit onderzoek zal zich daarom richten op de vraag of er sprake is van een schending van artikel 3 EVRM (verbod op foltering/onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing) ten aanzien van de detentieomstandigheden.

Dit onderzoek zal eerst uiteenzetten wat er precies onder artikel 3 valt. De begrippen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing zullen uiteengezet worden.

¹⁰ Tweede kamer Staten Generaal, “Brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties”, 8 april 2008 Den Haag. Zie bijlage 14

6 Regelgeving

6.1 Inleidend

In dit hoofdstuk zal het juridisch kader kort besproken worden. Hoewel dit onderzoek zich alleen richt op artikel 3 zijn er tal van andere regels die op de detentieomstandigheden van toepassing zijn. In dit hoofdstuk zullen de belangrijkste regels (kort) uiteengezet worden om een beter beeld te krijgen over de wetgeving die van toepassing is.

De European Prison Rules zullen in dit verband worden uitgewerkt omdat deze als toetsingskader dienen. De van toepassing zijnde bepalingen uit het IVRK en de Beijing Rules zullen in de bijlage gevoegd worden¹¹.

Andere internationale regels zijn ook van toepassing maar zullen niet verder uitgewerkt worden. Hierbij valt te denken aan de “the Riyadh Guidelines”, “Havannah Rules”, en de “Vienna Guidelines.”

De European Prison Rules zullen kort uitgewerkt worden en op eilandelijk niveau zullen de regels kort beschreven worden.

6.2 European Prison Rules

De European Prison Rules zijn opgesteld door de Council of Europe om algemeen geaccepteerde beginselen te waarborgen voor gedetineerden. Deze regels zijn van toepassing in de lidstaten van de Council of Europe.

In het eerste gedeelte van de European Prison Rules wordt het basisprincipe non-discriminatie uiteengezet. Ten aanzien van de registratie dient er een register te zijn aangelegd, waarin iedere gedetineerde is vastgelegd. Informatie met betrekking tot de identiteit, redenen voor zijn gevangenhouding en de dag en het uur van vrijlating moeten hierin vastgelegd zijn. Niemand mag zonder een “*valid commitment order*” geplaatst worden in een detentiecentrum. Daarnaast moet er een rapport opgemaakt worden over de persoonlijke situatie waarin de gedetineerde verkeert.

De verschillende categorieën gevangenen dienen in aparte afdelingen gehouden te worden, op grond van het verschil in leeftijd, geslacht, strafblad, de reden van detentie en de behoeften van de gevangene.

- Mannen en vrouwen dienen altijd gescheiden te worden.
- Niet-veroordeelde gevangenen dienen gescheiden te worden van veroordeelde gevangenen.
- Personen die vastzitten wegens schulden of andere civiele zaken dienen te worden gescheiden van personen die vastzitten wegens een strafrechtelijk feit.
- Jeugdige gevangenen dienen gescheiden te worden van volwassen gevangenen.

¹¹ Zie bijlage nr. 1

In het geval dat een persoon een eigen cel ter beschikking heeft, is het wenselijk dat hij gedurende de nacht alleen slaapt. Als er een uitzondering op deze regel gemaakt wordt is het niet wenselijk dat er zich meer dan twee gevangenen per cel bevinden. In het geval van slaapzalen dient er voldoende toezicht te zijn. Deze slaapfaciliteiten dienen te voldoen aan de standaarden die de gezondheid van de gedetineerden waarborgen.

Met betrekking tot de plaatsen waar gedetineerden werken of leven zijn de volgende vereisten gesteld;

De ramen moeten groot genoeg zijn voor de gevangenen om te kunnen lezen en werken bij natuurlijk licht. Daarnaast moet er voldoende frisse lucht naar binnen komen, ongeacht of er ventilatie is. De gevangenen dienen ook te beschikken over kunstlicht.

De sanitaire faciliteiten moeten adequaat en in goede staat zijn zodat iedere gedetineerde er op een schone en beschaafde manier gebruik van kan maken. Ook moeten de gedetineerden over faciliteiten als een bad en douche beschikken. Zij moeten minimaal eenmaal per week de gelegenheid krijgen om een douche te kunnen nemen.

Ten aanzien van de persoonlijke hygiëne dienen de gevangenen te beschikken over de nodige toiletartikelen en voldoende water om zichzelf gezond en schoon te kunnen houden.

Indien de gevangene geen eigen kleding mag dragen zal hij een outfit krijgen die geschikt is voor het klimaat. Deze kleding mag op geen enkele manier vernederend zijn. De kleding moet schoon en in goede staat zijn. Ondergoed zal zo vaak als nodig gewassen worden. Wanneer de gevangene wel eigen kleding mag dragen moet ook deze kleding schoon en in goede staat zijn. Iedere gedetineerde zal beschikken over een apart en geschikt bed, in overeenstemming met de lokale of nationale standaarden, en met aparte dekens welke schoon en in goede staat dienen te zijn.

Iedere gedetineerde zal op bepaalde tijd voedsel van voldoende waarde krijgen om hem gezond en op kracht te houden. Het voedsel moet van goede kwaliteit zijn en moet op de juiste manier bereid worden. Hierbij moet rekening worden gehouden met de leeftijd, gezondheidstoestand, e.d. van de gedetineerde. De gedetineerde dient op ieder moment over drinkwater te kunnen beschikken.

De gedetineerden die niet werken, dienen de mogelijkheid te krijgen om minimaal 1 uur per dag buiten oefeningen te kunnen doen. Jeugdige gevangenen dienen lichamelijke en recreatieve training te ontvangen in dit uur. De benodigde uitrusting dient hiervoor te worden verstrekt.

In iedere inrichting moet ten minste een gekwalificeerde medicus aanwezig zijn, die enig verstand heeft van psychiatrie. In noodgevallen dient hij zonder vertraging adequaat op te kunnen treden.

De medische diensten moeten uitgerust zijn met een psychiatrische dienst om een diagnose te kunnen stellen, en in sommige gevallen de betreffende gevangene te kunnen behandelen. Op het moment dat een gedetineerde een specialist nodig heeft om een bepaalde behandeling te kunnen ondergaan, dan zal hij verplaatst worden naar een gespecialiseerd instituut of naar een

ziekenhuis. Ook diensten op het gebied van tandverzorging dienen beschikbaar te zijn voor elke gevangene.

De medicus zal iedere gevangene zo snel mogelijk onderzoeken nadat zij gedetineerd zijn. Bij een eventuele diagnose dienen de passende maatregelen te worden genomen. Hierbij valt te denken aan het afzonderen van een gedetineerde bij een besmettelijke ziekte, of het vaststellen van de lichamelijke capaciteit ten aanzien van het te verrichten werk.

Deze medicus moet het hoofd van de gevangenis inlichten in geval van verwondingen die ontstaan zijn door de detentie of door omstandigheden met betrekking tot de detentie. Hij zal daarnaast ook;

- de hoeveelheid, kwaliteit, voorbereiding van het voedsel inspecteren,
- de hygiëne van het instituut en de gevangenen inspecteren,
- de sanitaire voorzieningen, de temperatuur, verlichting en ventilatie van het instituut inspecteren,
- inspecteren of de kleding en het beddengoed van de gevangenen geschikt en passend is,
- en observeren of de regels met betrekking tot de lichamelijke educatie en sporten worden nageleefd, op het moment dat er geen ander technisch personeel deze taak op zich heeft genomen.

Door de administratie moet het volgende vastgelegd worden.

- Het gedrag dat de straf als gevolg heeft gehad,
- Het type en de duur van de opgelegde straf
- De autoriteit die bevoegd is deze straf uit te voeren,
- De mogelijkheid tot hoger beroep.

Geen enkele gevangene mag gestraft worden tenzij hij op de hoogte is van de aanklacht die tegen hem is ingediend. Vervolgens moet de gevangene een goede mogelijkheid gehad hebben om zijn verweer hiertegen kenbaar te kunnen maken.

Lichamelijke bestraffingen, bestraffing door middel van afzondering in een donkere cel, en iedere andere vorm van wrede, onmenselijke of vernederende bestraffingen zijn in zijn geheel verboden als bestraffingen.

Een bestraffing door middel van afzondering of terugbrengen van het voedingspatroon mag nooit opgelegd worden zonder dat de medicus de gevangene onderzocht heeft, en heeft vastgesteld of de gevangene gezond genoeg is om deze bestraffing te doorstaan.

Iedere gevangene die zo'n behandeling ondergaat dient dagelijks onderzocht te worden door de medicus.

Dwangmaatregelen zoals handboeien, kettingen en dwangbuizen, mogen niet gebruikt worden als bestraffing. Ook zullen ijzeren kettingen niet gebruikt worden als dwangmiddel.

Instrumenten die dienen als dwang mogen alleen gebruikt worden in de volgende gevallen;

- als voorzorgsmaatregelen tegen een mogelijke ontsnapping,
- op medische gronden door de directeur of medicus,
- op bevel van de directeur als andere methoden geen effecten vertonen, en de gevangene een gevaar voor zichzelf en anderen is.

Ten aanzien van informatie verstrekken dienen alle gevangenen over schriftelijke informatie te beschikken over;

- de behandeling die gevangenen in zijn categorie ondergaan,
- de vereisten en regels met betrekking tot disciplinaire maatregelen van het instituut,
- de methoden ten aanzien van het zoeken van informatie en indienen van klachten,
- en andere zaken die mogelijk van belang zijn zodat de gevangene zijn rechten begrijpt, en de verplichtingen die hij heeft ten aanzien van het leven in de gevangenis.

Iedere gevangene dient iedere dag een mogelijkheid te hebben om klachten in te kunnen dienen bij de directeur van het instituut, of een vertegenwoordiger daarvan. Ook hebben gevangenen de mogelijkheid om verzoeken of klachten in te dienen bij een inspecteur. Iedere klacht dient in redelijkheid te worden behandeld zonder vertraging.

Gevangenen mogen onder het nodige toezicht communiceren met familie en kennissen zo vaak als dat mogelijk is. Daarnaast zullen zij regelmatig op de hoogte worden gebracht van het nieuws door middel van nieuwsbladen o.i.d. De gevangenen dienen ook een bibliotheek tot hun beschikking te hebben, welke toegankelijk moet zijn voor alle categorieën gevangenen.

Indien er voldoende gevangenen in detentie dezelfde religie dienen, zal er een gekwalificeerde vertegenwoordiger aangesteld worden van de betreffende religie. Eventueel kan deze vertegenwoordiger op full-time basis aangesteld worden. Het is niet toegestaan een bepaalde godsdienst te discrimineren. Iedere gevangene zal de mogelijkheid krijgen om zijn godsdienst te kunnen beoefenen. Zijn behoeften dienen gerespecteerd te worden; de gevangene moet de mogelijkheid krijgen diensten bij te wonen in het instituut, en hij mag beschikken over boeken over zijn godsdienst.

De bezittingen van de gevangene, zoals geld, waardevolle spullen, kleding en andere bezittingen van de gevangene die hij mag bezitten, worden veilig opgeborgen in het instituut. Hier zal de gevangene voor tekenen. Op het moment dat de gevangene vrij wordt gelaten zal hij deze bezittingen terugkrijgen.

Wanneer een gevangene komt te overlijden, een ernstige ziekte krijgt, of uit het instituut verwijderd wordt omdat hij een psychische behandeling moet ondergaan zal onmiddellijk de echtgeno(o)t(e) ingelicht worden of het familielid dat het dichtste bij de gevangene staat.

Als een gevangene verwijderd wordt en overgeplaatst wordt naar een ander instituut moet dit transport voldoende ventilatie en licht bieden.

Het personeel dient zorgvuldig geselecteerd te zijn, gezien het belang dat het werk met zich meebrengt. De hoogte van de salarissen dient zodanig te zijn dat het geschikte mannen en vrouwen aan zal trekken. Het personeel dient voldoende opgeleid te zijn. Voordat zij aan hun werk beginnen zal er een training plaats vinden met betrekking tot de algemene en specifieke taken die gaan plaatsvinden.

Onder het personeel moet een geschikt aantal psychiaters, psychologen, sociaal werkers en leraren aanwezig zijn. Ook de directeur moet zorgvuldig geselecteerd zijn op karakter, administratieve vaardigheden, geschikte opleiding en ervaring.

In het instituut worden mannen en vrouwen gescheiden. De vrouwelijke gevangenen moeten onder toezicht staan van vrouwelijke officials. Mannelijk personeel, als artsen e.d., kunnen wel hun werk uitvoeren in het vrouwelijke gedeelte van het instituut.

Het personeel zal geen geweld gebruiken behalve in het geval van zelfverdediging of in bepaalde gevallen waarin een gevangene probeert te ontsnappen, of in het geval van actief of passief lichamelijk verzet tegen een bevel. Zij mogen niet meer geweld gebruiken dan noodzakelijk. De gevangenisbewaarders zal een lichamelijke training gegeven worden om in staat te zijn zich te verweren tegen agressieve gevangenen.

In het gedeelte met betrekking tot het regime in de gevangenis wordt om te beginnen benadrukt dat vrijheidsberoving een straf op zichzelf is. De detentieomstandigheden mogen niet aan een verergering van deze vrijheidsberoving bijdragen.

De detentieomstandigheden moeten in overeenstemming zijn met de geaccepteerde standaarden van de menselijke waardigheid. De verschillen tussen het leven in vrijheid en leven in detentie moeten zoveel mogelijk beperkt worden.

Werken tijdens de detentieperiode moet gezien worden als een positief element gedurende de bestraffing. De aard van het werk moet de kwaliteiten van de gedetineerde verbeteren, en moet hem een uitzicht op eventueel werk na detentie geven. Beroepstraining is voornamelijk van belang voor de jeugdige gedetineerden.

Door een educatief programma te ontwikkelen moet er in de individuele behoeften van de gedetineerden voorzien worden. Deze programma's moeten gericht zijn op de periode na detentie, en moeten de moraal, houding en zelfrespect van de gedetineerden verbeteren. Speciale aandacht moet gericht zijn op de jongeren als het gaat om een educatief programma. De bibliotheek moet daarom zorgen dat zij over recreatieve en instructieboeken boeken beschikt en de gedetineerden motiveert om hier gebruik van te maken.

De gevangenis moet zorgen dat er voldoende mogelijkheden zijn voor om de gedetineerden in een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid te houden.

De gevangenis dient ervoor te zorgen dat de gedetineerden ondersteund worden bij de voorbereiding op de terugkeer in de maatschappij. Om dit te kunnen bereiken dienen er cursussen en procedures ontwikkeld te worden. De gevangenis dient ook samen te werken met

sociale instellingen om dit proces te vergemakkelijken. Op het moment dat de gedetineerden vrijgelaten worden moeten zij in het bezit van de benodigde papieren zijn om terug de maatschappij in te keren. De gevangenis moet bijdragen aan het vinden van een geschikte woonplaats en geschikt werk.

In de European Prison Rules zijn de regels uiteengezet die gelden voor speciale categorieën gevangenen.

6.3 Landsverordening beginselen gevangeniswezen

In deze paragraaf zal in het kort uiteengezet worden welke bepalingen van de “landsverordening beginselen gevangeniswezen” van toepassing zijn op dit onderzoek.

Artikel 2 van deze landsverordening geeft aan dat er een duidelijk verschil in “gestichten” wordt gemaakt, namelijk; de gevangenissen, huizen van bewaring, en landsinrichtingen voor ter beschikking gestelden. Op ieder eiland dient een huis van bewaring te zijn. (Point Blanche had in eerste instantie deze functie als Huis van Bewaring).

Deze huizen van bewaring zijn bestemd voor:

- personen die straffen van hechtenis of militaire detentie moeten ondergaan,
- alle andere personen, wiens vrijheid is ontnomen krachtens rechterlijke beslissing, voor zover geen andere plaats voor hen bestemd is,
- tot verblijf voor doortrekkende gedetineerden.

Op grond van artikel 7 wijst de minister een of meer gevangenissen aan, *“waarvan de afdelingen in het bijzonder bestemd zijn voor de opnemings van mannelijke tot gevangenisstraf veroordeelden, die de leeftijd van eenentwintig jaren nog niet hebben bereikt.”*

Bij ieder gesticht dient een Commissie van Toezicht aangesteld te zijn. Zij heeft tot taak:

- toezicht houden op de wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming in het gesticht of afdelingen ervan,
- kennis nemen van door de gedetineerden naar voren gebrachte grieven,
- zorg dragen voor de behandeling van klaagschriften,
- advies en inlichtingen geven aan de directeur of het hoofd van het gesticht.

Deze Commissie dient persoonlijk contact te hebben met de gedetineerden.

Ten aanzien van het regime worden in hoofdstuk 5 enkele bepalingen gegeven. Onveroordeelde gevangenen worden aan geen andere beperkingen onderworpen dan die voor de opsluiting of handhaving noodzakelijk zijn om de veiligheid in stand te houden. Niet-veroordeelden worden bij voorkeur niet bij veroordeelden geplaatst.

De gedetineerden kunnen in bepaalde groepen opgedeeld worden. Het regime in deze groepen kan verschillend zijn. Ook mannelijke gedetineerden onder de 21 jaar worden bij voorkeur afgezonderd van de volwassen gedetineerden.

De gedetineerden dienen de mogelijkheid te krijgen godsdienstige bijeenkomsten bij te wonen. Alle gedetineerden worden in de gelegenheid gesteld godsdienstonderwijs te ontvangen. Alle gedetineerden mogen gebruik maken van de mogelijkheden tot onderwijs, vorming en recreatie in het gesticht. Aan gedetineerden voor wie het wenselijk wordt geacht aanvullend schoolonderwijs te krijgen, zal hier zoveel mogelijk in tegemoet worden gekomen.

Er kunnen disciplinaire straffen opgelegd worden in het geval dat een gedetineerde feiten begaat die in strijd zijn met de goede orde. Deze disciplinaire straffen houden de volgende in;

- opsluiting in een strafcel,
- onthouding van bezoek, van het schrijven of ontvangen van brieven of beperking van andere rechten,
- een geldboete van ten hoogste het bedrag aan zakgeld dat de gedetineerde krijgt gedurende twee weken,
- berisping.

De overtreder beschikt over het recht gehoord te worden voordat de straf wordt opgelegd. Binnen 24 uur nadat de strafoplegging heeft plaatsgevonden dient een schriftelijke beredeneerde mededeling te worden uitgereikt. Hierin wordt tevens vermeld dat de overtreder beklag kan doen bij de Commissie van Toezicht.

7 Artikel 3 nader omschreven

Artikel 3 EVRM.

“No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.”

7.1 Inleidend¹²

Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is getekend in Rome op 4 November 1950, en werd van kracht op 3 mei 1953. Het Verdrag creëerde verplichtingen op het gebied van mensenrechten voor de Staten die dit verdrag ratificeerden. Het verdrag is hierdoor verbindend en een deel geworden van het juridische systeem van de Staten.

Dit verdrag is van toepassing op St.Maarten, omdat het Koninkrijk der Nederlanden een partij is in het verdrag. St.Maarten is een onderdeel van de Nederlandse Antillen, en de Nederlandse Antillen vallen onder het Koninkrijk der Nederlanden. (Zoals in “Inleidende stand van zaken” uitgebreider beschreven.)

Het EVRM werkt in de Antilliaanse rechtsorde op dezelfde manier door als in de Nederlandse rechtsorde. De burgers kunnen de bepalingen met directe werking rechtstreeks invoeren voor de rechter, indien het Koninkrijk geen voorbehouden heeft gemaakt.

7.2 Doorwerking artikel 3 EVRM¹³

De doorwerking van het EVRM op de Antillen, en in dit geval artikel 3 EVRM, komt onder andere naar voren in de zaak Mathew vs. The Netherlands¹⁴. Dit artikel is in 2005 ingeroepen tegen het Koninkrijk der Nederlanden omdat de behandeling en omstandigheden met betrekking tot het voorarrest en de detentie van Mathew in Aruba zodanig waren dat het een schending van artikel 3 op zou leveren. Mathew werd verdacht van zware mishandeling en was een gewelddadig persoon. Om deze reden zijn er bijzondere maatregelen genomen om hem onder controle te houden. Deze maatregelen leverden volgens het Hof een schending van artikel 3 op. Het Hof deed hierbij de volgende uitspraak:

“[...] it is not Aruba but the Kingdom of the Netherlands which is the party responsible under the Convention for ensuring compliance with its standards. Judicial orders given in one of the three countries of the Kingdom – the Realm in Europe, the Netherlands Antilles and Aruba – can be executed throughout the Kingdom. The Court is concerned to find that, despite a request to that effect from the applicant, no attempt appears to be made to find a place of detention appropriate to the applicant in one of the other two countries of the Kingdom.”¹⁵

¹² Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003. p.5

¹³ G.A.E. Thodé, “Strafprocesrecht in Caraïbisch Nederland – Hoe EVRM conform?”, Nieuwe verhoudingen in het Koninkrijk der Nederlanden, Universiteit van Utrecht 2007.

¹⁴ Mathew vs. Netherlands, EHRM 29 september 2005, application no. 24919/03

¹⁵ G.A.E. Thodé, “Strafprocesrecht in Caraïbisch Nederland – Hoe EVRM conform?”, Nieuwe verhoudingen in het Koninkrijk der Nederlanden, Universiteit van Utrecht 2007. + Mathew vs. Netherlands, EHRM 29 september 2005, application no. 24919/03 par. 204

7.3 Reikwijdte

Primair is door de jurisprudentie van het Hof de reikwijdte aangegeven van artikel 3. Een kenmerk van deze jurisprudentie is dat er een zekere mate van flexibiliteit bestaat¹⁶. In de zaak *Tyrer vs. United Kingdom* heeft het Hof dit nogmaals benadrukt door te zeggen dat het Verdrag altijd geïnterpreteerd moet worden naar de situatie van het heden.

Om een goede omschrijving te kunnen geven wat onder artikel 3 EVRM valt, is het belangrijk vast te stellen op welk moment *“ill-treatment”*¹⁷ onmenselijk of vernederend wordt, en wanneer er sprake is van foltering¹⁸. In dit hoofdstuk zal aan de hand van de belangrijkste jurisprudentie bepaald worden wat er onder deze begrippen valt.

7.4 Positieve verplichtingen onder artikel 3 EVRM¹⁹

Het Hof heeft artikel 2 (het recht op leven) en artikel 3 EVRM gewaardeerd als de meest fundamentele rechten die zijn vastgelegd in het EVRM. Het hoofdzakelijke doel van deze rechten is het waarborgen van de persoonlijke waardigheid en lichamelijke integriteit. Artikel 3 is een absoluut recht, er is geen uitzondering wanneer een handeling als bedoeld in artikel 3 is toegestaan.

De rechten die in het EVRM zijn neergelegd zouden de burger bescherming moeten bieden tegen inbreuken. In de context van artikel 3 EVRM houdt dit zowel preventieve als beschermende waarborgen in.

Deze waarborgen zijn over het algemeen terug te vinden in het nationale juridische systeem, en beschermen de rechten van slachtoffers tegen inbreuken. Er zijn twee categorieën van positieve verplichtingen;

- het vereiste dat het juridische systeem bescherming biedt tegen inbreuken van andere individuen,
- en procedurele verplichtingen om vermeende inbreuken te onderzoeken.

Artikel 1 en artikel 3 van het EVRM zijn erop gericht een aantal van deze positieve verplichtingen te creëren. Zo zijn de Staten verplicht foltering en andere vormen van *“ill-treatment”* te voorkomen, en daarnaast bij eventuele inbreuken ervoor te zorgen dat deze zo snel mogelijk hersteld kunnen worden. Het herstellen van een dergelijke inbreuk kan bijvoorbeeld het instellen van een onderzoek inhouden, waarbij de verantwoordelijke opgespoord en bestraft wordt. Dit is uiteraard alleen mogelijk binnen de jurisdictie van de Staat.

¹⁶ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p.10

¹⁷ “Ill-treatment”; een “verkeerde” behandeling of bestraffing, behandeling niet naar behoren.

¹⁸ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva. Background Paper 1, Approaches to Article 3 in the European System, p.36

¹⁹ Gebaseerd op Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p. 36 e.v.

In enkele zaken die de afgelopen jaren hebben gespeeld heeft het Hof aangegeven hoe ver artikel 3 EVRM reikt met betrekking tot de positieve verplichting voor Staten.

De belangrijkste verantwoordelijkheid van de Staten op dit gebied is het zorgen voor preventieve maatregelen en mechanismen die er voor zorgen dat individuen beschermd worden tegen *“ill-treatment”*, ongeacht door wie deze behandeling is toegebracht.

Op grond van artikel 1 EVRM moet de Staat de rechten en vrijheden waarborgen binnen de jurisdictie. In combinatie met artikel 3 betekent dit dat de Staat er binnen de jurisdictie voor moet zorgen dat de individuen niet worden blootgesteld aan foltering of een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

Het verbod op foltering brengt met zich mee dat de autoriteiten waakzaam moeten zijn voor eventuele inbreuken. Daarbij moeten zij zich er ook van bewust zijn dat het gedrag dat zij zelf vertonen geen inbreuk op mag leveren. Schendingen van artikel 3 maken een inbreuk op een fundamenteel mensenrecht, en daarom moeten de onderzoeken die naar deze vermeende inbreuken worden ingesteld van een hoog niveau zijn. De onderzoeken moeten grondig zijn, waarbij de daders uiteindelijk bestraft worden.

Wanneer er niet adequaat gereageerd wordt op een vermeende inbreuk kan dit op zichzelf een schending van artikel 3 met zich meebrengen. Het juridische systeem moet dus structureel georganiseerd zijn en effectieve bescherming bieden.

7.5 Het verbod van artikel 3

Het verbod op foltering en een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing is vastgelegd in artikel 3 van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens²⁰. Artikel 3 EVRM moet in verband met artikel 15 EVRM gelezen worden²¹. Dit artikel geeft aan dat er geen uitzonderingen door de Staten op dit verbod gemaakt mogen worden. Het karakter van artikel 3 EVRM is om deze reden een absoluut verbod.

Andere verdragen hebben de termen (*“torture, inhuman or degrading treatment or punishment”*) in het verbod nader omschreven, maar deze zijn niet nader uitgewerkt in het EVRM.

Vervolgens is er een complex geheel aan jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontstaan om deze termen nader gedefinieerd te krijgen²².

Op grond van de jurisprudentie is er een onderscheid gekomen in de drie daden waar in artikel 3 over gesproken wordt²³;

- Foltering
- Onmenselijke behandeling of bestraffing
- Vernederende behandeling of bestraffing

²⁰ Hierna: EVRM

²¹ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”. June 2002, Geneva, Introduction p. 9

²² Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”. June 2002, Geneva, Introduction p. 9

²³ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”. June 2002, Geneva, Introduction p.13

Om binnen de reikwijdte van artikel 3 EVRM te vallen moet een daad van *“ill-treatment”* een *“minimum level of severity”* bereiken. Dit geldt voor foltering, onmenselijke behandeling of bestraffing en vernederende behandeling of bestraffing. Dit *“minimum level of severity”* is de belangrijkste voorwaarde die gesteld wordt om een daad binnen artikel 3 te laten vallen. Het Hof heeft in verschillende uitspraken²⁴ aangegeven dat deze “drempel” relatief is, en dat er andere aspecten zijn die mee moeten wegen als het gaat om het kwalificeren van een daad genoemd in artikel 3. Deze aspecten zijn onder andere de volgende²⁵:

- De duur van een handeling als bedoeld in artikel 3,
- De lichamelijke effecten van een handeling (“)
- De psychische effecten van een handeling (“)
- Het geslacht, de leeftijd en de mate van gezondheid waarin het slachtoffer verkeert.

Het *“minimum level of severity”* is vereist om een schending van artikel 3 EVRM vast te kunnen stellen²⁶, maar de mate van ernst onderscheidt ook de drie vormen van *“ill-treatment”*.

Vanaf het begin heeft het Hof aangegeven dat het minimum niveau vereist is voor iedere vorm van *“ill-treatment”*. Vervolgens kijkt het Hof onder welke vorm de behandeling of bestraffing valt, met logischerwijs foltering als meest vergaande vorm. Het is daarbij ook moeilijk om vast te stellen wanneer er sprake is van een zodanig “harde” behandeling en wanneer er gesproken kan worden van een schending van artikel 3.

De Commissie heeft in “the Greek Case²⁷” aangegeven wanneer *“ill-treatment”* als onacceptabel aangemerkt kan worden.

Dit kan variëren van plaats tot plaats.

“It appears from the testimony of a number of witnesses that a certain roughness of treatment of detainees by both police and military authorities is tolerated by most detainees and even taken for granted. This underlines the fact that the point up to which prisoners and the public may accept physical violence as being neither cruel nor excessive, varies between different sections of them.”²⁸”

Afhankelijk van verschillende groepen en individuen in een samenleving kan het variëren wat gezien wordt als *“ill-treatment”*.

²⁴ Onder andere Ireland vs. United Kingdom, EHRM 18 januari 1978, application no. 5310/71

²⁵ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”, June 2002, Geneva, p.13

²⁶ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p.10

²⁷ Hier later meer over in “Jurisprudentie”

²⁸ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p.10 + Greek Case, 5 November 1969, YB XII, p. 501.

Een voorbeeld hierbij is een bepaalde behandeling of bestraffing naar vrouwen en kinderen toe in bepaalde religieuze groepen of culturen²⁹. Dit kan door bepaalde personen uit deze groepen eerder gezien worden als een ernstige schending. Deze benadering is ook van belang als het gaat om jongeren tot de leeftijd van 18 jaar³⁰.

²⁹ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva. p.91

³⁰ Hier later meer over in “Artikel 3 specifiek gericht op minderjarigen.”

8 Definitie Foltering

“It is plain that there may be treatment to which all these descriptions apply, for all torture must be inhuman and degrading treatment, and inhuman treatment also degrading.”³¹

Ook dit is een uitspraak die de Commissie gedaan heeft in de Greek case. Hieruit kan worden afgeleid dat artikel 3 EVRM valt op te delen in verschillende delen. In deze paragraaf zal eerst worden uitgewerkt welke daden er onder het begrip foltering vallen. In de volgende paragrafen zal aandacht besteed worden aan de andere begrippen (onmenselijke en vernederende behandeling of bestraffing)

8.1 Kenmerken

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft wel de kenmerken gedefinieerd die kunnen leiden tot foltering of een onmenselijke behandeling of bestraffing, maar de termen zelf heeft zij nooit gedefinieerd³². De kenmerken van foltering komen nog duidelijker naar voren als er gekeken wordt naar de definitie die in artikel 1 UNCAT wordt gehanteerd, omdat foltering hier duidelijker is omschreven³³. In artikel 1 van “The United Nations Convention against Torture” is de term “foltering” wel nader omschreven.

*1. “For purposes of this Convention the term “torture” means any act by which **severe pain or suffering**, whether physical or mental, is **intentionally inflicted** on a person for such purposes as obtaining from him or a third person information or a confession, punishing him for an act he or a third person has committed or is suspected of having committed, or intimidating or coercing him or a third person, or for any reason based on discrimination of any kind, when such pain or suffering is inflicted by or at the instigation of or with the consent or acquiescence of a public official or other person acting in an official capacity. It does not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to lawful sanctions.”*

Hieruit kan afgeleid worden dat er 3 essentiële elementen bestaan voor foltering³⁴:

- Het toebrengen van ernstige mentale of fysieke pijn (of lijden),
- Het opzettelijk of met intentie toebrengen van deze pijn,
- Het toebrengen voor een specifiek doel, zoals het verkrijgen van informatie, straffen of intimideren.

³¹ “The Greek case” Report of the European Commission on Human Rights, 5 november 1969, 12 Yearbook of the European Convention of Human Rights 1, p. 186

³² Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva. p.41

³³ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p. 11

³⁴ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p. 12

Foltering is een begrip dat op zichzelf bekeken moet worden en heeft een eigen juridische uitleg. Het Hof heeft aangegeven dat foltering en een onmenselijke of vernederende behandeling duidelijk van elkaar gescheiden moeten worden, omdat er een verschil in ernst bestaat tussen deze twee behandelingen³⁵.

Het Hof heeft aangegeven dat het onderscheid tussen foltering en andere vormen van *“ill-treatment”* gemaakt moet worden op grond van het verschil in de intensiteit van het toegebrachte lijden. De ernst of intensiteit van de pijn kan vastgesteld worden op grond van de volgende factoren³⁶:

- Duur
- Fysieke en mentale effecten
- Geslacht, leeftijd en gezondheidsstaat van het slachtoffer
- De manier en methode van uitvoering

De subjectieve elementen geslacht, leeftijd en gezondheid zijn relevant voor de beoordeling van de behandeling of bestraffing. Afhankelijk hiervan kan een daad als bedoeld in artikel 3 EVRM anders gekwalificeerd worden. Bepaalde daden die in voldoende mate ernstige pijn en lijden opleveren, zullen worden aangemerkt als foltering, ongeacht het geslacht van het slachtoffer, of andere subjectieve elementen³⁷. In de zaak Selmouni³⁸ oordeelde het Hof dat de behandeling die het slachtoffer ondergaan had niet alleen gewelddadig was, maar voor iedereen vernederend en “gruwelijk” was, ongeacht de conditie waarin iemand verkeert. Het slachtoffer in deze zaak was een Nederlandse-Marokkaanse burger die gedetineerd was in Frankrijk.

De behandeling die hij ondergaan had was als volgt³⁹;

“He was dragged along his hair; made to run along a corridor with police officers positioned on either side to trip him up; made to kneel down in front of a young woman to whom someone said “Look you’re going to hear somebody sing”; he was urinated over; and was threatened with a blow lamp and a syringe.”⁴⁰

Het Hof oordeelde dat deze behandeling niet alleen gewelddadig was, maar gruwelijk en vernederend voor iedereen, ongeacht de toestand waarin zij verkeren.

³⁵ Dikme vs. Turkey, EHRM 11 juli 2000, application no. 20869/92

³⁶ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p.12

³⁷ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p.12

³⁸ Selmouni vs. France, EHRM 28 juli 1999, application no. 25803/94

³⁹ Selmouni vs. France, EHRM 28 juli 1999, application no. 25803/94 par. 103 en Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p. 15

⁴⁰ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p. 15

Ook de duur van de behandeling speelt een rol, in dit geval was de behandeling herhaaldelijk (op verschillende dagen) toegebracht. Het Hof gaf aan dat in ieder geval bevestigd was:

“That physical and mental violence, considered as a whole, committed against the applicant’s person caused severe pain and suffering and was particularly serious and cruel. Such conduct must be regarded as acts of torture for the purposes of article 3 of the Convention.”⁴¹”

8.2 Doel foltering

Ook het doel dat de foltering dient is van belang bij de definitie van foltering. Regelmatig komt het voor dat foltering als doel heeft het verkrijgen van informatie of bekentenissen, of het toebrengen van een bestraffing. Het Hof heeft vele malen aangehaald dat dit doelbewuste element ook omschreven is in de definitie van in “The UN Convention against Torture”. Deze definitie is erop gericht dat de daden die onder foltering vallen gericht zijn op pijn of lijden toe te brengen met een doel (verkrijgen van informatie, e.d.).

Dit was ook het geval in de zaak *Dikme vs. Turkey*⁴², de behandeling was bij de heer Dikme er ook op gericht om een bekentenis te verkrijgen. Het slachtoffer heeft fysiek en mentaal geleden doordat hij was geïsoleerd van de buitenwereld en daarbij was geblinddoekt. Het Hof heeft in deze zaak aangegeven dat de behandeling logischerwijs gevoelens van angst, ongerustheid en kwetsbaarheid bij het slachtoffer teweeg heeft gebracht⁴³. Daarnaast heeft deze gebeurtenis hem vernederd en zijn verzet en wil gebroken. Het Hof concludeerde dat er een schending van artikel 3 EVRM had plaatsgevonden, gezien het feit dat het doel en de duur van de behandeling het slachtoffer een ernstige pijn opleverden. Deze pijn was zodanig dat de behandeling binnen de reikwijdte van artikel 3 EVRM viel.

Het Hof heeft regelmatig geoordeeld dat er voornamelijk bij gevangenen vaak het doel aanwezig was informatie of een bekentenis te verkrijgen door middel van foltering of een onmenselijke behandeling⁴⁴.

8.3 Opzet

Een ander kenmerk van foltering dat het Hof heeft aangegeven, is dat er sprake is van een opzettelijke vorm van een onmenselijke behandeling. Dit kenmerk kwam duidelijk naar voren in de zaak *Aksoy vs. Turkey*⁴⁵. In deze zaak oordeelde het Hof dat de behandeling die het slachtoffer had ondergaan alleen met opzet kon zijn toegedaan. Het Hof gaf hierbij aan dat er een zekere voorbereiding en inspanning vooraf was gegaan aan de behandeling. In deze zaak was er gebruik gemaakt van een zogenaamde “Palestinian hanging” waarbij het slachtoffer naakt opgehangen werd aan zijn armen, die vooraf vastgebonden waren achter de rug.

⁴¹ *Selmouni vs. France*, EHRM 28 juli 1999, application no. 25803/94 par. 105

⁴² *Dikme vs. Turkey*, EHRM 11 juli 2000, application no. 20869/92

⁴³ *Criteria Kudla vs. Poland*, EHRM 26 oktober 2000, application no. 30210/96

⁴⁴ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p. 15

⁴⁵ *Aksoy vs. Turkey*, European Commission, 100/1995/606/694. 18 December 1996

Dit veroorzaakt verlamming aan beide armen en is zodanig ernstig dat het Hof deze daad heeft gekwalificeerd als foltering⁴⁶.

8.4 Jurisprudentie

De twee belangrijkste zaken die een rol spelen bij het vaststellen van een daad van foltering zijn “the Greek case”, Kudla vs. Poland en de zaak “Ireland vs. United Kingdom”. Hieronder zullen deze zaken verder uitgewerkt worden om een beter beeld te krijgen over de zienswijze en beoordeling van het Hof.

8.4.1 The Greek case⁴⁷

In “the Greek case” vond er een coup plaats op 21 april 1969. Ongeveer 6000 politici, journalisten en andere mensen werden gevangen genomen en tijdens verhoren werden zij gemarteld. Een schending van artikel 3 EVRM had plaats gevonden. Het ging hier om een combinatie⁴⁸ van overbezetting in de cellen, geen toegang tot frisse lucht, weinig tot geen licht, en geen zicht op de duur van de detentie. Ook werden de gevangenen ernstig geslagen, werden er schokken toegebracht door middel van elektriciteit, en werd er gedreigd de gevangenen neer te schieten.

In deze zaak heeft de Europese Commissie⁴⁹ een algemene benadering van de definities in artikel 3 EVRM gegeven. Om te beginnen maakte de Europese Commissie een duidelijk onderscheid tussen de drie daden uit artikel 3; foltering, onmenselijke behandeling of bestraffing en vernederende behandeling of bestraffing⁵⁰. Het onderscheid houdt een duidelijk verschil in tussen deze daden, het zijn aparte schendingen van artikel 3 en iedere daad heeft aparte kenmerken. Binnen deze benadering is er een onderscheid tussen “*ill-treatment*” en foltering. Bij foltering is er sprake van een speciaal stigma. In deze zaak werd dit onderscheid gemaakt en is de standaard benadering gebleven.

Een ander opmerkelijk punt uit deze zaak was het volgende; de Commissie oordeelde dat bij het definiëren van foltering de aard en ernst van de daad niet enkel doorslaggevend is, maar dat het doel van de daad een grote rol speelt. De Commissie heeft het volgende hierover gezegd.

“All torture must be inhuman and degrading treatment, and inhuman treatment also degrading. The notion of inhuman treatment covers at least such treatment as deliberately causes severe suffering, mental or physical, which, in the particular situation, is unjustifiable... Torture... has a purpose, such as the obtaining of information or confessions, or the infliction of punishment,

⁴⁶ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p. 14

⁴⁷ “The Greek case” Report of the European Commission on Human Rights, 5 november 1969,

⁴⁸ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva. Background Paper 1, p.39

⁴⁹ European Commission on Human Rights

⁵⁰ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment, article 3 of the European Convention for the Protection of Human Rights,” Geneva 2002. p.17

and it is generally an aggravated form of inhuman treatment. Treatment or punishment of an individual may be said to be degrading if it grossly humiliates him before others or drives him to act against his will or conscience.⁵¹”

De Commissie oordeelde dat foltering eerder het doelgerichte gebruik van een onmenselijke behandeling is dan een verergerde vorm van onmenselijke behandeling⁵².

8.4.2 Ireland vs. United Kingdom

Aan de zaak Ireland vs. United Kingdom ging de crisis in Noord-Ierland (IRA) vooraf, welke wordt omschreven als de langst durende en meest gewelddadige terrorisme strijd. Gedurende de periode augustus 1971 tot december 1975 zijn er personen opgepakt die wellicht deelnamen aan de IRA, of daar informatie over konden verschaffen. De overheid had in deze periode speciale bevoegdheden om terrorisme te kunnen bestrijden. Zij kon bijvoorbeeld eerder personen arresteren.

In deze zaak⁵³ concludeerde de Commissie dat ondervragingstechnieken die gebruikt werden door Britse veiligheidseenheden in de jaren '70 een daad van foltering opleverden. Er werden vijf ondervragingstechnieken gebruikt in deze zaak die erop gericht waren de ondervraagden te desoriënteren en het beperken van de zintuigen⁵⁴ (door ervoor te zorgen dat de gevangenen niets kunnen zien of horen.) Deze ondervragingstechnieken zijn de volgende⁵⁵:

- “Wall-standing”, gevangenen worden gedwongen om tegen de muur te staan in moeilijke posities. Zij moeten hun armen uitstrekken boven hun hoofd en de benen spreiden, en op hun tenen gaan staan.
- “Hooding”, er wordt een blauwe of zwarte zak over het hoofd van de gedetineerden gedaan en deze wordt over het hoofd gehouden gedurende de ondervraging.
- “Subjection to noise”, gedurende de ondervraging werden de gevangenen vastgehouden in een kamer waar een sissend geluid werd afgespeeld.
- “Deprivation of sleep”, de gevangenen werden uit hun slaap gehouden.
- “Deprivation of food and drink”, de gevangenen werd voedsel en water onthouden, of zij kregen een speciaal dieet gedurende het verblijf.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kwalificeerde deze technieken echter als een onmenselijke of vernederende behandeling en niet als foltering, zoals de Commissie oordeelde. Het Hof was van mening dat deze vijf technieken in combinatie met het feit dat zij uren achter elkaar doordacht werden toegepast op zijn minst fysiek en mentaal lijden met zich mee zouden

⁵¹ “The Greek case” Report of the European Commission on Human Rights, 5 november 1969

⁵² Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”. June 2002, Geneva, p. 14

⁵³ Ireland vs. United Kingdom, EHRM 18 januari 1978, application no. 5310/71

⁵⁴ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p. 13

⁵⁵ Ireland vs. United Kingdom, EHRM 18 januari 1978, application no. 5310/71 par. 96

brengen. Ook hebben de technieken geleid tot acute psychische stoornissen. Het Hof oordeelde dat deze technieken zodanig ernstig waren dat zij in ieder geval binnen de reikwijdte van artikel 3 zouden vallen. De technieken brachten gevoelens met zich mee van angst, lijden, en inferioriteit waardoor zij vernederd worden en gedesoriënteerd waarbij het mogelijk is dat de fysieke en morele tegenstand wordt gebroken⁵⁶. Het Hof vond in deze zaak dat er geen sprake was van de intensiteit en wreedheid die aanwezig moet zijn bij een daad van foltering. In de zaak *Ireland vs. United Kingdom* heeft het Hof de volgende omschrijving gegeven.

“Ill-treatment must attain a certain minimum level of severity if it is to fall within the scope of article 3. The assessment of this minimum is, in the nature of things, relative; it depends on all the circumstances of the case, such as the duration of the treatment, its physical or mental effects and, in some cases, the sex, age and state of health of the victim, etc”⁵⁷.

Er moet dus sprake van een zekere mate van hardheid zijn wil een daad onder de reikwijdte van artikel 3 EVRM vallen. Vervolgens heeft het Hof een onderscheid gemaakt tussen de 3 daden die genoemd worden in artikel 3 EVRM. Het belangrijkste is dat er een speciaal “stigma” zit aan het begrip foltering. Het Hof zei hierover dat als een daad gekwalificeerd wordt als foltering, de behandeling een ernstig en wreed lijden moet veroorzaken. Zij voegde hieraan toe dat als maatstaf voor foltering de minimum mate van hardheid dient, die als drempel wordt gebruikt voor artikel 3 EVRM.

Vervolgens vindt er een subjectieve beoordeling plaats die gebaseerd wordt op grond van de ernst van de pijn en het lijden. Hieruit blijkt een zekere mate van flexibiliteit als het gaat om de beoordeling van artikel 3 EVRM.

De technieken die gebruikt werden hadden volgens het Hof geen lichamelijke verwondingen toegebracht, maar in ieder geval wel lichamelijk en psychisch lijden⁵⁸. Daarbij hebben de technieken de slachtoffers ook psychisch verstoord tijdens het verhoor. De technieken brachten niet een zodanige intensiteit of wreedheid mee waardoor de technieken gekwalificeerd kunnen worden als foltering, maar wel als een onmenselijke behandeling.

In deze uitspraak werd de mate van ernst van de behandeling gehanteerd om de drie daden als bedoeld in artikel 3 te onderscheiden, in plaats van onderscheid op basis van het doel van de daad. Er wordt beoordeeld op basis van *“the threshold of severity”*, waardoor een vernederende behandeling, wanneer deze een bepaald punt van hardheid bereikt opnieuw gekwalificeerd kan worden als onmenselijke behandeling. Deze onmenselijke behandeling kan vervolgens als er een ernstig en wreed lijden veroorzaakt wordt, gekwalificeerd worden als foltering.

Om een daad als foltering te kwalificeren moet er naar het specifieke geval gekeken worden. Het Europese juridische systeem heeft zich ervan weerhouden om een lijst op te zetten met omschrijvingen van de daden die zo ernstig zijn dat ze onder foltering vallen⁵⁹.

⁵⁶ Kudla vs. Poland, EHRM 26 oktober 2000, application no. 30210/96 par. 92

⁵⁷ Ireland vs. United Kingdom, EHRM 18 januari 1978, application no. 5310/71 par. 162

⁵⁸ Ireland vs. United Kingdom, EHRM 18 januari 1978, application no. 5310/71 par. 167

⁵⁹ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”. June 2002, Geneva, p.15

De reden hiervan is dat iedere zaak apart bekeken moet worden. Het Hof heeft besloten altijd een zekere mate van flexibiliteit te houden als het gaat om de kwalificatie van verboden handelingen, en blijft op het standpunt dat deze verboden in het “daglicht van vandaag” geïnterpreteerd moeten worden⁶⁰.

In de zaak *Selmouni vs. France*⁶¹ heeft het Hof het volgende hierover gezegd:

“Certain acts which were classified in the past as “inhuman and degrading treatment” as opposed to “torture” could be classified differently in the future. It takes the view that the increasingly high standard being required in the area of the protection of human rights and fundamental liberties correspondingly and inevitably requires a greater firmness in assessing breaches of the fundamental values of democratic societies.”

Dit betekent dat het Hof ook niet gebonden is aan uitspraken die zij eerder gedaan heeft. Om de ernst van de daden/handelingen vast te stellen verwijst het Hof wederom naar *Ireland vs. United Kingdom*, en geeft zij aan dat de ernst relatief is en afhankelijk van de situatie en omstandigheden in de zaak.

In dezelfde zaak (*Selmouni vs. France*) heeft het Hof ook verwezen naar de definitie die gebruikt wordt in “the UN Convention against Torture” (UNCAT) om vast te kunnen stellen of er in die zaak sprake was van foltering. Het Hof citeerde in die zaak de definitie die ook in artikel 1 van UN Convention against Torture gebruikt wordt;

“Any act by which severe pain or suffering, whether physical or mental, is intentionally inflicted on a person for a specific purpose”.

De zaken *Ireland vs. United Kingdom* en “the Greek case” zijn de belangrijkste zaken op het gebied van artikel 3. Dit komt omdat in deze zaken voor het eerst de daden van elkaar gescheiden werden, en het Hof duidelijk uitspraak deed over de definitie van artikel 3.

De zaak *Kudla vs. Poland* is recenter dan *Ireland vs. United Kingdom*, maar in deze zaak wordt duidelijk dat de zienswijze van het Hof nog niet veranderd is. Hieronder volgt een korte beschrijving van deze zaak.

8.4.3 Kudla vs. Poland⁶²

Het Hof heeft in de uitspraken die hierboven zijn besproken al aangegeven dat een behandeling of bestraffing die onder de reikwijdte van artikel 3 kan vallen, een minimum mate van ernst met zich mee moet dragen.

In deze zaak gaat het om een verzoeker die intensieve psychiatrische zorg nodig heeft gedurende zijn detentie.

⁶⁰ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”. June 2002, Geneva, p.15

⁶¹ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”. June 2002, Geneva, p.15 + *Selmouni vs. France*, EHRM 28 juli 1999, application no. 25803/94 par. 101

⁶² *Kudla vs. Poland*, EHRM 26 oktober 2000, application no. 30210/96

Hij had depressieve klachten en is na onderzoek door gestuurd naar het Cracow Remand Centre. Uit het onderzoek was geen reden gebleken om hem op medische gronden in vrijheid te stellen. Vervolgens is er een psychiatrische rapport opgemaakt. De artsen hebben aangegeven dat Kudla niet geschikt was om in een regulier ziekenhuis te plaatsen, en raadden de psychiatrische afdeling van het ziekenhuis van de gevangenis aan. Hij is hier echter niet geplaatst. Duidelijk was dat hij depressief was, en zelfmoordneigingen had.

Op een gegeven moment heeft de psychiater aangegeven dat Kudla er slecht aan toe was en dat voortzetting van de detentie zijn leven in gevaar zou brengen. Door hem gedetineerd te houden ongeacht het feit dat zijn leven in gevaar gebracht wordt en het nalaten van adequate medische zorg levert een schending van artikel 3 op.

Kudla stelt dat hij tijdens zijn detentie geen speciale psychiatrische zorg heeft gekregen, en dat de duur van zijn detentie excessief lang is geweest. Uiteindelijk leverde dit geen schending van artikel 3 op, omdat het Hof nogmaals het volgende benadrukte;

“Ill-treatment must attain a minimum level of severity.”⁶³ ”

Het Hof benadrukt nogmaals het belang van artikel 3. Dit artikel is een van de meest fundamentele waarden van de democratie.

Daarnaast moet *“ill-treatment”* een minimum mate van ernst met zich mee gebracht hebben en er de omstandigheden van de specifieke zaak spelen een rol.

Het Hof stemde er mee in dat de verzoeker in een kwetsbare positie staat gezien zijn psychische conditie. Hij is daardoor kwetsbaarder dan een reguliere gedetineerde. Op basis van het bewijs en de relevant feiten is het Hof van mening dat er geen zodanig ernstige behandeling heeft plaatsgevonden dat er sprake is van een schending van artikel 3.

⁶³ Kudla vs. Poland, EHRM 26 oktober 2000, application no. 30210/96 par. 91

9 Onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing

9.1 Verschil behandeling en bestraffing⁶⁴

Over het algemeen kunnen de meeste daden die wellicht onder artikel 3 EVRM vallen gekwalificeerd worden als een behandeling. In bepaalde gevallen kan dit gedrag wel gekwalificeerd worden als een bestraffing.

Er kan gezegd worden dat een bestraffing altijd een vernederend element in zich heeft, maar een bestraffing is op zichzelf geen vernederende behandeling in de zin van artikel 3. Doordat er in artikel 3 gesproken wordt over een vernederende bestraffing wordt daardoor ook geïmpliceerd dat een bestraffing niet altijd vernederend hoeft te zijn. Een strafrechtelijke bestraffing kan ernstig zijn, maar dit heeft niet als gevolg dat er een vernederende bestraffing heeft plaatsgevonden. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan er sprake zijn van een bestraffing die een schending van artikel 3 oplevert.

In the Greek case is er een duidelijk onderscheid gemaakt tussen foltering en andere vormen van *“ill-treatment”*⁶⁵.

Ook de onmenselijke en de vernederende behandeling of bestraffing kunnen van elkaar gescheiden op grond van de ernst van de behandeling of bestraffing⁶⁶. De Commissie heeft duidelijk aangegeven dat een onmenselijke behandeling tot de kern van artikel 3 behoort en als volgt vertaald moet worden:

*“At least such treatment as deliberately causes severe suffering, mental or physical, which in the particular situation is unjustifiable.”*⁶⁷

Ook in deze uitspraak komt terug dat de kwalificatie van een onmenselijke behandeling in een specifieke situatie bekeken moet worden. Uit de jurisprudentie is gebleken dat een onmenselijke behandeling niet zodanig ernstig is dat er sprake is van foltering. De vernederende behandeling of bestraffing is op zijn beurt niet ernstig genoeg om aangemerkt te worden als onmenselijk.

Het Hof heeft bijvoorbeeld eerder geoordeeld dat lijfstraffen voor jeugdige criminelen in strijd waren met artikel 3⁶⁸. De reden hiervan was dat de aard van lijfstraffen erop gericht is fysieke pijn toe te brengen bij het slachtoffer. Het slachtoffer houdt aan de bestraffing misschien geen psychische effecten over, maar het Hof oordeelde wel dat er een inbreuk had plaatsgevonden op de waardigheid van de persoon, en een inbreuk op de psychische integriteit.

⁶⁴ Gebaseerd op Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p. 17

⁶⁵ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”, June 2002, Geneva, Inhuman and degrading treatment or punishment, p.17

⁶⁶ Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment”, June 2002, Geneva, Inhuman and degrading treatment or punishment, p.17

⁶⁷ “The Greek case” Report of the European Commission on Human Rights, 5 november 1969,

⁶⁸ Costello-Roberts vs. United Kingdom, EHRM 25 maart 1993, application no. 13134/87

In de zaak *Y. vs United Kingdom*⁶⁹ was er ook sprake van lijfstraffen die gebruikt werden op scholen. Omdat de bestraffing zodanig vernederd was voor de jongeren, was de Commissie van mening dat er een vernederende behandeling zoals bedoeld in artikel 3 had plaatsgevonden. Inmiddels zijn lijfstraffen verboden in onder andere het IVRK, en tal van andere (internationale) regels.

Een ander aspect dat van belang is als het gaat om artikel 3, is de medische behandeling. Het Hof heeft hierbij aangegeven dat het als algemene regel geldt dat een maatregel die noodzakelijk is, niet gezien kan worden als onmenselijk of vernederend⁷⁰. De gedachte hierachter is dat het Hof zelf niet deskundig is om te kunnen oordelen of een behandeling noodzakelijk is of niet, en daarbij afgaat op het oordeel van deskundige artsen⁷¹.

Concluderend; de meeste handelingen zullen onder de noemer “behandeling” vallen, tenzij er duidelijk sprake is van een bestraffing. Er is bijvoorbeeld sprake van een bestraffing als het gaat om een lijfstraf die wordt toegepast, waarbij het bestraffende element duidelijk naar voren komt.

9.2 *Beginpunt artikel 3 EVRM*

Een vernederende behandeling is het beginpunt van artikel 3. Ook voor de vernederende behandeling is “the Greek case” van belang. In deze zaak is bepaald dat er bij een vernederende behandeling sprake moet zijn van buitenproportionele vernedering.

In No.6 van de Human Rights Handbooks⁷² is het volgende geschreven over een vernederende behandeling:

“Degrading treatment is that which is said to arouse in its victims feelings of fear, anguish and inferiority, capable of humiliating and debasing them. This has also been described as involving treatment such as would lead to breaking down the physical or moral resistance of the victim, or as driving the victim to act against his will or conscience”⁷³.”

Deze tekst is gebaseerd op de uitspraken die de Commissie heeft gedaan in *Ireland vs. United Kingdom* en “the Greek case”, en geeft duidelijk weer wat een vernederende behandeling inhoudt.

⁶⁹ *Y. vs. United Kingdom*, EHRM 9 October 1991, Series A No. 247-A; 17 EHRR 233

⁷⁰ *Herczegfalvy vs. Austria*, 24 September 1992, Series A No. 24

⁷¹ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p. 18

⁷² Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003

⁷³ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe, 2003 p. 16 *Ireland v. the United Kingdom*, p. 66, §167. + 29 Commission’s opinion in the Greek Case, Chapter IV, p. 186.

In ieder geval moet er sprake zijn van een zekere ernst wil er sprake van zijn dat een gedraging binnen de reikwijdte van artikel 3 valt. Op een bepaalde manier moet de waardigheid van een persoon in het gedrang zijn.

De zaak *Tyrer vs. United Kingdom*⁷⁴ is een van de meest kenmerkende zaken als het gaat om de benadering een vernederende behandeling. In deze zaak ging het om een veroordeelde jongen van vijftien jaar oud.

Het Hof oordeelde dat de behandeling die hij had ondergaan niet zodanig ernstig was dat deze aangemerkt kon worden als foltering of een onmenselijke behandeling. In de uitspraak gaf het Hof aan dat het relevant voor artikel 3 is dat de persoon vernederd is door niet enkel de veroordeling, maar vooral de uitvoering van de opgelegde straf. Tevens gaf het Hof aan dat de vernederende behandeling een bepaalde ernst met zich mee moet brengen. Zij heeft vervolgens enkele criteria gegeven voor dit minimum niveau (*“minimum level of severity”*). Hierbij gaat het wederom om de omstandigheden die een rol spelen in de zaak, en voornamelijk over de aard en context van de bestraffing zelf en de manier en methode van uitvoering⁷⁵.

Daarnaast is het nog de vraag in hoeverre *intentie* een rol speelt bij deze vernederende behandeling. Over het algemeen is er in de jurisprudentie gekeken of een persoon vernederd werd met het doel hem te degraderen. In een andere zaak, *V. vs. United Kingdom*⁷⁶, heeft het Hof hierover gezegd dat:

*“The absence of any such purpose cannot conclusively rule out the finding of a violation.”*⁷⁷

Er kan dus niet gezegd worden dat er geen vernederende behandeling of bestraffing heeft plaatsgevonden als het doel om te vernederen er niet was⁷⁸. In deze zaak ging het om de moord op een jong kind door een kind van 10 jaar oud. De procedure die hierna volgde voor de minderjarige dader leverde een schending van artikel 3 op. Hij werd behandeld als een volwassene in het proces, daarbij duurde het proces relatief lang, en was de zaak uitgebreid te volgen in de media. Het Hof benadrukte op dat moment dat er wellicht niet de intentie was, maar dat er alsnog een schending van artikel 3 zou kunnen zijn. Uiteindelijk oordeelde het Hof dat er in deze zaak geen schending van artikel 3 had plaatsgevonden, gezien het feit dat er zoveel mogelijk rekening was gehouden met de leeftijd van de verdachte.

9.3 Peers vs. Greece

In de zaak *Peers vs. Greece* heeft de verzoeker aangegeven dat er tijdens zijn detentie sprake zou zijn geweest van een onmenselijke en vernederende behandeling. Omdat dit een erg belangrijke zaak is waarbij het voornamelijk gaat om (materiële) detentieomstandigheden zal deze uitgebreid uiteen worden gezet.

⁷⁴ *Tyrer vs. United Kingdom*, EHRM 25 april 1978, application no. 5856/72

⁷⁵ *Tyrer vs. United Kingdom*, EHRM 25 april 1978, application no. 5856/72 par. 30

⁷⁶ *V. vs. United Kingdom*, EHRM 16 december 1999, application no. 24888/94

⁷⁷ *V. vs. United Kingdom*, EHRM 16 december 1999, application no. 24888/94 par. 71

⁷⁸ Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003 p. 16

Peers is een drugsgebruiker, hij lijdt aan een heroïne verslaving en is gearresteerd in Athene wegens drugsdelicten. Vervolgens is hij veroordeeld en in de gevangenis geplaatst. Hij heeft zijn detentie doorgebracht in een cel met andere veroordeelden. De brieven die naar hem toegestuurd werden, werden niet geopend. De brieven die hij ontving van het European Court of Human Rights werden geopend door het personeel in bijzijn van Peers zelf.

In de *“penitentiary code”* is vastgelegd dat gevangenen in het Huis van Bewaring niet mogen werken. Dit gebeurde echter wel, Peers heeft als schoonmaker moeten werken. Er werd op geen enkele manier onderscheid gemaakt tussen gevangenen in het Huis van Bewaring en de veroordeelde gevangenen.

Op een andere afdeling (Delta afdeling) waar de verzoeker enige tijd heeft doorgebracht waren de detentieomstandigheden ook niet optimaal. In iedere cel stonden 2 bedden en waren 2 deuren. De cellen waren klein waardoor het lastig was om te kunnen lopen door de ruimte. Er was één raam in het dak waardoor natuurlijk licht naar binnen kon schijnen. Dit raam kon niet open, en was zo vies dat er weinig tot geen daglicht binnen kon komen.

Er stond een lamp in de kamer, maar deze gaf niet genoeg voor de gedetineerden om 's avonds nog te kunnen lezen. Het toilet was Aziatisch, wat ook wordt vertaald als “hurk-wc”. Er was geen scherm of gordijn dat de wc afzonderde van de rest van de cel. Soms kwam het voor dat het toilet niet doorspoelde.

Er was één douche voor 9 cellen van 3 gevangenen. In de cellen waren geen wasbakken aanwezig.

De verzoeker heeft ook enige tijd doorgebracht op een gescheiden afdeling. Deze afdeling stond niet onder toezicht, terwijl dit wel nodig was. Er was geen sprake van *“ill-treatment”* doordat de verzoeker verkeerd werd behandeld door het personeel van de gevangenis.

De cellen waren slecht geventileerd waardoor het erg warm kon worden in de cellen. De gevangenen werden soms doorweekt wakker. Om over water te kunnen beschikken moest er water getapt worden uit de douche of het toilet.

Op de laatste afdeling waar Peers werd geplaatst bevonden zich voornamelijk personen die economische delicten hadden gepleegd. Deze vleugel was in een betere staat dan de andere twee waar Peers had verbleven. In deze cellen was er een wastafel, een “hurk-wc”, een raam, een tafel en een stoel. De deuren werden gesloten tussen 1 uur 's middags en 3 uur 's middags, en tussen half 9 's avonds en 8 uur 's ochtends.

De cellen waren erg gehorig. De gevangenen hebben geen controle over de lichtschakelaars, waardoor het voorkwam dat zij soms met licht moesten slapen.

In de winter waren de cellen koud omdat deze maar 2 uur verwarmd werden. Soms moest Peers onder de dekens in bed blijven om zich warm te houden. Na een rel in de gevangenis zijn er verschillende ramen kapot gegaan waardoor het vroom in de gevangenis.

In de zomer kon het ondraaglijk heet zijn in de cellen. Soms moest Peers tot 4 uur 's nachts wakker blijven totdat het koeler werd. Er was geen ventilatie in de vleugel.

Het enige dat Peers tijdens zijn detentieperiode heeft gekregen waren dekens. Er werden hem geen spullen als kleren, lakens, kussens, toiletspullen (inclusief zeep), of toiletpapier gegeven. Toiletspullen en toiletpapier moest gekocht worden in de kantine van de gevangenis. In eerste instantie had Peers hier geen geld voor, en moest daarom geld lenen van andere gevangenen. De sociale dienst hielp hem enigszins, maar het kwam voor dat hij bijvoorbeeld zonder toiletpapier zat. Peers had buikklachten en deze situatie was voor hem buitengewoon vervelend. Hij moest water van het toilet gebruiken om zichzelf schoon te houden.

Er waren 10 douches in de kelder aanwezig voor 250 tot 360 gevangenen. Twee uur per dag konden de gedetineerden beschikken over warm water, maar na een opstand in de gevangenis was er helemaal geen warm water meer. Er waren geen gordijnen en geen ramen. In de winter werden de douches door de katten gebruikt als toiletten. Peers moest zijn kleren zelf wassen, maar vaak was er een gebrek aan water.

Het voedsel werd opgediend op een manier waardoor de katten ermee konden spelen. Peers was een vegetariër maar moest zijn eetpatroon veranderen, omdat de gevangenis geen vegetarisch menu had.

Hij kon niet communiceren met het personeel van de gevangenis, omdat zij geen Engels spraken. Er waren geen beroepsopleidingen en cursussen. Ook een bibliotheek ontbrak in de gevangenis.

Oordeel Hof

Het Hof benadrukt dat artikel 3 een minimum niveau van ernst met zich meebrengt. De specifieke omstandigheden van de zaak spelen daarbij een rol. Bij de beoordeling of er sprake is van een vernederende behandeling is de bedoeling van belang.

Het Hof geeft aan dat er geen positieve bedoeling tot vernederen bestond. Zij benadrukt dat het doel van de behandeling van belang is, maar dat afwezigheid van dit doel niet kan lijden tot een uitsluiting van een schending van artikel 3.

“There is no evidence that there was a positive intention of humiliating or debasing the applicant... The absence of any such purpose cannot conclusively rule out a finding of violation of article 3.”⁷⁹

Het Hof is van mening dat de detentieomstandigheden waarover geklaagd wordt de waardigheid van de verzoeker hebben verminderd, en gevoelens van lijden en inferioriteit teweeg hebben gebracht, waardoor hij vernederd is en zijn fysieke of morele tegenstand wellicht gebroken is. Het Hof heeft unaniem beslist dat er een schending van artikel 3 EVRM heeft plaatsgevonden.

⁷⁹ Peers vs. Greece, EHRM 19 april 2001, application no. 28524/95 par. 74

10 Artikel 3 specifiek gericht op jongeren

Een omschrijving van het begrip “foltering” is hiervoor al beschreven, maar voor dit onderzoek is het van belang deze omschrijving wat specifiek te richten op de jongeren. Wellicht is er sprake van een verschil tussen jongeren en volwassenen.

Om invulling te kunnen geven aan het begrip “foltering” heeft the Association for the Prevention of Torture (APT) tijdens een Expert Seminar⁸⁰ de definitie nader omschreven.

Tijdens de Expert Seminar heeft mevrouw Aida Nejad⁸¹ antwoord gegeven op de volgende vraag:

“How does the current definition of torture apply to children?”

In haar introductie geeft zij aan dat het van groot belang is dat kinderen beter, of in ieder geval gelijkwaardig, beschermd moeten worden tegen foltering en een onmenselijke behandeling als volwassenen.

De definitie van foltering is gegeven in “the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment”, en luidt als volgt;

“... the term “torture” means any act by which severe pain or suffering, whether physical or mental, is intentionally inflicted on a person for such purposes as obtaining from him or a third person information or a confession, punishing him for an act he or a third person has committed or is suspected of having committed, or intimidating or coercing him or a third person, or for any reason based on discrimination of any kind, when such pain or suffering is inflicted by or at the instigation of or with the consent or acquiescence of a public official or other person acting in an official capacity. It does not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to lawful sanctions.”

Uit deze omschrijving komen de drie elementen naar voren:

- Het toebrengen van ernstige mentale of fysieke pijn (of lijden),
- Het opzettelijk of met intentie toebrengen van deze pijn,
- Het toebrengen voor een specifiek doel, zoals het verkrijgen van informatie, straffen of intimideren.

Om te beginnen spelen deze elementen een andere rol bij een jongere dan bij een volwassene. Een daad die gekwalificeerd kan worden als foltering moet een relatief hoge mate van ernst⁸² met zich meebrengen. In de zaak Ireland vs. United Kingdom heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bepaald dat;

⁸⁰ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva.

⁸¹ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva. Background Paper 3 p. 79

⁸² Kudla vs. Poland, EHRM 26 oktober 2000, application no. 30210/96

“...in order for an act to amount to torture, it must cause serious and cruel suffering to the victim.”

De “Special Rapporteur on Torture, Sir Nigel Rodley” heeft ook benadrukt dat kinderen kwetsbaarder zijn voor de effecten van foltering, omdat zij in een kritieke fase van geestelijke en lichamelijke ontwikkeling zijn waardoor de consequenties van sterker kunnen zijn dan van volwassenen die hetzelfde behandeld zijn⁸³.

De kwetsbaarheid van een kind moet meewegen bij de interpretatie van de definitie van foltering. In het rapport van de APT⁸⁴ wordt het volgende voorbeeld gegeven met betrekking tot deze interpretatie:

Een kind van 10 jaar dat alleen wordt opgesloten zal dit anders ervaren dan een volwassene. Voor het kind kan deze opsluiting wellicht een traumatische ervaring opleveren. Daarbij kan het ook zo zijn dat een kind langer psychische effecten kan ondervinden dan een volwassene. De effecten kunnen hierbij ook verschillen afhankelijk van leeftijd van het slachtoffer. Als een jong kind gevangen wordt genomen zonder zijn moeder kan dit als traumatisch worden ervaren, terwijl dit voor een ouder kind minder beangstigend zal zijn. Vooral jongere kinderen verschillen emotioneel van volwassenen en zullen psychisch afhankelijk zijn van hun ouders. Vooral wanneer de kinderen erg jong zijn kan het gescheiden worden van de ouders *“ill-treatment”* opleveren.

Bij de interpretatie van “foltering” moet er dus rekening gehouden worden met de status van een kind als minderjarige. Artikel 24 International Covenant on Civil and Political Rights geeft het volgende weer:

“Every child shall have, without any discrimination as to race, colour, sex, language, religion, national or social origin, property of birth, the right to such measures of protection as are required by his status as a minor; on the part of his family, society and State.”

In het EVRM is er geen vergelijkbare bepaling vastgelegd, maar toch moet er met bovenstaande elementen rekening gehouden worden. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft aangegeven⁸⁵ dat bij minderjarigen de volgende factoren mee moeten wegen bij de interpretatie van artikel 3 EVRM:

- de aard en context van de behandeling of bestraffing,
- de manier en uitvoering hiervan,
- de duur van de behandeling of bestraffing,
- de lichamelijke en emotionele effecten,
- en (in sommige gevallen) het geslacht, de leeftijd en de gezondheidssituatie.

⁸³ Report of Mr. Nigel Rodney, Special Rapporteur on torture to the UN Commission on Human Rights, E/CN/1996/35 par. 10

⁸⁴ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva.

⁸⁵ Soering vs. United Kingdom, EHRM 7 juli 1989, application no. 14038/88, etc. Zie 218 Rapport Expert Seminar

Algemeen wordt geaccepteerd dat artikel 1 UNCAT de minimum standaard is⁸⁶. Hierboven is gebleken dat de definitie van foltering en een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing op zichzelf erg subjectief is. Dit wordt nogmaals versterkt als het in deze context om kinderen gaat.

De omschrijving die gehanteerd wordt in UNCAT is daarom niet geschikt voor kinderen⁸⁷. Deze huidige omschrijving geeft hen niet de extra bescherming die zij wel nodig hebben. De status die zij hebben als minderjarige speelt geen rol bij deze omschrijving. De kwetsbaarheid van een kind als het gaat om foltering en “*ill-treatment*” wordt niet meegenomen in de omschrijving. Terwijl hier wel rekening mee gehouden zou moeten worden in de vorm van bijvoorbeeld een andere straf of behandeling dan voor een volwassene⁸⁸.

Concluderend.

Uit bovenstaande uiteenzetting is gebleken dat artikel 3 EVRM een absoluut artikel is, er mag geen uitzondering op gemaakt worden. Daarentegen is de interpretatie van artikel 3 erg flexibel. De omstandigheden van de zaak spelen hierbij een rol. Elk specifiek geval moet, zoals het Hof heeft aangegeven, “in het daglicht van vandaag” bekeken worden.

Na uiteenzetting van dit hoofdstuk is dus niet duidelijk te zeggen welke specifieke gevallen of situaties als foltering of een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing leiden. Het Hof heeft een zekere mate van flexibiliteit gehouden.

In dit onderzoek zullen de detentieomstandigheden op St.Maarten bekeken worden. Zoals uit de voorgaande tekst al is gebleken, is het kwalificeren van een daad in de zin van artikel 3 afhankelijk van alle omstandigheden die een rol spelen in de zaak. Ook de situatie waarin een land verkeert speelt hier uiteraard een rol bij.

Daarentegen is de standaard voor het waarborgen van mensenrechten wereldwijd hoog. In het vervolg van dit onderzoek zal daarom deze afweging gemaakt worden. Enerzijds speelt de hoge standaard met betrekking tot de rechten van de mens een rol, anderzijds speelt de leefsituatie in het land een rol.

⁸⁷ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva. Background Paper 3 p. 84

⁸⁸ Association for the Prevention of Torture (APT), “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva. P.82

11 Overige relevante uitspraken

Naast de al besproken zaken zijn er nog enkele zaken van belang in het kader van dit onderzoek die zich op de Antillen af hebben gespeeld. Deze zaken zullen hieronder kort uiteengezet worden.

11.1 Kort geding PBIA (Point Blanche Inmates Association) – Nederlandse Antillen

Op 26 november 2007 heeft het Gerecht in Eerste Aanleg van St. Maarten uitspraak gedaan met betrekking tot de detentieomstandigheden op St. Maarten in vergelijking met Curaçao. Het probleem in deze zaak was het verschil in behandeling gedurende de detentie. De volgende verschillen heeft de PBIA ingebracht in deze zaak⁸⁹:

“1. Op Curaçao is er binnen de strafinrichting een psycholoog beschikbaar, teneinde hulp en begeleiding aan gedetineerden te verstrekken, op St.Maarten is er geen psycholoog beschikbaar;

2. Op Curaçao is er binnen de strafinrichting een arts permanent beschikbaar, op St.Maarten is dat niet het geval maar dient men te wachten tot de dienstdoende arts van buiten de strafinrichting beschikbaar is;

3. Op Curaçao zijn er faciliteiten voor gedetineerden met mentale problemen en/of geestelijke stoornissen, op St.Maarten zijn die faciliteiten niet aanwezig en dienen gedetineerden met mentale problemen hun tijd uit te zitten in de strafgevangenis, veelal zonder specifieke begeleiding;

4. Op St.Maarten betalen gedetineerden voor elektriciteit, terwijl dit op Curaçao niet het geval is;

5. Op St.Maarten is een zeer ouderwets toiletsysteem, er zijn geen toiletputten aanwezig, terwijl dit op Curaçao wel het geval is;

6. Op St.Maarten zijn op dit moment geen rehabilitatiemogelijkheden in de vorm van cursussen/opleidingen, terwijl deze op Curaçao wel aanwezig zijn, zelfs in de vorm van correspondentiecursussen via het internet;

7. Op St.Maarten kunnen gedetineerden niet (langer) werkzaamheden verrichten buiten de strafgevangenis, terwijl dit op Curaçao wel mogelijk is.”

Het Land benadrukt naar aanleiding van deze punten voornamelijk dat het PBIA geen spoedeisend belang heeft bij de behandeling van haar vordering. Zij stelt dat het PBIA derhalve niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

Vervolgens heeft het Gerecht deze punten beoordeeld. Zij geeft aan dat het niet gebleken is dat de gevangenis op St.Maarten tekort schiet op het punt van medische, psychologische en/of

⁸⁹ Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, KG 150 van 2007, 26 november 2007

sociale dienstverlening. Er wordt aangegeven dat als er een arts nodig zou zijn in de gevangenis, deze vanwege de geringe afstanden op het eiland snel ter plaatse kan zijn. Aan het Gerecht is niet gebleken dat de verschillen die genoemd worden in 1 t/m 3 onaanvaardbaar te noemen zijn. Het Gerecht is van mening dat de elektriciteitsvergoeding die gevraagd wordt aan de gedetineerden niet langer voortgezet mag worden.

Het feit dat de toiletvoorziening onvoldoende zou zijn in de gevangenis is ook bevestigd door een Commissie van de Verenigde Naties. Het Gerecht geeft de PBIA hierin ook gelijk. Zij geeft aan dat binnen een redelijke termijn (in dit geval één jaar) de toiletputten moeten worden aangebracht in de cellen.

Ten aanzien van de cursussen en opleidingen is het Gerecht van mening dat hierdoor in meer of mindere mate in werd voorzien, maar dat gedetineerden hierin worden achtergesteld.

Hieromtrent geeft het Gerecht het volgende aan:

“...Ook op dit punt is het Land derhalve in gebreke. Omdat deze tekortkoming in dit kort geding onvoldoende is gesubstantieerd wordt hier niet in toegekomen aan een veroordeling van het Land⁹⁰.”

Ten aanzien van het punt dat hierop volgt; het feit dat gedetineerden niet langer werkzaamheden kunnen verrichten buiten de strafgevangenis, oordeelt het Gerecht identiek. Ook op dit punt komt zij niet toe aan een veroordeling van het Land omdat de klacht onvoldoende is gesubstantieerd.

11.1.1 Motivering

Voorgaande is een korte samenvatting van deze uitspraak. Het feit dat deze zaak besproken wordt heeft te maken met het feit dat er enkele belangrijke punten naar voren komen omtrent de detentieomstandigheden.

Zo wordt duidelijk dat er wel degelijk een verschil bestaat tussen de detentiesituatie op Curaçao en St.Maarten. Er wordt door het Gerecht geoordeeld dat de toiletvoorziening onvoldoende is in de gevangenis, en dit is ook bevestigd door een VN Commissie. Hieruit blijkt dat er wellicht een probleem aanwezig is met betrekking tot de hygiëne in de detentiecentra. Hygiëne is een belangrijk punt dat van belang is bij het bezoek aan de gevangenissen, dat later in dit onderzoek zal plaatsvinden.

Ook blijkt dat er wellicht sprake is van onvoldoende scholing en opleidingen. Omdat dit onderzoek zich op de detentieomstandigheden van de jeugd richt is het belangrijk hier extra aandacht aan te besteden. Uit deze uitspraak is in ieder geval gebleken dat er onvoldoende scholing zou kunnen zijn. Het Gerecht heeft hier echter nog geen uitspraak over gedaan.

⁹⁰ Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, KG 150 van 2007, 26 november 2007

11.2 Uitspraak GEA 11 september 2007⁹¹

Er is recentelijk nog een uitspraak gedaan die betrekking heeft op de detentieomstandigheden op St.Maarten. Deze zaak betrof een man die 98 dagen in een politiecel heeft verbleven. De man werd verdacht van een roofoverval.

De verdachte in deze zaak heeft 98 dagen in het politiecellencomplex in Philipsburg op St. Maarten doorgebracht, zonder dat hij kon worden gelucht. De reden dat hij niet gelucht kon worden was dat in de ruimte waar hij vastzat brommers en fietsen waren opgeslagen. De raadsman geeft aan dat de officier niet alleen de wetboeken van Strafrecht en Strafvordering schendt, maar ook artikel 5 van het EVRM. Daarnaast handelde de officier in strijd met de fundamentele beginselen van een behoorlijke procesorde in een rechtsstaat; de bevelen van de rechter dienen stipt te worden uitgevoerd.

De procureur-generaal heeft verklaard dat hij het langdurige verblijf in de politiecellen erg betreurt. Hij geeft daarnaast aan dat dit ook te wijten is aan de situatie in het Huis van Bewaring. Er is namelijk onvoldoende capaciteit in het HVB om alle preventief in hechtenis gestelde personen daar onder te brengen. Ook het Hof is op de hoogte van dit probleem. Het Hof geeft aan dat ten aanzien van verdachten die langer dan 10 dagen de opgelegde voorlopige hechtenis in een politiecel hebben moeten doorbrengen, een korting gegeven wordt op de opgelegde gevangenisstraf van vier weken voor iedere week die zij te lang hebben doorgebracht.

11.3 “Horen van de verdachte (gevangenhouding)⁹²”

Zeer recentelijk, 17 april 2008, heeft de verdachte in een strafzaak een verklaring afgelegd omtrent de situatie in de politiecellen van Philipsburg. In deze verklaring geeft de verdachte aan dat de situatie in de politiecellen niet naar behoren is.

De 36-jarige man verklaart dat hij met een jongen van 16 jaar in een cel is geplaatst op het politiebureau. Daarvoor heeft hij met een jongen van 15 jaar in een cel gezeten.

De man slaapt op de betonnen vloer van de cel, zonder matras. Hij heeft geen dekens en door het slapen op de grond krijgt hij pijn in zijn rug. Ook heeft hij moeite met het gebruiken van de “hurk-wc”.

Als drinkwater wordt het water uit de douche opgevangen. Dit water is troebel, soms bruin en niet bedoeld als drinkwater. De man geeft aan dat hij eerder al ziek is geworden van dit water. Hij heeft begin april om een dokter verzocht omdat hij koorts had, maar deze dokter is hem nooit komen bezoeken.

De cellen zijn vies en er is veel ongedierte. Er lopen ratten en muizen in het cellencomplex. Ook insecten zoals muggen en mieren bevinden zich in de cellen.

De bewakers zijn niet altijd aanwezig in het cellencomplex en er is geen “*call-bell system*”. De gedetineerden moeten daarom schreeuwen om aandacht te krijgen van de bewakers.

⁹¹ Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba (GEA), 11 september 2007, H-99/07, Parketnummer 06/667

⁹² Gerecht in eerste aanleg, “Horen van verdachte, gevangenhouding” 17 april 2008, Parket nr. 100.00158/08, zie bijlage 12

Vaak komen deze dan nog niet naar de cellen om te kijken wat het probleem is.

De man verklaart dat hij ook nog niet heeft kunnen bellen sinds hij gearresteerd is.

12 Praktisch gedeelte onderzoek

In dit gedeelte van de scriptie zal het praktische deel van het onderzoek aan bod komen. Er zijn gesprekken gevoerd met verschillende partijen om uiteindelijk een antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag van dit onderzoek.

“Is er sprake van schending van artikel 3 EVRM, verbod op foltering of onmenselijke behandeling/bestrafing, onder de jeugdige gedetineerden (tussen de 14 en 18 jaar) in de detentiecentra in Philipsburg en Point blanche?”

Het eerste gedeelte van dit onderzoek zal zich beperken tot de situatie in de gevangenis/Huis van Bewaring van Point Blanche, het tweede gedeelte zal over de situatie in de politiecellen van Philipsburg gaan.

In de gesprekken zijn de aspecten aan bod gekomen die een rol spelen bij het beoordelen van de detentieomstandigheden. Een lijst met deze aspecten is in de bijlagen van deze scriptie te vinden⁹³.

⁹³ Zie bijlage nr. 2, aspecten van detentie

12.1 Point Blanche gevangenis.

In het kort.

De Point Blanche gevangenis is oorspronkelijk een Huis van Bewaring. In eerste instantie is de inrichting er niet op gericht geweest om langdurig gestraften te plaatsen, maar om personen in hechtenis te kunnen houden in afwachting van de uitspraak van de rechter. Vervolgens worden deze veroordeelde personen overgebracht naar de strafgevangenis. Op dit moment functioneert Point Blanche ook als strafgevangenis, voorheen werden de veroordeelden overgebracht naar een detentiecentrum Curaçao.

Ten tijde van dit onderzoek heb ik viermaal de Point Blanche gevangenis bezocht. De bevindingen naar aanleiding van deze bezoeken zijn hieronder uitgewerkt.

12.1.1 Eerste bezoek Point Blanche gevangenis,⁹⁴ 10 maart 2008

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	10 maart 2008
Doel bezoek.	Eerste indruk krijgen van het complex, voornamelijk materiële aspecten

Bevindingen.

Op 10 maart ben ik rondgeleid door een bewaker van de Point Blanche gevangenis. Tijdens deze rondleiding heb ik onder andere de (vrouwen)cellen mogen bezichtigen. Ik heb de mogelijkheid gekregen om met verschillende bewakers te praten over de gang van zaken in de gevangenis.

Behandeling

Op dit moment kan ik nog weinig over de behandeling of eventuele vormen van *“ill-treatment”* zeggen. Vanuit een soort “controlekamer” kon ik kijken naar de verschillende luchtruimtes en afdelingen. Vanuit dit punt was er ook een kamer te zien waar een bewaker spelletjes speelde met enkele gevangenen. Op meerdere momenten kreeg ik het idee dat de sfeer tussen de bewakers en gedetineerden erg gemoedelijk was.

⁹⁴ Gebaseerd op Association for the Prevention of Torture (APT), “Monitoring places of detention. a practical guide.”, Geneva April 2004.

Beschermingsmaatregelen

Er waren 2 afzonderingscellen in een apart gedeelte van de inrichting. Hier werden de moeilijk handelbare gevangenen in geplaatst. In dit cellenblok waren 4 cellen, waarvan er 2 het doel hadden gedetineerden af te zonderen. De cellen oogden als “gewone” cellen, dat wil zeggen; de cellen zagen er niet uit als isolatiecellen met dichte muren. De cellen hadden tralies aan de voorkant, alleen de muren zorgden voor afzondering. De cellen zelf heb ik niet van binnen kunnen zien, aangezien de deur (met tralies, waardoor ik een indruk heb gekregen) dicht was.

Materiële aspecten

De eerste indruk van het complex is dat het vrij klein oogt. Alles is kleinschalig, van de eetzaal tot de personeelskamers. Het complex ligt hoog op de berg en kan alleen bereikt worden met de auto door de berg op te rijden. Achter de poort bevindt zich de deur van het complex.

Volgens de bewaarder die ons rondleidde, kregen de gedetineerden 3 keer per dag een maaltijd. De gevangenen worden 's ochtends en 's middags 1 uur gelucht. Dit “luchten” gebeurt per afdeling. Over licht en ventilatie in de cellen zelf kan ik op dit moment geen uitspraak doen, deze heb ik (nog) niet kunnen zien.

De cellencomplexen van de vrouwen heb ik wel gezien, en volgens de gevangenisbewaarder zijn de cellen waar de mannen en minderjarigen zich bevinden vergelijkbaar. Bij de vrouwen stond de deur naar een kleine binnenplaats open, maar verder waren er geen ramen aanwezig.

Volgens de gevangenisbewaarders zijn er sanitaire faciliteiten in de cellen. De gedetineerden kunnen douchen wanneer zij willen, alle cellenblokken zijn volgens de bewaarders uitgerust met een douche en toilet.

De cellenblokken waar de mannen (en de jongeren) verblijven heb ik op dit moment nog niet gezien, maar dit punt zal later nog besproken worden.

Zoals de bewaarders aan hebben gegeven kunnen de gedetineerden douchen wanneer zij dat willen.

De gevangenen beschikken over een bed in de cel. Er zijn 3 bedden per cel in gebruik. Bij de vrouwen kan dit 6 bedden zijn. De gedetineerden dragen allen hetzelfde uniform.

Volgens de gevangenisbewaarders die ik gesproken heb is er geen sprake van overbevolking. Eén cel zou zelfs leegstaan. De gevangenen zitten nu per 3 personen in één cel. Ook de jeugd is hieronder verspreid.

De cellen van de vrouwen zien er redelijk uit. Er is een douche en een toilet. Het maximale aantal personen in de cellen is 6. Aan de linker en rechterzijde van de cel bevinden zich 3 bedden boven elkaar. Achteraan de cel bevindt zich in een enigszins afgescheiden ruimte een douche en een toilet, beiden zijn niet schoon.

De ruimte oogt vrij klein voor 6 personen per cel. Daar staat wel tegenover dat de gedetineerden zich niet de gehele dag in de cellen bevinden. Zij kunnen naar buiten lopen wanneer zij dat willen.

De cellen zelf zien er schoon uit; er is geen ongedierte te zien en de vloer is redelijk schoon.

Regime en activiteiten

Tijdens dit bezoek is hier niet over gesproken.

Medische zorg

De bewaker geeft aan dat de gedetineerden op ieder moment gebruik kunnen maken van de medische zorg. Er is altijd een zuster aanwezig en de dokter kan ten alle tijden opgeroepen worden. De dokterskamer ziet er klein en verouderd uit. De tandartsstoel is al enige tijd kapot.

Overige opmerkingen naar aanleiding bezoek.

Aan drie personen heb ik de vraag gesteld wat volgens hen het grootste probleem is in de gevangenis, ik heb deze vraag gesteld aan een gevangenisbewaarder, een bewaker, en de coördinator. Zij gaven allen hetzelfde antwoord. *“We hebben te weinig mensen.”*

Op dit moment zijn er 5 bewaarders per shift en er zijn ongeveer 130 gedetineerden. Ideaal zou echter zijn als er 10 tot 12 bewaarders zouden zijn, als er 130 gedetineerden zijn. (Curaçao heeft nu 4 extra bewaarders gestuurd.)

De coördinator geeft aan dat er een personeelstekort is omdat de salarissen zo laag zijn. Ook is het personeel niet positief over de relatie met Nederland. Ze geven aan dat er steeds geld beloofd wordt maar dat deze beloftes nooit worden nagekomen.

Een ander opmerkelijk punt is dat er meerdere malen wordt aangegeven dat de jongeren hetzelfde behandeld worden als de volwassenen. *“They’re all treated equal.”*

De jongeren kunnen bijvoorbeeld op donderdag en/of zondag familie ontvangen, net zoals de volwassenen.

Naar aanleiding van dit bezoek heb ik niet het idee gekregen dat er speciale zorg voor de jeugd beschikbaar is. Verschillende keren heb ik de vraag gesteld hoe bepaalde zaken voor de jeugdige gedetineerden geregeld zijn. Op dit moment is het ook niet duidelijk om hoeveel jongeren het precies gaat, het personeel kon hier zelf geen duidelijk antwoord over geven. Precieze cijfers zullen echter nog opgevraagd worden. Om een indicatie te kunnen geven; er werd gesproken over een tiental jongeren.

Bij een volgend bezoek zullen ook de cellen van de volwassenen bezocht worden, waar de jongeren zich ook tussen zullen bevinden.

12.1.2 Gesprek dhr. Isebia, Reclasseringsmedewerker SJIB Philipsburg⁹⁵

Naam organisatie.	SJIB, Stichting Justitiële Inrichtingen Bovenwinden
Afdeling.	Reclassering
Hoofd organisatie.	Dhr. Thompson
Plaats.	Philipsburg
Datum bezoek.	13 maart 2008
Doel bezoek.	Inzicht krijgen in de problemen die er spelen in de gevangenis van Point Blanche en de Politiecellen in Philipsburg

Verloop van het gesprek.

Uit dit gesprek is wederom gebleken dat het grootste probleem met betrekking tot de detentieomstandigheden het financiële tekort is. Er is te weinig geld om bepaalde punten te verbeteren. De meeste opbrengsten komen uit het toerisme, maar worden direct weer geïnvesteerd in nieuwe accommodaties voor de toeristen.

Het klopt dat er momenteel geen sprake is van overbevolking in de gevangenis op Point Blanche, maar dit is voorheen wel een groot probleem geweest. Er zijn momenten geweest dat de gedetineerden zelfs hebben verbleven in de kamer waar normaal gesproken de ziekenboeg zich bevindt. Op het moment dat er sprake is van overbevolking worden er geen mensen meer bijgeplaatst in de gevangenis.

“Mensen die gedetineerd zijn, zijn mensen die worden vergeten.”

Voorheen waren er op St.Maarten twee mogelijkheden tot detentie: het Huis van Bewaring op Point Blanche, en het politiecellencomplex in Philipsburg. Als gedetineerden in een later stadium van het strafrechtelijke proces veroordeeld werden tot een gevangenisstraf werden zij in de gevangenis op Curaçao geplaatst. Curaçao heeft op dit moment zelf genoeg problemen en wegens overbevolking is het sinds enige tijd niet meer mogelijk de gedetineerden daar te plaatsen. Dit brengt de nodige problemen met zich mee.

Gezien het feit dat de gevangenis op Point Blanche oorspronkelijk een Huis van Bewaring was, waren er weinig faciliteiten voor gedetineerden die er langer zouden verblijven.

Op een gegeven moment is er een akkoord getekend dat dit Huis van Bewaring verbouwd zou worden tot strafgevangenis. Deze ontwikkeling is nog steeds gaande, en dat blijkt voornamelijk uit de problemen die zich voordoen. Zo is er (nog steeds) geen psychische zorg mogelijk voor de gedetineerden omdat er geen psycholoog aanwezig is.

Vaak is het niet mogelijk deze gedetineerden naar Curaçao te sturen omdat het simpelweg teveel kosten met zich meebrengt, en er is vaak geen ruimte om deze mensen te plaatsen.

⁹⁵ Zie vragenlijst de heer Isebia, bijlage nr. 9

In de politiecellen komt het regelmatig voor dat mensen te lang vastgehouden worden, omdat de gevangenis in Point Blanche niet te overbelasten. Op het moment dat er een uitspraak komt in de rechtszaak wordt de tijd die iemand te lang gezeten heeft afgehaald van de opgelegde straf.

Een ander probleem dat hiermee in verband staat is het bezoekrechten. De gedetineerden hebben het recht om bezoek te ontvangen, maar op het moment dat zij naar Curaçao gestuurd zouden worden is dit aanzienlijk moeilijker geworden. De families van gedetineerden wonen meestal op dit eiland en hebben geen geld om regelmatig een vlucht naar Curaçao te betalen.

In januari 2007 is er een regeling⁹⁶ voor de Point Blanche gevangenis aangenomen waarin staat dat alle bezoekers die een gedetineerde komen opzoeken in het bezit moeten zijn van een geldige identiteitskaart. Om toegelaten te worden tot de gevangenis moet ieder bezoeker een origineel geldig paspoort of een immigratie kaart laten zien.

In de Point Blanche gevangenis zitten regelmatig een aantal mensen die opgepakt zijn omdat ze illegaal op het eiland zijn. Vaak zijn zij met familie aangekomen, en in het geval dat zij in de gevangenis geplaatst worden hebben zij niet meer de mogelijkheid deze familie te zien (als zij niet beschikken over een geldige immigratie kaart). Zij kunnen dus geen bezoek ontvangen terwijl zij wel een bezoekrechten hebben.

De faciliteiten zijn meestal niet in overeenstemming met de maatstaven die er Europees en Internationaal gesteld worden. Regelmatig worden er klachten ingediend die betrekking hebben op de detentieomstandigheden. Het grootste deel van deze klachten gaan over de problemen die mindervaliden ondervinden, zoals bijvoorbeeld het gebruik maken van de “hurk-wc”. Voor deze mensen is het lastig om hiervan gebruik te maken. Vervolgens dienen zij een klacht in en kan het zijn dat er gratie verleend wordt.

In een recente uitspraak⁹⁷ heeft het Gerecht in Eerste Aanleg geoordeeld dat deze “hurk-wc’s” vervangen moeten worden door toiletputten. Deze uitspraak is gedaan op 26 november 2007 en de vervanging van deze voorzieningen zou op redelijke termijn moeten gebeuren, in ieder geval binnen één jaar. Vooralsnog is dit niet gebeurd. Op de vraag of dat deze vervanging binnenkort nog gaat plaatsvinden, volgt wederom het antwoord dat dit geld kost. En er *is* geen geld. De prioriteiten liggen nu bij het betalen van het personeel, en de kosten die licht en water met zich brengen.

Een ander probleem is educatie binnen de gevangenis. Vroeger was er een soort school binnen de gevangenis, op het niveau van een middelbare school in Nederland. Maar zo’n project kost geld, en er zijn mensen nodig die dit project willen uitvoeren omdat je wel met een speciale groep te maken hebt; de gedetineerden. Dit project is om deze reden ook gestopt.

Voorheen werd er computerles gegeven, en op dit moment is het niet duidelijk of dit nog steeds gebeurt. Veel projecten worden gestopt.

⁹⁶ Communiqué No. GWS 048/2006, Nederlandse Antillen Strafgevangenis en Huis van Bewaring “Required identification for the prison” St.Maarten 12 December 2006 R.C. Ricardo

⁹⁷ Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba (GEA), 11 september 2007, H-99/07, Parketnummer 06/667

“Het ene jaar is er geld, en het andere jaar niet.”

De Point Blanche Inmates Association oefent enige vorm van druk uit door klachten in te dienen, en soms komt dit tot een rechtszaak. Deze klachten gaan meestal over problemen met de sanitaire voorzieningen, of bijvoorbeeld over het feit dat jongeren bij volwassenen in een cel worden geplaatst. De klachten gaan ook regelmatig over problemen met de medische zorg.

Op grond van de cijfers waar de heer Isebia over beschikt zijn er momenteel 10 jongens van 19 jaar, 1 meisje van 16 jaar, en 1 jongen van 17 jaar in de gevangenis van Point Blanche. De strafbare feiten die het meest door jongeren gepleegd worden zijn berovingen, wapenbezit en motorrijtuigendiefstal.

Uit dit gesprek blijkt dat er op tal van gebieden grote problemen zijn. Het is een feit dat er soms mensen te lang vastgehouden worden in de politiecellen omdat er simpelweg niet de capaciteit bestaat om deze mensen in de Point Blanche gevangenis te plaatsen. De faciliteiten in de gevangenissen zijn vaak niet optimaal, en aan educatieve voorzieningen (vooral voor de jeugd) ontbreekt het. Deze punten bij elkaar leiden tot een zorgwekkende situatie.

“En in het Koninkrijk zou het niet zo ver mogen komen...”

12.1.3 Tweede bezoek Point Blanche gevangenis, 2 april 2008

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	2 april 2008
Doel bezoek.	Tweede bezoek, cellen van mannelijke gedetineerden bekijken en de strafcellen bekijken.

Bevindingen.

Op 2 april heb ik voor de tweede keer een bezoek gebracht aan de Point Blanche gevangenis. Tijdens het vorige bezoek heb ik de cellen van de mannen (en de cellen waar de jongeren verblijven) niet kunnen bezichtigen. Na hierom verzocht te hebben krijg ik tijdens dit tweede bezoek toch de mogelijkheid deze te zien.

Momenteel bevinden zich ongeveer 20 tot 25 jongeren in Point Blanche (in de leeftijdscategorie 16 tot en met 21 jaar). Drie jongeren van deze groep zijn tussen de 16 en 18 jaar.

Behandeling

Er bevinden zich 3 strafcellen en één gijzelaarscel op een aparte afdeling. Wanneer de gedetineerden een overtreding begaan kunnen er sancties opgelegd worden. Dit kan zijn een plaatsing in een strafcel of gijzelaarscel, maar ook het onthouden van bezoek of niet meer mogen telefoneren.

Beschermingsmaatregelen

De opzichter vertelt dat de gevangenen tweemaal per dag worden gelucht: ’s morgens 1 uur en ’s middags 1 uur. Dit geldt ook voor de jongeren, er wordt hier geen onderscheid in gemaakt. Iedere afdeling wordt apart gelucht.

De opzichter vertelt dat er 4 afdelingen zijn.

- de afdeling jongeren
- de afdeling preventieven
- de afdeling Huis van Bewaring tot 8 maanden
- de strafafdeling langer dan 8 maanden

Tijdens dit tweede bezoek geeft de opzichter aan dat de jongeren wel degelijk gescheiden worden van de volwassenen, of er wordt in ieder geval een poging gedaan om deze groep apart te houden.

De opzichter geeft aan dat het vaak niet haalbaar is om de jongeren te scheiden van de volwassenen, maar zij trachten dit wel te doen.

Materiële aspecten

De cellen van de mannen zien er redelijk schoon uit, de vloeren en muren zijn redelijk schoon. Er hangt echter wel een “menselijke” geur.

Eenmaal per week worden de cellen schoongemaakt. De gedetineerden krijgen van de bewakers wel zeep en toiletartikelen zodat zij zichzelf schoon kunnen houden.

De gevangenen kopen gordijnen om deze voor hun bedden te hangen zodat zij nog enige vorm van privacy hebben. De bewakers tolereren dit omdat zij zich er bewust van zijn dat het erg koud kan worden in de cellen. Door deze gordijnen voor de bedden te hangen hebben de gedetineerden een manier gevonden om de kou tegen te houden.

Er bevinden zich maximaal 3 gedetineerden per cel en momenteel is er geen sprake van overbevolking van de cellen, aldus de opzichter. Inmiddels is het nieuwe deel van de gevangenis afgebouwd en zelfs al in gebruik. Met deze 10 nieuwe cellen zijn er op dit moment 134 plaatsen.

Het sanitair in de cellen oogt redelijk schoon. Er bevindt zich nog steeds een zogenaamde “*hurk-wc*” in dit gedeelte, samen met een douche. Ook is er geen wastafel met kraan aanwezig in dit gedeelte. In de nieuwe cellen is dit wel het geval, daar is een wastafel aanwezig en een toiletpot in plaats van een “*hurk-wc*.”

De gevangenen zijn niet te spreken over de sanitaire faciliteiten; vooral over het toilet spreken de gevangenen hun frustraties uit. Door de zogenaamde “hurk-wc” krijgen zij last van hun rug, waardoor ze ’s nachts niet kunnen slapen. De cellen zijn te klein voor 3 personen vinden ze.

De gevangenen kunnen water kopen als zij hier geld voor hebben, als zij geen geld hebben zijn ze genoodzaakt het water uit de douche te drinken. Zelf geven zij aan dat dit water geen drinkwater is omdat het troebel en vies is.

Binnen de cellencomplexen mogen alle gedetineerden hun eigen kleding dragen, maar op het moment dat zij buiten deze cellencomplexen gaan dienen zij een uniform te dragen.

Op de vraag of de personen die nog niet veroordeeld zijn hun eigen kleding buiten mogen dragen wordt als volgt gereageerd.

“Nee ook zij moeten een uniform aan. Maar als ze de rechten kennen kun je ze eigen kleding niet weigeren.”

Na de jeugdafdeling gezien te hebben, werd ik naar de nieuwe cellen gebracht die pas in gebruik zijn. In enkele cellen bevinden zich gevangenen, ze oogden nog jong. Een van de jongens vertelt dat hij 18 jaar is. Hij en drie andere jongens zitten vast voor moord.

De nieuwe cellen ogen aanzienlijk beter dan het andere gedeelte. Er bevinden zich nog maar 2 gevangenen per cel in plaats van 3, er is een wasbak aanwezig en een toiletpot. De douches zijn in een aparte ruimte die zich beneden bevindt.

Regime en activiteiten

Eenmaal per week mogen de gedetineerden bezoek ontvangen, dit gebeurt per afdeling. De gedetineerden kunnen met familie telefoneren wanneer zij willen en zij kunnen telefoon ontvangen.

Op de jeugdafdeling vertelt een 27-jarige man dat er voor de jongeren weinig mogelijkheden zijn, er is geen programma beschikbaar. Op Curaçao is de situatie beter, daar wordt volgens hem meer tijd en moeite besteed aan een programma voor deze jongeren. Op St.Maarten zijn deze mogelijkheden er niet.

De 27-jarige man vertelt dat er wel een computer cursus wordt gegeven, maar dat de gedetineerden daar alleen de basisprincipes leren. Over de jongeren zegt hij het volgende.

“They have to give them things to do! They’re just watching the walls all day. You can’t send them back to society like this.”

“They are doing time with no rehabilitation. You’re building criminals.”

Medische zorg

Tijdens dit bezoek is er weinig gesproken over de medische zorg. Er zijn 2 maatschappelijk werkers aanwezig in Point Blanche, en geen psycholoog. Psychiatrische zorg is niet beschikbaar in Point Blanche. Enkele gedetineerden klagen over het feit dat de tandartsstoel al zo lang kapot is.

12.1.4 Gesprek de heer Ricardo, 2 april 2008 Point Blanche gevangenis⁹⁸

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	2 april 2008
Doel bezoek.	Enkele vragen met betrekking tot klachtenafhandeling en het opleiden personeel.

Verloop van het gesprek.

Momenteel bevinden zich 3 jongeren in de categorie 16 t/m 18 jaar in de gevangenis. Hiervan zijn 2 jeugdigen jongens en 1 meisje.

Er zijn geen trainingen voor het gevangenispersoneel. De heer Ricardo geeft aan dat er af en toe een lezing is gegeven over de manier van werken in de gevangenis maar er zijn geen trainingen. Op de vraag of het personeel in trainingen of cursussen om leren gaan met agressie is het antwoord kort:

“Nee.”

Er wordt geen rapport opgemaakt met betrekking tot de lichamelijke en geestelijke situatie van de gedetineerden. Voordat de gevangenen binnenkomen bij Point Blanche wordt er wel gekeken welke lichamelijke en geestelijke zorg dat zij nodig hebben. Daarnaast worden zij onderzocht door de arts.

Er wordt niet duidelijk ingespeeld op de individuele behoeften van de gevangenen. De achtergronden van de gevangenen zijn vaak niet bekend, tenzij zij dat zelf aangeven.

Met betrekking tot de klachten is er een Commissie van Toezicht ingesteld die de klachten behandelt. In de gevangenis staat een gesloten kist, waar de gedetineerden hun klachten in kunnen dienen. Een keer per maand wordt deze kist geleegd en bekijkt de Commissie van Toezicht de klachten. Er kan echter ook rechtstreeks bij het personeel geklaagd worden.

⁹⁸ Zie vragenlijst gesprek de heer Ricardo, bijlage nr. 3

12.1.5 Gesprek mevr. Gario, 2 april 2008 Point Blanche Prison⁹⁹

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	2 april 2008
Doel bezoek.	Gesprek over de educatieve mogelijkheden en andere activiteiten voor jeugdige gedetineerden.

Verloop van het gesprek.

Op 2 april heb ik een gesprek met mevrouw Gario gehad, zij is werkzaam op het gebied van educatie voor de gedetineerden in de Point Blanche gevangenis.

Zij vertelt dat er computercursussen voor de gedetineerden worden opgezet, waar zij de basisprincipes leren. Daarnaast zijn er ook de zogenaamde “GED-klassen”, waar de gedetineerden scholing krijgen op (ongeveer) MAVO 2 niveau. In deze klassen worden vakken als rekenen, Engels, Spaans gegeven, (geen Nederlands).

Voordat deze lessen aanvangen leggen de gedetineerden een test af om te kijken op welk niveau zij zitten. Deze vragen van deze test hebben betrekking op de volgende gebieden.

- science,
- social science,
- reading,
- math,
- essay

Aan de hand van de score die zij behalen wordt het niveau bepaald. Eén keer per week komt een docent van de universiteit om de lessen te verzorgen. De gedetineerden hebben zelf de keus of zij deel willen nemen aan het programma. Soms moeten zij worden aangespoord om deel te nemen, maar over het algemeen volgen zij de lessen. De GED-klassen bestaan pas sinds een week, de computerlessen worden al langer gegeven.

Er wordt gekeken naar de behoeften en situatie van de gedetineerden, waar door de docenten op wordt ingespeeld.

Momenteel zijn er plannen om nieuwe educatieprogramma's op te zetten. Er wordt bijvoorbeeld geprobeerd om voor de vrouwen een beroepsgerichte cursus op te zetten, waarbij zij bijvoorbeeld kapster leren worden.

⁹⁹ Zie vragenlijst gesprek mevr. Gario, bijlage nr. 7

Daarnaast is er een programma opgezet voor drank en drugsverslaafden. Mevrouw Gario geeft aan dat de gedetineerden hier aan meededen, maar naar mate de weken vorderen verminderde het aantal. De bedoeling was om een soort praatgroep op te zetten.

Ook worden er sportwedstrijden georganiseerd, en sportdagen bijvoorbeeld met Pasen. De gedetineerden kunnen dan voetbal of volleybal spelen. Vaak worden deze dagen met feestdagen of speciale dagen georganiseerd.

Daarnaast kunnen de gedetineerden boeken lenen uit de (kleine) bibliotheek. In de bibliotheek zijn echter geen zelfstudieboeken aanwezig.

12.1.6 Gesprek jeugdige gedetineerden, 9 april 2008 Point Blanche gevangenis¹⁰⁰

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	9 april 2008
Doel bezoek.	Interviewen van jongeren t/m 18 jaar aan de hand van vragenlijsten

Verloop van het gesprek.

Op 9 april heeft er een gesprek met enkele jongeren die gedetineerd zijn in Point Blanche plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek waren er 3 jongeren aanwezig. Een van de jongens was 20 jaar, zijn antwoorden zijn buiten beschouwing gelaten, omdat deze jongen niet binnen de doelgroep van dit onderzoek valt. De 18-jarige jongen was sinds zijn 17^e jaar aanwezig in Point Blanche en valt daarom wel binnen de doelgroep. De 20-jarige jongen was ook op zijn 17^e jaar aanwezig in Point Blanche en daarom worden ook zijn antwoorden meegenomen in dit onderzoek. Omdat dit gesprek met deze jongeren tegelijk heeft plaatsgevonden, zijn de antwoorden van beide personen verwerkt in onderstaande tekst.

¹⁰⁰ Zie vragenlijsten gesprekken jeugdige gedetineerden, bijlage nr. 4

1.

Leeftijd:	18 jaar (sinds 17 ^e jaar aanwezig in Point Blanche)
Geslacht:	Man
Afkomst/nationaliteit:	St.Maarten
Godsdienst:	Christelijk
Reden van detentie/strafbaar feit:	Gewapende overval
Duur detentie:	Niet bekend
Duur in Point Blanche:	6 – 7 maanden
Eerste keer detentie?	Ja

2.

Leeftijd:	20 jaar (op 17 ^e jaar aanwezig in Point Blanche)
Geslacht:	Man
Afkomst/nationaliteit:	St.Maarten
Godsdienst:	-
Reden van detentie/strafbaar feit:	Gewapende overval
Duur detentie:	Niet bekend
Duur in Point Blanche:	1 week
Eerste keer detentie?	Nee (2 ^e)

Behandeling

Allereerst is er gesproken over de manier waarop de jongeren behandeld worden tijdens de detentie. Zij vertellen dat sommige bewakers de gevangenen goed behandelen en andere slecht. Ze willen hier verder niet veel over kwijt.

Als straf wordt er gebruikt gemaakt van de isolatiecel. In deze cellen heb je geen bed, geeft de 18-jarige jongen aan. Hij vertelt dat er ook weleens gedetineerden naar Curaçao worden gestuurd als er problemen met zo'n persoon zijn.

Het komt voor dat er ruzies tussen de gedetineerden onderling zijn. De bewakers behandelen de gedetineerden goed.

Ze denken dat er geen nieuwe toiletten geplaatst zullen worden omdat de cellen zo vol zijn. Om deze te plaatsen zullen er gedetineerden verplaatst moeten worden om lege cellen te creëren. De jongeren denken dat dit teveel moeite is en dat de situatie daarom niet zal veranderen.

“They have to send people home, then they can replace the toilets.”

De 18-jarige jongen vertelt dat hij 45 dagen vast heeft gezeten in Philipsburg in een isolatiecel. Volgens hem was de reden hiervan dat hij gezwegen had tijdens de verhoren. Er was geen familie die hem daar op kon zoeken, omdat zij in het buitenland wonen.

Beschermingsmaatregelen

De jongeren zijn niet bekend met de mogelijkheid tot klachten indienen. Ze geven aan dat ze bij de Point Blanche Inmates Association klachten in kunnen dienen. Van de Commissie van Toezicht hebben zij nog nooit gehoord. Ze denken dat de bewakers bewust dit soort informatie achterhouden omdat er anders meer klachten in worden gediend.

Ze willen ook geen klachten indienen omdat ze denken dat ze daarmee problemen groter maken. Als ze bijvoorbeeld ruzie hebben met andere gedetineerden willen ze geen klacht indienen omdat ze bang zijn dat ze worden uitgemaakt voor ‘verraders’.

De 20-jarige jongen geeft aan dat in de tijd dat hij voor het eerst gedetineerd was in Point Blanche de situatie beter was. De bewakers waren minder streng dan dat ze nu zijn. De jongeren vertellen dat het nu lastig is om bijvoorbeeld een Playstation in de cel te krijgen. Zelfs als ze deze krijgen van familieleden. Ze begrijpen niet waarom dit niet kan.

Ook is de 18-jarige jongen een keer een bezoek van een familielid geweigerd, zonder reden. Dit bezoek zou voor 4 uur ’s middags plaats moeten vinden. Het familielid was er om half 4, maar toch werd het bezoek geweigerd. De bewakers hebben aangegeven dat het niet door kon gaan, zonder reden.

Er zijn geen huisregels die aan de jongeren bekend gemaakt worden, voordat zij in de cellen geplaatst worden.

Materiële omstandigheden

De jongeren vinden de accommodatie te kleinschalig en verouderd. De watervoorziening vormt ook een probleem. De gedetineerden moeten drinkwater zelf kopen, of ze zijn genoodzaakt uit de douche te drinken. Wanneer je dit water met een emmer opvangt zie je dat het troebel is, geven de gedetineerden aan.

De 18-jarige jongen laat ijs smelten om dit vervolgens als drinkwater te gebruiken, van het water van de douche wordt hij ziek. Hij heeft geen geld om drinkwater te kopen. Hij krijgt wel geld van zijn familie maar dat geeft hij aan zijn vriendin, ze hebben samen een kindje.

Het eten zou volgens de jongeren verbeterd kunnen worden. Om 7 uur ’s ochtends krijgen ze brood en thee, om 12 uur een warme lunch, en om 5 uur krijgen ze weer thee en brood. Ze klagen dat ze veel brood krijgen en zouden graag een wat gevarieerder menu zien.

Daarnaast is er weinig daglicht dat de cellen binnenkomt. Alleen door de openingen in de muren van de aangrenzende gangen komt daglicht binnen. Het komt niet voor dat het (kunst)licht aangelaten wordt gedurende de nacht, zoals bij de politiecellen regelmatig het geval is.

De badkamers vinden zij erg vies in de politiecellen. In de gevangenis van Point Blanche zijn deze faciliteiten beter, de douche is goed.

Ze zijn wel van mening dat het toilet verbeterd kan worden. Ze vragen of er in Nederland wel “gewone toiletten” zijn, omdat ze vinden dat zij die ook zouden moeten krijgen. De cellen moeten schoongemaakt worden door de gedetineerden zelf, er zijn geen schoonmakers die deze taak op zich nemen.

De jongeren mogen hun eigen kleding aan als zij zich binnen de afdelingen bevinden. Zij dragen een “overall” die door de gedetineerden zelf gemaakt is. Deze is geschikt voor het klimaat, soms wat te warm. Een groter probleem vinden zij het wassen van de kleding. Zij moeten deze zelf met de hand wassen op de stenen, waardoor de kleding kapot gaat.

De cellen zijn te klein voor drie personen, geven de jongeren aan. De 18-jarige jongen heeft last van astma, en ondervindt problemen in de cellen. Zijn astma wordt bijvoorbeeld erger. Hij vertelt dat hij zijn medicijnen wel op tijd krijgt.

De cellen zijn niet goed geventileerd en worden snel stoffig. Problemen als astma spelen dan sneller op.

Regime en activiteiten

Eén keer per week mogen de jongeren bezoek ontvangen en één keer per 2 maanden wordt er een “family day” georganiseerd. De gedetineerden mogen dan familie uitnodigen die hen mogen komen bezoeken. Er wordt hiervoor 5 dollar per uitgenodigde persoon gevraagd. De jongeren vinden het belachelijk dat zij hiervoor moeten betalen.

De 18-jarige jongen zou graag zien dat er meer programma’s zouden komen die gericht zijn op educatie. Hij vertelt dat hij graag wil leren maar dat die mogelijkheden niet beschikbaar zijn binnen de gevangenis.

“I would love to finish school.”

De enige mogelijkheden die de jongeren nu hebben zijn de computerlessen en de GED-klassen. De 18-jarige jongen neemt hier wel aan deel, de 20-jarige jongen niet. De 20-jarige jongen geeft aan dat hij al twee opleidingen heeft gedaan, en zo een plek overhoudt voor iemand die wel wil gaan. Beiden willen ze graag zien dat er meer gedaan wordt om jongeren te motiveren om deel te nemen aan educatieve programma’s.

“When you get out of jail, you have to struggle, struggle, struggle to get a job. It’s not easy to go back to the society.”

Twee tot drie keer per week kunnen de jongeren gaan sporten. Er wordt dan gevoetbald of gevolleybald tussen de afdelingen. De jongeren doen daar wel aan mee.

De 18-jarige jongen wil wel boeken uit de bibliotheek lenen om te lezen, maar geeft aan dat de boeken vaak verouderd zijn. De 20-jarige jongen is het hier mee eens.

Medische zorg

De 18-jarige jongen heeft al enige tijd last van zijn tand. Maar omdat hij de tandarts niet zelf kan betalen is de pijn nog niet verholpen. Hij geeft al het geld dat hij krijgt aan zijn vriendin en kan de behandeling daardoor niet betalen.

De zuster is niet aanwezig op zaterdag en zondag. Als er dan medische zorg nodig is moet zij opgebeld worden. Wanneer er sprake is van een noodgeval dan wordt de ambulance gebeld.

Situatie politiecellen

Over de situatie in de politiecellen zijn de jongeren niet te spreken. De tijd in de politiecellen is een negatieve ervaring voor hen geweest. De 18-jarige jongen heeft in een koude isolatiecel verbleven. En er was geen dokter toen hij daarom vroeg:

“You get sick in there, you stay sick in there.”

Verbeterpunten

Als verbeterpunten dragen de jongeren de volgende zaken aan.

- De bewakers moeten veranderen. Sommige kunnen niet goed met de gedetineerden omgaan. Ze hebben een verkeerde houding naar de gedetineerden. (Niet agressief.)
- De gevangenis is oud. Het enige dat gedaan wordt om de gevangenis te verbeteren is het verven van de muren.
- Het eten moet verbeterd worden door meer te variëren.
- Het sanitair (vooral de toilet) moet vervangen worden.

“All they do is paint, paint, paint.”

12.1.7 Gesprek Point Blanche Inmates Association, 9 april 2008 Point Blanche gevangenis¹⁰¹

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	9 april 2008
Doel bezoek.	Gesprek met de Inmates Association om achter knelpunten ,met betrekking tot de detentieomstandigheden in het algemeen en specifiek gericht op jongeren, te komen.

Verloop van het gesprek.

De Inmates Association komt op voor de belangen van de gevangenen in Point Blanche, en bestaat uit 7 mannen en 1 vrouw. Dit gesprek heeft plaatsgevonden met de 7 mannen uit de Inmates Association.

Op de vraag wat het grootste probleem is binnen de Point Blanche gevangenis geven zij allen aan; de communicatie tussen het management en de Inmates Association. Het probleem is dat zij niet op tijd en/of niet volledig geïnformeerd worden over de zaken die spelen in de gevangenis. Het management houdt informatie achter, waardoor de Inmates Association haar werk niet volledig kan uitvoeren.

Ook worden *“the basic human rights”* niet verteld, en zijn er geen huisregels die aan de gedetineerden kenbaar worden gemaakt als zij naar de Point Blanche gevangenis komen. Eén keer per maand is er een algemene vergadering met het management, maar vaak krijgt de Inmates Association geen antwoord op haar vragen. Het management weigert vaak te reageren.

Een ander belangrijk probleem dat naar voren komt is het gebrek aan rehabilitatie en scholing. Ten aanzien van het management geeft de Inmates Association aan:”

“They are focussed on the punishment, instead of the rehabilitation of the prisoners.”

Als de rehabilitatie en educatie geen rol speelt in de detentieperiode komen de gedetineerden slechter uit de gevangenis dan op het moment dat zij er geplaatst werden, aldus de Inmates Association.

“They are creating animals.”

¹⁰¹ Zie vragenlijst PBIA, bijlage nr. 5

Het gebrek aan rehabilitatie en scholing heeft volgens de Inmates Association te maken met het feit dat er te weinig geld beschikbaar is. Als er nieuwe projecten komen duren deze meestal 2 maanden, omdat daarna simpelweg het geld op is. Daarentegen worden er wel nieuwe bewakers vanaf Curaçao gestuurd, daar is blijkbaar wel geld voor.

Het is demotiverend om aan de projecten deel te nemen, als het vrijwel zeker is dat ze binnen 2 maanden stoppen. De meeste gedetineerden willen daarom niet deelnemen aan deze projecten. De Inmates Association probeert toch zoveel mogelijk gedetineerden aan deze projecten te laten deelnemen.

De GED-klassen zijn sinds vorige week begonnen. De Inmates Association geeft aan dat deze klassen vorig jaar april eigenlijk al hadden moeten beginnen. Daarnaast denken zij dat de klassen binnenkort zullen stoppen wegens geldgebrek.

Momenteel kunnen de gedetineerden in Point Blanche werken om geld te verdienen. Het werk dat zij kunnen doen sluit echter aan op het werk dat zij hebben uitgevoerd voorafgaand aan de detentieperiode. Een gedetineerde die voorheen als ‘*mechanic*’ gewerkt heeft, zal tijdens zijn detentie in de ‘*mechanic shop*’ werken. Volgens de Inmates Association kost het teveel geld om deze gedetineerden een ander vak te leren. Het is makkelijker om hen een vak te laten uitoefenen dat zij voorheen al gedaan hebben. Niemand wil de verantwoording op zich nemen om deze gedetineerden een nieuw vak te leren.

“It’s a working area, not a rehabilitation area.”

Een ander voorbeeld is het maken van uniforms, dit gebeurt door de gedetineerden. Zij maken uniforms voor de politie etc. Maar het voornaamste doel hiervan is het verdienen van geld voor de gevangenis zelf, geeft de Inmates Association aan. Waar het geld naartoe gaat weten zij ook niet, maar het voorbeeld van de vrouw die voor 2 ton gefraudeerd heeft wordt wel aangehaald.

Het gebrek aan scholing is een nog groter probleem voor de jeugdige gedetineerden. De Inmates Association geeft aan dat de jongeren de hele dag niets actiefs doen. Ze praten met andere gedetineerden die een slechte invloed op hen kunnen hebben. Er wordt gepraat over nieuwe berovingen en andere strafbare feiten die zij zullen begaan na hun tijd in Point Blanche.

“A breeding ground is what they have created here.”

Er is geen begeleiding voor de jeugd (en andere gedetineerden), waardoor het probleem alsmaar groter wordt. Daarnaast is er niet altijd reclassering geweest, en momenteel bestaat deze uit één reclasseringsmedewerker. Dit is niet genoeg om in een goede zorg voor de gedetineerden te voorzien.

Een andere opmerking die gemaakt wordt is dat de gedetineerden vrijwel altijd terug moeten naar de samenleving. Een levenslange gevangenisstraf wordt zelden opgelegd. Om deze reden is het nog meer van belang dat er een programma op wordt gesteld gericht op de resocialisatie van de gedetineerden.

Voor de jongeren bestaat er geen educatief programma. Dit is een groot probleem volgens de Inmates Association, vooral omdat de meeste jongeren lange tijd in de gevangenis moeten verblijven. De meesten hebben straffen opgelegd gekregen van meer dan 10 jaar.

De Inmates Association zou graag zien dat er certificaten uitgereikt worden voor de gedetineerden die aan de educatieve programma's meedoen, en/of werken.

“We’re being fooled. There are no certificates, it breaks the motivation.”

De gedetineerden zouden voorbereid moeten worden op de terugkeer in de maatschappij. Ze moeten gemotiveerd worden om aan de educatieve programma's mee te doen. Door middel van het verkrijgen van certificaten kunnen zij wellicht makkelijker werk vinden bij terugkeer in de samenleving. Voorheen werden er beloningen gegeven voor het meedoen aan de projecten. De detentieduur kon verkort worden met 5% of 10%.

De bibliotheek is geen plaats om een boek te lezen, en dat is teleurstellend vindt de Inmates Association. Als gedetineerde kun je daar een boek halen en vervolgens moet je weer snel weg uit de bibliotheek. Er zijn geen zelfstudieboeken beschikbaar, maar deze boeken bieden ook geen oplossing vinden ze. De mensen die deze boeken zouden gebruiken hebben zelf al genoeg discipline en hebben minder begeleiding nodig. Het probleem ligt echter bij de gedetineerden die niet over deze discipline beschikken, zij hebben wél begeleiding nodig maar deze is er niet. De meerderheid van de jeugdige gedetineerden zijn voor hun detentie al gestopt met school. Om hen te motiveren moet er gewerkt worden met een beloningssysteem.

Over de Officier van Justitie is de Inmates Association negatief. De Association heeft het idee dat de Officier van Justitie zich de problemen niet aantrekt.

“He don’t care. He has no human rights in his soul. He’s against anything that is good for us. He’s an economist.”

Vervolgens wordt er gesproken over de detentieomstandigheden in het algemeen. Een groot probleem zijn (nog steeds) de toiletten. Op dit moment zijn er “hurk-wc’s” en deze leveren de nodige problemen op. Veel gedetineerden hebben last van hun rug. Daarnaast wordt het water 9 uur 's avonds afgesloten. De gedetineerden moeten voor die tijd een emmer hebben gevuld met water om het toilet door te kunnen spoelen.

Drinkwater moet gekocht worden in de kantine van de gevangenis. Per maand kost dit ongeveer 30 NAF, en volgens de Inmates Association is dit bedrag te hoog in verhouding met het geld dat zij kunnen verdienen met werken. De gedetineerden die niet werken en geen geld krijgen van hun familie kunnen geen drinkwater kopen, en worden gedwongen het water uit de douche te drinken. Dit water is echter geen drinkwater, het is bruin en troebel. Sommige gedetineerden zijn er zelfs ziek van geworden, aldus de Inmates Association.

De zuster krijgt regelmatig gedetineerden op bezoek die uitslag hebben gekregen van het water waar zij mee gedoucht hebben.

Er is geen ruimte waar de gedetineerden hun kleding kunnen wassen. Ze moeten alle kleding met de hand wassen, waardoor het kapot gaat. Als ze vervolgens om nieuwe uniformen vragen levert dit altijd problemen op. Er worden geen nieuwe uniformen gegeven omdat er altijd “een excuus” is.

Over de medische zorg heeft de Inmates Association ook enkele kritische opmerkingen. Ze zijn niet tevreden over de zorg; het enige dat de zuster voorschrijft zijn pijnstillers. Op zaterdag en zondag is zij helemaal niet aanwezig. Ook moet de tandartsstoel gemaakt worden, deze is al sinds 2000 kapot.

De cellen zijn overbevolkt volgens de Inmates Association. Er bevinden zich momenteel 3 gevangenen per cel, terwijl de delegatie van het CPT in 2003 aan heeft gegeven dat dit maximaal 2 gevangenen mogen zijn.

Het probleem is dat de gevangenen uit de politiecellen niet naar Point Blanche gestuurd kunnen worden omdat het te vol zit. De Inmates Association vertelt dat er gedetineerden weggestuurd werden die bijvoorbeeld veroordeeld waren wegens wapenbezit of overvallen, zodat er nieuwe gedetineerden geplaatst konden worden. De gedetineerden wiens straf binnen enkele maanden afgelopen zou zijn moesten echter wel blijven. De Association vond dit geen logische oplossing, zij vonden het een beter idee de gedetineerden weg te sturen van wie de detentieperiode bijna afgelopen was.

Vervolgens nam volgens de Association het aantal overvallen toe op St.Maarten, omdat het bekend was geworden dat Point Blanche geen plaats had voor meer gedetineerden.

De Association geeft echter aan dat er genoeg ruimte is om cellen bij te bouwen, het terrein biedt deze mogelijkheden.

Inmiddels zijn er nieuwe cellen bijgebouwd. Deze zijn echter kleiner dan de cellen in het “oude” gedeelte. Ook zijn de cellen bouwtechnisch niet goedgekeurd. De cellen zijn niet goed geventileerd, waardoor de gedetineerden die gevoelig zijn voor hooikoorts hier sneller last van krijgen.

Ook is er volgens de Inmates Association geen scheiding tussen jongeren en volwassenen. Er wordt niet gekeken naar de leeftijd en lengte van de straf. Jeugdige gedetineerden worden tussen volwassenen geplaatst die een lange detentieperiode opgelegd hebben gekregen.

De opgelegde straffen of persoonlijke omstandigheden van de gedetineerden zijn hierbij niet van belang.

De gedetineerden kunnen niet goed terugkeren in de maatschappij omdat de samenleving zo klein is dat ze nooit werk kunnen vinden. Ze zullen altijd gezien worden als “criminelen” volgens de Association. De gedetineerden willen naar Nederland, omdat ze hier hun identiteit kwijtraken.

Daar komt bij dat het opvalt dat de jongeren met de volwassenen praten over meer criminele activiteiten. Ze zien jongeren de eerste keer de gevangenis in komen wegens het stelen van een scooter, en een paar jaar later zijn ze terug in Point Blanche wegens een zwaarder delict.

“They have nothing to do but talk about crime.”

De jongeren hebben geen toekomstperspectief. Ze kunnen moeilijk een baan krijgen als zij uit de gevangenis komen, en vallen daarom terug op de criminaliteit.

Vaak weten de gedetineerden ook niet op welk moment zij vrij zullen komen. Er is geen register dat deze zaken bijhoudt. Wanneer gedetineerden ernaar vragen bij het personeel willen ze deze datum niet bekend maken, of ze zijn er niet van op de hoogte.

De Inmates Association heeft daarop gevraagd of het mogelijk is dat zij een formule krijgen zodat zij de data van vrijlating uit kunnen rekenen, maar ook dit kon het personeel niet geven.

Volgens de Inmates Association is er wel een *“emergency bell system”* maar wordt hier niets mee gedaan. Als er gebruik van gemaakt wordt komen er geen bewakers kijken wat er aan de hand is.

De brandblussers kunnen niet meer gebruikt worden omdat de datum verlopen is, geeft een van de Inmates aan. De datum die op de brandblussers staat is 3 tot 4 jaar geleden verlopen. In het geval dat er brand uitbreekt zal er daarom geblust moeten worden met emmers. Ook zal een brandweerwagen niet op tijd boven bij Point Blanche kunnen komen.

Er is geen veiligheidsplan voor de gevangenis opgemaakt. De Inmates Association vertelt over een incident enige tijd geleden. Er was (waarschijnlijk) een lichte aardbeving, en de 5 bewakers die op dat moment dienst hadden sloten alle cellen af. Zelf spoedden zij zich naar de uitgang van de gevangenis.

Het contact met de bewakers is over het algemeen goed. Alleen in het geval dat er een ruzie of een gevecht plaatsvinden tussen de gedetineerden onderling worden niet de bewakers geroepen, maar wordt er iemand geroepen van de Inmates Association.

De Inmates Association heeft het idee dat de situatie in Bon Futuro op Curaçao vele malen beter is. Al het geld gaat naar Bon Futuro en niet naar St.Maarten. Als de Inmates aangeven dat zij geld nodig hebben om bepaalde punten te verbeteren wordt er tegen hen gezegd dat ze zelf maar een donatie moeten zoeken. Op Curaçao beschikken de gevangenen nu over internet en printers, de gedetineerden op St.Maarten hebben deze mogelijkheden niet.

Volgens de Inmates Association gebeurt er alleen iets als er een delegatie uit Nederland komt. Daarom is kortgeleden alles geverfd, zeggen zij.

“They had to make it look like they did something.”

Het management functioneert niet volgens de Inmates Association. Het gaat alleen om macht. Ze vinden dat het management zich verschuilt achter geldgebrek. Ze zouden bijvoorbeeld ook creatiever met geld om kunnen gaan. Er zijn ook kleine dingen die een verschil maken die geen geld kosten, maar zo kunnen de gedetineerden zien dat er wel aan hen gedacht wordt.

“Little things can make a big difference.”

Zo organiseert de Inmates Association bijvoorbeeld activiteiten voor de gedetineerden. Ze zamelen geld in en zijn daar creatief mee. Ze hebben ideeën om de gedetineerden bijvoorbeeld de vaardigheden te leren om in een restaurant te kunnen werken. Er kan dan een cursus opgezet worden, waarbij de twee beste gedetineerden de kans krijgen om in een restaurant te werken. Volgens de Inmates Association kunnen de gedetineerden zo gemotiveerd worden om aan cursussen en projecten deel te nemen.

“Hush your mouth and do your time.”

In de bijlage is een document toegevoegd waarin de Minister van Justitie antwoord geeft op enkele vragen die de Inmates Association gesteld heeft¹⁰². In dit document wordt ook duidelijk op welke punten de problemen liggen volgens de Inmates Association.

12.1.8 Gesprek jeugdige gedetineerde, 6 mei 2008 Point Blanche gevangenis¹⁰³

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	6 mei 2008
Doel bezoek.	Interviewen van jongeren t/m 18 jaar aan de hand van vragenlijsten

Gesprek 17-jarige jongen 6 mei 2008

1.

Leeftijd.	17 jaar
Geslacht.	Man
Afkomst/nationaliteit.	St.Maarten
Godsdienst.	Baptist
Reden detentie/strafbaar feit.	Gewapende overval
Duur detentie.	Niet bekend
Duur in Point Blanche.	1 maand
Eerste keer detentie?	Ja

¹⁰² Zie bijlage 11

¹⁰³ Zie vragenlijsten gesprekken jeugdige gedetineerden, bijlage nr. 4

Behandeling.

De 17-jarige jongen geeft aan dat hij in Point Blanche goed behandeld is door het personeel. In de politiecellen was dit anders. Hij heeft daar meerdere malen om een dokter gevraagd, maar heeft deze nooit gezien. Gedurende zijn tijd in de politiecellen heeft hij geen advocaat gezien. Ook de Voogdijraad is niet op de hoogte gebracht van zijn detentie. In de politiecellen heeft hij 25 dagen doorgebracht, terwijl dit maximaal 10 dagen mogen zijn.

Gedurende zijn tijd in Point Blanche heeft hij nog nooit een strafmaatregel ondergaan. Hij wordt wel gefouilleerd, maar dit gebeurt op een goede wijze. Hij wordt gefouilleerd met zijn kleren aan en hij geeft aan dat hij goed behandeld wordt.

Beschermingsmaatregelen

De regels die gelden in de gevangenis van Point Blanche zijn de jongen bij binnenkomst verteld. Hij heeft geen schriftelijk stuk ontvangen waar deze regels op zijn vastgelegd, maar het personeel heeft hem mondeling op de hoogte gebracht.

De jongen is niet bekend met de klachtenprocedures die bestaan in Point Blanche. Hij heeft nog nooit gehoord van de Commissie van Toezicht, en is niet op de hoogte van het bestaan van de Point Blanche Inmates Association.

Materiële omstandigheden

De 17-jarige jongen is tevreden over het voedsel in de gevangenis. De maaltijden worden dagelijks op regelmatige tijden gebracht en er wordt nooit een maaltijd overgeslagen.

Hij drinkt water uit de pijpleidingen of uit de douche, hij vangt dit water met zijn handen op of met een emmer. Dit water is eigenlijk niet geschikt als drinkwater, het is troebel.

De cel waar hij in verblijft is schoon, omdat hij deze zelf schoonmaakt. De gedetineerden krijgen de benodigdheden om schoon te maken van het personeel.

In de cellen is genoeg licht om te kunnen lezen. Er is echter geen raam, de enige kant waar de cel “open” is, is de kant waar de deur met tralies zich bevindt.

De cellen kunnen op bepaalde momenten wel heel warm of koud worden, er is geen ventilator of systeem dat de temperatuur in de cellen reguleert. Als de cellen ’s nachts erg warm worden kan hij niet uit de cel. Overdag heeft hij de mogelijkheid naar buiten te gaan als de temperatuur in de cellen te hoog of te laag is.

De douche werkt goed, de jongen is alleen te klein om de douche aan te krijgen. Het toilet is een “hurk-wc”, welke redelijk functioneert. Het sanitaire gedeelte geeft echter niet voldoende privacy. De gedetineerden gebruiken zelfgemaakte doeken om zichzelf enigszins privacy te bieden.

Iedere 2 weken ontvangen de gedetineerden zeep om zichzelf schoon te kunnen houden.

De gedetineerden hoeven alleen een uniform te dragen als zij buiten de poorten van de afdelingen gaan, de rest van de tijd mogen zij hun eigen kleding dragen. De kleding is geschikt voor het klimaat.

Iedere gedetineerde heeft een apart bed om op te slapen.

De 17-jarige jongen zit in een cel met 2 andere mannen, één van 31 jaar en één van 21 jaar. Zijn celgenoten hebben hetzelfde strafbare feit begaan, namelijk een gewapende overval. Hij vindt dat de cellen niet overbevolkt zijn. Hij is tevreden over het feit dat hij met drie personen in één cel zit, aangezien de gedetineerden de mogelijkheid hebben om uit de cellen te gaan. Zij kunnen over de afdelingen lopen, en tweemaal per dag mogen zij één uur naar buiten.

Regime en activiteiten

De gedetineerden mogen 2 keer per dag telefoneren met vrienden of familie en iedere donderdag mogen zij bezoek ontvangen. Dit bezoek vindt plaats onder toezicht van 3 bewakers. De gedetineerden krijgen geen kranten om op de hoogte te blijven van het nieuws. De enige manier waarop zij dit kunnen verkrijgen is door dit aan de bewakers te vragen.

De 17-jarige jongen volgt op dit moment geen enkele vorm van educatie. Hij heeft een korte tijd meegedaan aan de computerlessen, maar hij was niet voldoende geïnteresseerd om hiermee door te gaan.

Hij speelt wel basketbal in de ochtend en in de middag. Dit is de enige vorm van activiteiten waar hij momenteel aan deelneemt. De GED-klassen zijn volgens de jongen voor 18 jaar en ouder.

Medische zorg

De jongen is eenmaal bij de dokter geweest en is hier tevreden over. In de politiecellen heeft hij nooit een dokter gezien. In de Point Blanche gevangenis wordt er iedere dag gevraagd of de gedetineerden medicatie nodig hebben. Er zijn altijd 2 zusters aanwezig.

De jongen heeft wel gevraagd om met een maatschappelijk werker te spreken maar die heeft hij tot op heden nog niet gesproken.

12.1.9 Derde bezoek Point Blanche gevangenis, 6 mei 2008

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	6 mei 2008
Doel bezoek.	Bezoeken van de recreatieruimtes en ruimtes waar de gedetineerden kunnen werken.

Bevindingen.

Tijdens het bezoek op 6 mei 2008 heb ik de gedeeltes bezocht waar de gedetineerden werken en sporten. Allereerst heb ik het gedeelte gezien waar de gedetineerden kunnen lassen en andere technieken kunnen beoefenen. Het gedeelte bevindt zich buiten het cellenblok, en oogt enigszins verouderd. Er ligt veel afval op de grond en het oogt kleinschalig. De persoon die de gedetineerde begeleid bij deze activiteiten vertelt dat er weinig gedetineerden omgeschoold worden, ze leren zelden iets nieuws. De meeste gedetineerden doen activiteiten die zij voorheen ook al beoefenden. Op verzoek kan een gedetineerde iets nieuws leren, maar dit komt zelden voor.

Vervolgens heb ik het gedeelte gezien waar de gedetineerden kunnen basketballen. Vlak achter dit (redelijk grote) veld bevindt zich een ruimte met fitnessapparatuur. Ook deze apparatuur ziet er verouderd uit.

Hiernaast bevindt zich een ruimte waar de gedetineerden uniformen maken. Deze uniformen worden gemaakt voor het personeel van de gevangenis en de gedetineerden zelf. Ongeveer 13 gedetineerden werken hieraan mee, meer ruimte is er simpelweg niet.

Op mijn weg terug naar de ingang van de gevangenis zie ik verschillende pooltafels staan, waar veel gedetineerden gebruik van maken.

12.1.10 Gesprek met de heer de Vrijer, 9 mei 2008 Point Blanche Prison¹⁰⁴

Naam detentiecentrum.	Point Blanche
Type centrum.	Huis van Bewaring/Strafgevangenis
Hoofd centrum.	Dhr. Ricardo
Plaats.	Point Blanche
Aantal gedetineerden.	130 gedetineerden
Aantal jeugdige gedetineerden.	10 (schatting)
Datum bezoek.	9 mei 2008
Doel bezoek.	Enkele vragen stellen die betrekking hebben op registers, regime en activiteiten, personeel en medische diensten. (Geen materiële omstandigheden)

Verloop van het gesprek.

De heer Jan de Vrijer is de nieuwe adviseur voor de Minister van Justitie wat betreft gevangeniszake. Hij is sinds eind februari op St.Maarten om in de Point Blanche gevangenis te helpen met een reorganisatie.

In het begin van dit gesprek is er gesproken over het reorganiseren van Point Blanche. Op het moment wordt er gewerkt aan een uitbreidingsplan voor de gevangenis.

¹⁰⁴ Zie vragenlijst de heer de Vrijer, bijlage nr. 8

Op de berg waar de huidige gevangenis staat zal gebouwd worden aan een nieuw deel dat er voor moet zorgen dat er 300 extra plaatsen beschikbaar komen. Dit initiatief bestaat al sinds 1995. Vanaf dit moment werd duidelijk dat de capaciteit van Point Blanche uitgebreid moest worden gezien de stijging van het aantal gedetineerden.

Ook is het de bedoeling dat er een apart gedeelte komt om jongeren te kunnen plaatsen. Er zullen nieuwe afdelingen komen om de groepen gedetineerden beter te kunnen scheiden. Vooral voor de jeugdige gedetineerden is het belangrijk dat zij afgezonderd worden van de volwassen gedetineerden.

Zo is het recentelijk voorgekomen dat er zich een 15-jarige jongen bevond in de gevangenis van Point Blanche. Hij had een strafbaar feit begaan dat zo ernstig was dat hij gedetineerd moest worden. Het was niet mogelijk om een jongen van deze leeftijd tussen volwassen gedetineerden te plaatsen, daarom is hij op een andere plaats vastgehouden. Ook was er geen programma beschikbaar voor de jongen. Gezien de korte tijd dat hij zich in Point Blanche heeft bevonden was dit geen groot probleem. Het vormt echter wel een groot probleem in het geval dat een jeugdige voor langere tijd in Point Blanche gedetineerd wordt.

Beschermingsmaatregelen

In Nederland is er een landelijk systeem waarin alle relevante feiten met betrekking tot de gedetineerden in geregistreerd worden. Als directeur heb je zo een goed overzicht van de gedetineerden. In de Point Blanche gevangenis is er geen duidelijk programma waar mee gewerkt wordt, een programma als dit is wel in ontwikkeling.

In Point Blanche was er een programma ontwikkeld in eigen beheer. De man die dit programma had ontwikkeld is echter na verloop van tijd gestopt met werken, waardoor het programma niet meer onderhouden kon worden. Dit vormde een groot probleem, en daardoor wordt er nu handmatig gewerkt. Ook dit is geen ideale situatie omdat de kans op fouten groter is. Dit is de reden dat onduidelijkheid bestaat over de datum van invrijheidstelling.

Op dit moment is het niet duidelijk of er huisregels bestaan die gelden in de gevangenis van Point Blanche. In Nederland ligt in iedere cel een kopie van deze regels, waarop onder andere ook de mogelijkheid tot indiening van klachten staat.

De enige vorm van inspectie in de gevangenis van Point Blanche is de Commissie van Toezicht. Deze bezoekt de gevangenis van Point Blanche één keer per maand. In Nederland komt de Commissie van Toezicht één keer per week om de gevangenis te bezoeken.

De Inmates Association is op de hoogte op welke manier klachten ingediend moeten worden bij de Commissie van Toezicht. Formeel kunnen klachten niet ingediend worden bij de Inmates Association. Zij dienen enkel als “spreekbuis” van de gedetineerden.

Regime en activiteiten

Psychische zorg is voor de gedetineerden beschikbaar op het moment dat dit nodig is. Er is echter niet op ieder moment psychische zorg beschikbaar, omdat de arts beoordeelt of deze zorg ingeschakeld moet worden. Deze arts is op een vaste dag aanwezig in de gevangenis (dinsdag) en daarnaast is hij beschikbaar op indicatieve basis.

De heer de Vrijer vertelt dat dit in Nederland anders geregeld is. In de gevangenis waar hij werkzaam is geweest was er 2 dagdelen een psychiater aanwezig. Iedere week waren er

daarnaast 3 psychologen aanwezig.

In de toekomst zal hier op St.Maarten wellicht verandering in komen. Wanneer de nieuwe gevangenis gebouwd zal worden kan er misschien een afdeling komen die de bijzondere zorg op zich zal nemen. Op deze afdeling kunnen dan personen geplaatst worden die kampen met psychische problemen of personen die beschermd moeten worden tegen zichzelf.

De heer de Vrijer geeft aan dat er minimaal 2 goede initiatieven bestaan op het gebied van educatie in de gevangenis. Zo is er een timmerwerkplaats in de gevangenis van Point Blanche waar een ervaren leraar de gedetineerden leert hoe zij hout moeten bewerken. De gedetineerden maken bijvoorbeeld kasten voor de gevangenis zelf, maar ook voor organisaties buiten de gevangenis.

Daarnaast is er een naaiatelier waar de gedetineerden uniformen maken voor de gedetineerden en het personeel van de gevangenis. Dit zijn twee mooie initiatieven volgens de heer de Vrijer. De gedetineerden hebben de mogelijkheid om naar de kapel te gaan om daar hun religie te beoefenen. Er is een pastoor aanwezig.

Materiële omstandigheden

Tijdens dit gesprek is er niet gesproken over de materiële omstandigheden.

Personeel

Op dit moment is een groot deel van het personeel werkzaam via het beveiligingsbedrijf “Check mate”. Omdat er een tekort aan personeel is in de gevangenis van Point Blanche wordt via dit beveiligingsbedrijf getracht dit tekort te verhelpen. Dit personeel heeft echter niet de bevoegdheden die de bewaarders wel hebben, zij mogen bijvoorbeeld bij de receptie werken. Veel van dit personeel is afkomstig van Haïti, Puerto Rico of Santo Domingo. Als zij het werk lang genoeg verricht hebben krijgen zij de mogelijkheid om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Dit is een noodgedwongen oplossing, omdat het zonder dit personeel niet mogelijk is om de gevangenis naar behoren te kunnen laten functioneren.

Op dit moment is het moeilijk om nieuw personeel aan te trekken onder andere omdat de salarissen laag zijn. Er worden wel nieuwe profielen ontwikkeld en er wordt geprobeerd om betere salarissen te kunnen bieden.

12.2 Politiecellencomplex Philipsburg.

De politiecellen bevinden zich in het centrum van Philipsburg. De politiecellen zijn de eerste plaats waar gearresteerde personen in detentie gehouden worden. De personen die opgepakt worden mogen maximaal 10 dagen verblijven in de politiecellen.

Momenteel wordt het politiebureau uitgebreid en komen er onder andere nieuwe cellen bij.

12.2.1 Bezoek Politiecellencomplex Philipsburg, 1 april 2008 10.00u

Naam detentiecentrum.	Police Station Philipsburg
Type centrum.	Politebureau, politiecellen
Hoofd centrum.	Dhr. Panneflek
Plaats.	Philipsburg
Aantal gedetineerden.	Niet bekend (15 cellen in gebruik)
Aantal jeugdige gedetineerden.	3
Datum bezoek.	1 april 2008
Doel bezoek.	Indruk opdoen van de situatie in de politiecellen. (Voornamelijk materiële omstandigheden).

Bevindingen.

Om 10 uur ben ik rondgeleid door wachtmeester Thomas. Hij heeft de cellen laten zien en wat vertelt over de gang van zaken op het politiebureau.

Fundamentele waarborgen

Tijdens de arrestatie worden de rechten van gedetineerden verteld en vervolgens krijgt de gedetineerde krijgt de mogelijkheid om een familielid in te lichten over de arrestatie.

De wachtmeester vertelt dat het regelmatig voorkomt dat de gedetineerden geen advocaat zien. Deze advocaten worden namelijk toegewezen maar worden vaak niet betaald. De advocaten komen om deze reden vaak niet naar de politiecellen.

De gedetineerden mogen 2 korte broeken, en een paar T-shirts en onderbroeken meenemen. De persoonlijke spullen van de gedetineerden die zij niet bij mogen houden worden opgeslagen. De gedetineerden moeten hiervoor een formulier ondertekenen.

Registers en Informatie

Bij binnenkomst worden de personen die in de politiecellen worden geplaatst geregistreerd. Of er informatie wordt verstrekt met betrekking tot de gang van zaken in de politiecellen is niet duidelijk. Wel worden volgens de wachtmeester alle benodigde documenten vertaald in de taal die de gedetineerden spreken, zodat voor hen duidelijk is wat er van hen verwacht wordt.

Verhoren

Tijdens dit bezoek is niet gesproken over de manier van verhoren van de gearresteerde personen.

Materiële omstandigheden

De cellen zijn erg donker en er komt bijna geen licht naar binnen. De gedetineerden hangen hun kleren voor het raam om ze te laten drogen, waardoor er nog minder licht naar binnen kan schijnen. Er is geen ventilator of ander systeem dat de ventilatie in de cellen kan regelen.

De gedetineerden krijgen alleen toiletpapier en zeep. Ze krijgen geen tandenborstels van de politie, omdat zij daar voorheen wapens van maakten en elkaar en het personeel in gevaar brachten. Van de familie kunnen zij echter wel een tandenborstel krijgen.

Zo was de douche oorspronkelijk met een metalen plaat aan de muur bevestigd. Deze platen zijn kortgeleden ook weggehaald omdat zij teveel gevaar opleverden. De gedetineerden haalden de platen van de muren af en door de scherpe randen konden zij zichzelf en anderen daarmee in gevaar brengen.

De heer Thomas geeft aan dat er 15 cellen in gebruik zijn op dit moment. De vrouwen worden in aparte cellen geplaatst, op dit moment bevindt er zich één vrouw in de gedeelte.

Thomas vertelt dat er eigenlijk ieder half uur gecontroleerd moet worden in de cellen, maar dat dit eigenlijk niet om het half uur gebeurt. De reden hiervan is dat er vaak te weinig personeel is om deze controles naar behoren uit te voeren.

Eén keer per maand worden de cellen schoongemaakt. Soms kunnen de gevangenen zelf met een emmer en water de vloer en muren schoonmaken, maar meestal hebben zij deze mogelijkheid niet.

De gevangenen worden eenmaal per week gelucht, mits er voldoende personeel is. Deze luchtruimte is ongeveer 6 meter bij 7 meter. De gedetineerden krijgen een basketbal of voetbal wanneer zij gelucht worden.

De dokter komt iedere vrijdagochtend, dan kan hij de zieken ontvangen. Voor spoedgevallen wordt er onmiddellijk een arts gebeld.

Bezoek moet geregeld worden met de rechercheur of met de bewaker. Minderjarigen mogen dagelijks hun ouders ontvangen.

Personeel

Er is sprake van onderbezetting bij het politiekorps. 60% van het personeel is afkomstig van Curaçao, de overige 40% komt van de Bovenwindse Eilanden. De diensten moeten eigenlijk door 8 personen gedraaid moeten worden, maar op dit moment zijn er maar 2 personen. Daarnaast zijn er nog een aantal personen van het vrijwillige korps die de diensten meedraaien (VKS, Vrijwillige Korps St. Maarten).

12.2.2 Gesprekken gedetineerden Politiecellen, 1 april 2008 Philipsburg

Naam detentiecentrum.	Police Station Philipsburg
Type centrum.	Politebureau, politiecellen
Hoofd centrum.	Dhr. Panneflek
Plaats.	Philipsburg
Aantal gedetineerden.	Niet bekend (15 cellen in gebruik)
Aantal jeugdige gedetineerden.	3
Datum bezoek.	1 april 2008
Doel bezoek.	Indruk opdoen van de situatie in de politiecellen. (Voornamelijk materiële omstandigheden). Spreken met de (jeugdige) gedetineerden.

Verloop van het gesprek.

De gesprekken die hier onder beschreven zijn, zijn niet voorbereid door middel van een vragenlijst. Wel zijn de aspecten van detentie doorgelopen tijdens de gesprekken met de gedetineerden. Van te voren was niet bekend of ik de mogelijkheid had om te praten met deze gedetineerden, vandaar dat deze gesprekken zijn verlopen door middel van het bespreken van de lijst met aspecten van detentie¹⁰⁵.

Fundamentele waarborgen

In één van de politiecellen bevond zich een 34-jarige man. Hij geeft aan dat hij tijdens zijn arrestatie geslagen is en laat enkele littekens zien. Hij is op zijn hoofd en onderbenen geslagen door de politie. Zijn rechten zijn hem ook niet verteld tijdens de arrestatie.

Daarnaast heeft hij al 5 keer gevraagd om naar een dokter te mogen. Hij laat zien dat hij open wonden heeft die ontstoken zijn door het vuil in de cellen. Hij geeft aan dat de cellen nooit schoon zijn en dat daardoor gevangenen ziek worden. Drie van de 4 gevangenen in deze cel geven aan dat zij een dokter willen bezoeken. Ze hebben al meerdere malen om een dokter verzocht bij het personeel, maar aan de verzoeken wordt geen gehoor gegeven.

De wachtmeester gaf aan dat de gedetineerden hier maximaal 10 dagen mogen verblijven, daarna moeten ze naar Point Blanche gebracht worden of ze worden in vrijheid gesteld. De personen uit deze cel bevinden zich in de politiecellen tussen de 21 en 25 dagen.

Een van de gevangenen is een jongen van 16 jaar. Hij zit in een cel met drie andere gevangenen. Een van hen geeft aan dat hij veel te jong is om in de politiecellen opgesloten te zitten.

“He’s way too young to be in here! Way too young.”

¹⁰⁵ Zie bijlage nr. 3

In een andere cel bevinden zich ook 4 mannen, waaronder 3 uit Roemenië. Zij zijn 20, 22, en 24 jaar oud. Zij waren op vakantie in St.Maarten en zitten sinds 23 dagen vast in de politiecellen omdat ze fraude hebben gepleegd. In 23 dagen hebben zij nog geen advocaat of dokter gezien.

Ze hebben geen zeep of tandenborstels, aangezien deze normaal gesproken door familie worden gebracht. De mannen uit Roemenië hebben geen familie hier, en hebben geen idee wat er met hen gaat gebeuren.

“We’re being treated worse than animals.”

Een 19-jarige jongen is opgepakt wegens diefstal van een motorrijtuig. Hij zegt het volgende.

“I’m here for 24 days and they treat me like a dog.”

Een 17-jarige jongen werd verdacht van een beroving. Hij heeft 25 dagen doorgebracht in een politiecel en heeft nog geen contact met zijn moeder gehad. Daarnaast heeft hij meerdere malen om een dokter verzocht, maar deze heeft hij nog niet kunnen spreken.

“Guilty until proven innocent that’s how it goes around here.”

Registers en Informatie

Een 19-jarige jongen laat me een formulier zien dat hij had moeten tekenen. Ik vroeg hem waarom hij het niet ondertekend had. Hij reageerde;

“I don’t speak dutch, so i’m not signing it. And I haven’t seen a lawyer yet.”

Vervolgens heb ik de wachtmeester gevraagd of de documenten vertaald worden in een taal die de gedetineerden begrijpen. Hij geeft aan dat dat wel degelijk gebeurt. De meeste formulieren bestaan standaard in het Nederlands, Engels, Spaans en Papiamentu.

Verhoren

De gedetineerden hebben geen aanwijzingen gegeven dat zij verkeerd behandeld zouden zijn tijdens de verhoren.

Materiële omstandigheden

Eén keer per dag krijgen de gevangenen een warme maaltijd. Dit gebeurt rond 12 uur. ’s Ochtends krijgen ze ontbijt om 7 uur, en ’s avonds thee met brood. Ze vertellen wel dat zij soms Chinees eten krijgen, omdat er een Chinees tegenover het politiebureau zit. Ze denken dat er dan geen ander eten meer is op het politiebureau.

Tijdens de dienstwisseling zouden de gevangenen schoon water moeten krijgen. Ze geven echter zelf aan dat dit niet gebeurt. Daarom drinken ze water uit de douche, wat eigenlijk niet als drinkwater bestemd is. Het water is heet en vol chloor volgens de gevangenen.

“Kijk naar de badkamers! Kijk naar de badkamers!” schreeuwden de gevangenen toen ik langs de cellen liep. Op mijn verzoek mocht ik de douche en het toilet bezichtigen in een lege cel. De douche was ingemetseld in de muur, en het toilet was een zogenaamde “hurk-wc”. Zelfs in de lege cellen waren deze faciliteiten vies. De gedetineerden vertellen dat zij regelmatig last hebben van ratten en kakkerlakken.

In de cellen hebben de gevangenen een vuilniszak kapot gescheurd en deze voor de ingang naar de sanitaire voorzieningen gehangen. Het dient als “deur” zodat zij nog enige privacy hebben wanneer ze naar het toilet gaan of gaan douchen.

Soms wordt het licht aangelaten in de gang aangelaten waardoor de gevangenen niet kunnen slapen. De muren van de cellen zijn net geverfd. De gevangenen vertellen dat voorheen de muren erg vies waren. Ook lopen er ratten in de cellen en zijn er kakkerlakken. Daarnaast zwermen er vliegen rond en in de cellen.

De 24-jarige man uit Roemenië vertelt dat hij de eerste dagen in een koude cel is opgesloten. Het enige waarover hij beschikte waren zijn kleren en er werd niet tegen hem gepraat.

Alle gevangenen dragen hun eigen kleding. Sommigen die geen familie hebben, of nog geen contact hebben gehad met hun familie dragen gescheurde kleding.

Ik heb hen vervolgens gevraagd wat zij doen om aandacht te trekken van de bewakers, in geval van nood. De gevangenen gaan in de celdeuren hangen en beginnen met de deuren te rammelen. Er is geen “*call-bell system*”.

Een van de gedetineerden vertelt dat er een paar weken geleden een zwangere vrouw was gearresteerd en in een cel was geplaatst. De vrouw kreeg een hartaanval maar er was geen bewaker in de buurt. De gevangenen moesten een uur lang met de deuren rammelen om de aandacht van de bewakers te krijgen.

Op dit moment bevonden er zich gemiddeld 3 tot 4 gedetineerden per cel. Dit terwijl de wachtmeester aangaf dat er zich maximaal 2 gevangenen per cel mochten bevinden.

De gedetineerden klaagden vooral over het feit dat zij zonder matras moeten slapen. Er is een betonnen verhoging dat als bed dient. Dit “bed” is echter groot genoeg voor 1 persoon, de rest van de gevangenen slapen op de grond. De grond is hard en ze hebben geen dekens of kussens. Ze gebruiken de kleren die ze hebben of de handdoeken die ze krijgen van familie als dekens. De meesten gevangenen slapen op de grond.

De 16-jarige jongen heeft wel zijn moeder mogen bellen. Hij zit op dit moment 25 dagen vast en heeft zijn moeder 1 keer mogen zien.

12.2.3 Gesprek Openbaar Ministerie, de heer Stein, 13 mei 2008

Naam organisatie.	Openbaar Ministerie St.Maarten
Afdeling.	-
Hoofd organisatie.	Dhr. Taco Stein
Plaats.	Philipsburg
Datum bezoek.	13 mei 2008
Doel bezoek.	Situatie in politiecellen bespreken.

Verloop van het gesprek.

De heer Stein geeft aan de situatie in de politiecellen verre van ideaal is. Inmiddels is er wel aan verbetering van de cellen gewerkt, de muren zijn geschilderd en de cellen zijn schoongemaakt. De Korpschef wil metalen toiletpotten in de cellen plaatsen zodat de “hurk-wc’s” vervangen worden.

Daarnaast komen er matrassen voor de gedetineerden. Doordat deze matrassen in de cellen komen te liggen, wordt het aantal gedetineerden teruggebracht naar 2 per cel.

Op het moment wordt er gebouwd aan het nieuwe gedeelte van de politiecellen. Hier zullen meer cellen komen om de overbevolking van de politiecellen op te lossen. Deze nieuwe cellen worden beter dan de oude. Ze zijn ruimer en moderner, en er komen standaard toiletpotten in. Sinds het bezoek van het CPT zijn alleen de waterfilters vervangen. De andere punten die het CPT heeft aangedragen zijn niet verbeterd. De reden waarom dit (waarschijnlijk) niet gebeurd is, is omdat er toen al plannen waren voor de nieuwbouw. In de nieuwbouw zouden deze punten wel mee worden genomen. De bouw gaat echter traag, en waarschijnlijk zal deze in november 2008 afgerond zijn.

Geld is hierbij altijd een probleem geweest. Er wordt een begroting opgesteld die aan het Land wordt voorgelegd. Het eerste punt waarop bezuinigd wordt is het onderhoud. Dit heeft als gevolg dat veel dingen niet op tijd vervangen worden en verouderen.

13 Rapporten CPT

Het CPT (European Committee for the Prevention of Torture) heeft het mandaat om gedetineerden te bezoeken om vast te stellen hoe zij behandeld worden tijdens de detentie. De bevoegdheid om dit te doen is vastgelegd in het Europees Verdrag ter Voorkoming van Foltering¹⁰⁶.

13.1 Rapport 2003 – Philipsburg en Point Blanche

Het CPT heeft in 2002 de cellen van het “Philipsburg Central Police Station” en de gevangenis Point Blanche bezocht¹⁰⁷. Zij heeft naar aanleiding van dit bezoek enkele aanbevelingen gedaan. De uitkomst van dit rapport zal besproken worden om te kijken of de situatie verbeterd is ten opzichte van de situatie in 2002. Er zal een vergelijking gemaakt worden op grond van mijn bevindingen op grond van de bezoeken en gesprekken die hebben plaatsgevonden.

13.1.1 Politiecellen Philipsburg

In de politiecellen van Philipsburg waren gedetineerden wekenlang vastgehouden, soms zelfs maanden, in slechte en onhygiënische omstandigheden, met weinig toegang tot activiteiten buiten. Zij hadden geen matrassen, dekens of lakens ter beschikking. Het CPT schrijft in het rapport zelfs:

“In summary, these conditions could only be described as inhuman and degrading.”¹⁰⁸

Het CPT heeft aangegeven dat het aantal gedetineerden per cel teruggebracht moest worden naar 2 personen. Er moest gezorgd worden voor matrassen en geschikte slaapgelegenheden. Daarnaast dienden de gedetineerden 1 uur per 24 uur buiten lichaamsoefeningen te kunnen doen. Tenslotte moest verzekerd worden dat de gedetineerden die zich in voorarrest bevonden een medisch onderzoek zouden ondergaan.

Op het moment van het bezoek aan Philipsburg Central Police Station waren er 15 cellen op de eerste verdieping van het gebouw, en twee *“holding cells”* op de begane grond. De 15 cellen op de eerste verdieping dienden voor verdachten van strafbare feiten en vreemdelingen, de 2 cellen op de begane grond werden gebruikt voor kortdurende detentie.

¹⁰⁶ Europees Verdrag ter Voorkoming van Foltering en Onmenselijke en Vernederende Behandeling of Bestrafing, Straatsburg 26 november 1987, Tractatenblad 1988, 19.

¹⁰⁷ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Punishment (CPT), “Report to the authorities of the Kingdom of the Netherlands on the visits carried out to the Kingdom in Europe, Aruba, and the Netherlands Antilles by the CPT”, Strasbourg, 15 november 2002.

¹⁰⁸ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Punishment (CPT), “Report to the authorities of the Kingdom of the Netherlands on the visits carried out to the Kingdom in Europe, Aruba, and the Netherlands Antilles by the CPT”, Strasbourg, 15 november 2002. Onder “Immediate observation under article 8, paragraph 5 of the Convention”

Op het moment van het bezoek bevonden zich 42 personen in de cellen. De helft hiervan bleken vreemdelingen die al weken vast zaten, wachtend op uitzetting. De andere helft wachtte op een overplaatsing naar de Point Blanche gevangenis.

Iedere cel was 10 m² groot en in principe ontworpen voor één persoon. Tijdens het bezoek werd duidelijk dat er soms 4 gedetineerden per cel geplaatst waren. De cellen waren uitgerust met een betonnen verhoging en half gescheiden douche en toilet. De toiletten en watertoevoer van de douches werkten niet waardoor er emmers met water gebruikt moesten worden.

Geen enkele cel was uitgerust met matrassen of andere meubels. De gedetineerden moesten slapen op de betonnen vloer waarbij zij eigen kleding gebruikten om zichzelf warm te houden. In de cellen kwam geen daglicht binnen en het kunstlicht verlichtte niet goed. Ventilatie in de cellencomplexen was benedenmaats; er was een doordringende geur aanwezig in het cellencomplex. Daarnaast waren de cellen vies en lagen ze vol afval.

In de cellen waren geen *“call-bells”* en was er niet genoeg personeel in de cellencomplexen aanwezig. Er waren *geen* activiteiten voor de gedetineerden of vreemdelingen die zich bevonden in de cellencomplexen.

De twee *“holding-cells”* zouden alleen gebruikt mogen worden voor korte tijd van detentie (enkele uren). Deze cellen waren te klein om mensen langer vast te houden (0,65 m²), maar dit bleek wel te gebeuren. Ook werd er een persoon in een verhoorkamer vastgehouden op het moment van het bezoek. Deze kamer was totaal verdonkerd en er bevond zich niets in de ruimte. Daarnaast vonden er geen medische onderzoeken voordat een persoon vastgezet werd in het cellencomplex. De gedetineerden klaagden dat het lang duurde voordat zij een dokter konden zien.

Regelmatig zijn er personen te lang vastgehouden in deze complexen, soms tot zelfs 18 dagen.

13.1.2 Point Blanche Prison

De Point Blanche gevangenis heeft een capaciteit van 135 plaatsen. 120 hiervan zijn bestemd voor mannen en 15 voor vrouwen. Op het moment van het CPT-bezoek waren er 122 mannen en 7 vrouwen.

Alle categorieën gevangenen werden in de gevangenis in dezelfde complexen gehouden; veroordeelde gevangenen die lange of korte tijd gedetineerd zouden zijn, personen in bewaring en jeugdige criminelen.

Het tekort aan personeel was in 2002 een aanzienlijk probleem, maar door het toegewijde personeel was de situatie goed houdbaar.

De materiële omstandigheden van de cellencomplexen waren over het algemeen naar behoren en in het vrouwengedeelte waren de omstandigheden zelfs goed te noemen. In de cellen voor de mannen waren er echter soms tot 3 gevangenen in cellen van 10 m² geplaatst. Door de bedden en meubels die in de cellen geplaatst waren was er weinig plek voor de gedetineerden om te leven. Daarentegen hoefden de gedetineerden zich niet de hele dag in de cellen te bevinden. Zij mochten een groot deel van de dag buiten doorbrengen, vanwege de *“open-door policy”* die er gehanteerd werd. Het CPT geeft echter wel aan dat het aantal gedetineerden per cel teruggebracht moest worden naar 2 gevangenen.

De kwaliteit van het drinkwater was niet naar behoren; het water was troebel. Volgens de directeur, de heer Ricardo, was aangetoond dat het water wel drinkbaar was.

In de Point Blanche Prison werden, net als in de Bon Futuro gevangenis op Curaçao, alle categorieën gedetineerden gemixt in de cellen geplaatst, met uitzondering van de vrouwenafdeling.

Met betrekking tot activiteiten gaf het CPT het volgende aan:

“At Point Blanche Prison, the situation was...far from ideal.”¹⁰⁹ ”

Twintig gedetineerden namen deel aan educatieve programma's, terwijl 53 andere gedetineerden werkten op reguliere basis. Deze werkzaamheden waren bijvoorbeeld in de keuken bij het wassen van kleding en lakens. Sport activiteiten werden georganiseerd in de grote tuin en er was een kleine fitness kamer beschikbaar. Deze activiteiten konden echter regelmatig niet doorgaan wegens een tekort aan personeel. Doordat er zo weinig personeel was, werden de problemen in Point Blanche groter, en werd de situatie soms kritiek. Op momenten dat er incidenten plaatsvonden onder de gedetineerden konden deze met de onderbezetting van het personeel moeilijk opgelost worden, zonder dat op andere punten de onderbezetting consequenties opleverde.

Een ander punt was de medische zorg in Point Blanche. Er waren 2 zusters full time aanwezig, maar de dokter zelf was zelden aanwezig. Hij bezocht de gevangenis alleen twee uur op maandag. Het CPT geeft aan dat een dokter minimaal 2 uur op een dag aanwezig dient te zijn. In principe was de psychiatrische zorg bevredigend, maar daarnaast gaven de gedetineerden aan dat deze niet altijd aanwezig was.

Naast bovenstaande punten had het CPT nog enkele andere opmerkingen met betrekking tot de situatie in Point Blanche. Om te beginnen moest er gezorgd worden dat er een arrestatie of aanhoudingsbevel aanwezig is voor elke gedetineerde die werd vastgehouden op Point Blanche. Deze moesten aanwezig zijn in de cellen.

Ten tweede bestond er bij de gedetineerden twijfel over de datum van het beëindigen van de detentie. Deze cruciale informatie dient de gedetineerden op tijd te worden verstrekt, dat wil zeggen meer dan één maand voor vertrek.

Ten derde zou iedere gevangene een kopie van de intern geldende regels moeten krijgen die in de gevangenis gelden. Daarnaast zouden de gedetineerden wekelijks de kans moeten krijgen om deel te nemen aan religieuze diensten. Religieuze en morele ondersteuning is een fundamenteel recht voor gedetineerden onder andere op grond van de European Prison Rules.

¹⁰⁹ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Punishment (CPT), “Report to the authorities of the Kingdom of the Netherlands on the visits carried out to the Kingdom in Europe, Aruba, and the Netherlands Antilles by the CPT”, Strasbourg, 15 november 2002 Onder “Regime”, par. 44

13.2 Vergelijking bezoek CPT 2002 – huidige situatie Point Blanche Prison/Politiecellen Philipsburg

13.2.1 Politiecellen

In 2002 bleek dat er personen te lang vast werden gehouden in de cellen. Ook naar aanleiding van mijn bezoek blijkt deze situatie nog steeds te bestaan. De wachmeester vertelde dat de gevangenen maximaal 10 dagen in deze politiecellen vastgehouden mogen worden. De gevangenen die op het moment van mijn bezoek aanwezig waren bevonden zich langer dan 10 dagen in de cellen. Het personeel is zich hiervan bewust. Het probleem is echter dat Point Blanche te weinig capaciteit heeft om meer gedetineerden te kunnen opnemen, volgens het personeel van de politiecellen. Dit is opmerkelijk, aangezien mij in Point Blanche meerdere malen door het personeel verteld is dat er géén sprake van overbevolking is. Volgens een bewaker zouden er zelfs cellen leegstaan.

In dit opzicht is er naar mijn mening niets veranderd in vergelijking met de situatie in 2002.

Tijdens mijn bezoek werd er een kleine cel getoond waar korte tijd personen vastgehouden konden worden, de bewaker gaf aan dat deze cel niet meer gebruikt werd.

Momenteel worden er nog steeds personen te lang vastgehouden in de politiecellen. Het maximum is 10 dagen, maar de personen die ik gesproken heb zaten gemiddeld meer dan 20 dagen in de politiecellen vast.

In het rapport van 2002 geeft het CPT aan dat de omstandigheden waarin de personen in de politiecellen verkeren onhygiënisch en slecht zijn. De cellen zijn inmiddels geveerd (in afwachting van een toekomstig bezoek van het CPT) en de muren zien er daardoor schoon uit. De verf is echter een dag voor mijn bezoek aangebracht en de gevangenen vertellen dat de muren daarvoor erg vies waren. Ook klagen zij over ongedierte als kakkerlakken en ratten. Er zijn geen meubels aanwezig in de cellen, er is alleen een betonnen blok dat dient als bed. Dit bed is echter geschikt voor één persoon, en niet voor 3 of meer.

Er zijn nog steeds geen “*call-bell systems*”. De gedetineerden gaan in de tralies van de deuren hangen en rammelen deze totdat er een bewaker langs komt. Op dit moment zijn er nog steeds geen activiteiten voor de gedetineerden in de politiecellen.

Ook in dit opzicht kan ik, naar aanleiding van het rapport van het CPT dat ik gelezen heb, niet vaststellen dat de situatie verbeterd is.

In 2002 heeft het CPT enkele aanbevelingen gedaan ten aanzien van de slaapgelegenheden. Er moest in ieder geval gezorgd worden voor matrassen. Tijdens mijn bezoek heb ik geen matrassen gezien. De gevangenen slapen op de grond of het betonnen blok dat als bed moest dienen. Dit betonnen blok biedt ruimte voor één persoon. Daarnaast kregen zij geen dekens of kussens, maar moest de familie zorgen voor deze spullen.

Het CPT heeft in 2002 aangegeven dat er maximaal 2 gedetineerden per cel geplaatst mogen worden. Tijdens mijn bezoek aan de politiecellen heb ik 4 tot 5 gedetineerden per cel gezien. Dit aantal is te hoog. De cellen zijn zodanig klein dat er geen plaats is voor 4 of meer gedetineerden. De inrichting en grootte van de cellen is hetzelfde als in 2002. De muren zijn echter wel geverfd om de cellen een beter uiterlijk te geven. In 2002 kwam naar voren dat de toiletten niet goed werkten. Tijdens mijn bezoek klaagden de gedetineerden hier nog steeds over. In de politiecellen zijn nog steeds hurk-wc's aanwezig. Ook in dit opzicht kan er niet gesproken worden van een verbetering in 2008.

13.2.2 Point Blanche Prison

Ten tijde van het CPT-bezoek in 2002 was er al sprake van onderbezetting van , maar de situatie was houdbaar. Tijdens mijn bezoek kwam dit probleem van onderbezetting ook duidelijk naar voren. Ik had het idee dat de situatie minder goed houdbaar is dan in 2002. Het personeel klaagt over het tekort, en vertelt dat er te weinig bewaking is in verhouding met het aantal gedetineerden.

De omstandigheden waarin de cellen verkeerden waren in 2002 volgens het CPT goed te noemen. Tijdens mijn bezoek werd mij duidelijk dat de situatie in de Point Blanche gevangenis vele malen beter is dan de situatie in de politiecellen.

De cellen staan nog steeds vol met bedden en meubels, waardoor er weinig ruimte om te leven is. De gedetineerden kunnen nog steeds over de afdelingen lopen, zij zitten niet opgesloten in hun cel.

Het CPT heeft bij het bezoek in 2002 wel aangegeven dat er maximaal 2 gedetineerden per cel geplaatst mogen worden. Tijdens mijn bezoek heb ik meerdere keren geconstateerd dat er zich 3 personen per cel bevonden. Ook op dit punt heeft er geen verbetering plaatsgevonden.

De gedetineerden klagen nog steeds over het drinkwater, sommige van hen worden zelfs ziek als zij dit water uit de douche drinken.

Uit gesprekken met de gedetineerden blijkt dat er doordeweeks 1 zuster aanwezig is. Deze zuster is niet in het weekend aanwezig. De dokter is nog steeds veel afwezig. Momenteel is er geen psychiatrische zorg volgens het personeel van Point Blanche. Op dit punt is de situatie verslechterd ten opzichte van 2002. In 2002 was er nog enigszins sprake van psychiatrische zorg. Op basis van gesprekken met het personeel tijdens mijn bezoek is deze zorg momenteel niet aanwezig.

Uit het gesprek met de Point Blanche Inmates Association bleek dat er nog steeds onduidelijkheid bestaat over de data van vrijlating van de gedetineerden. De gedetineerden zelf worden niet op de hoogte gebracht van deze datum. Wanneer zij vragen op welke datum zij vrijgelaten worden kan het personeel dit niet vertellen.

14 Conclusies/Aanbevelingen

14.1 Point Blanche Prison

In de gevangenis van Point Blanche bevonden zich ten tijde van dit onderzoek 3 jeugdige gedetineerden die binnen de gestelde doelgroep vielen van dit onderzoek. Naar aanleiding van de gesprekken die ik gevoerd heb met hen, en met andere personen van de gevangenis zijn de volgende conclusies naar voren gekomen. Per aspect zullen deze uiteen gezet worden.

14.1.1 Behandeling

In de gevangenis van Point Blanche zijn geen geluiden naar voren gekomen van eventuele vormen van *“ill-treatment”*. De gedetineerden geven aan dat zij op een goede manier behandeld worden door het personeel van de gevangenis. Tijdens mijn bezoeken heb ik geen indicatie gekregen dat er sprake zou zijn van vormen van *“ill-treatment”*. De bewakers gingen gemoedelijk met de gevangenen om, en ik heb geen aanwijzingen gekregen dat er op dit punt problemen aanwezig zijn.

De jongeren gaven in de gesprekken ook aan dat zij geen problemen hebben in de omgang met de bewakers. Ze vertellen wel dat ze met sommige bewakers minder goed omgaan, maar dit is geen reden om aan te nemen dat er problemen zouden bestaan op dit punt. Verder willen de ondervraagde jongeren niet verder uitwijden over dit onderwerp.

Ik heb geen indicaties gekregen dat er op een verkeerde wijze gebruik gemaakt zou worden van het isoleren van mensen of het gebruiken van dwangmaatregelen. De geïnterviewde gedetineerden hebben allen nog geen straffen ondergaan.

14.1.2 Beschermingsmaatregelen

Ten aanzien van de detentieregisters zijn er problemen. Op dit moment is er geen systeem aanwezig waar gemakkelijk mee gewerkt kan worden. Dit betekent dat de gegevens handmatige ingevoerd worden.

Naar aanleiding van de gesprekken die ik gevoerd heb met de jongeren heb ik het idee dat er een probleem bestaat wat betreft de informatievoorziening. Op grond van de European Prison Rules dienen de gedetineerden bij binnenkomst een document te ontvangen waarop de geldende regels van de gevangenis uiteengezet worden. Daarnaast moet alle informatie die van belang is voor de detentie aan de gevangenen verstrekt worden. De jongeren waar ik de interviews mee gedaan heb hadden hier nog nooit van gehoord. Alleen de 17-jarige jongen waar ik op 6 mei¹¹⁰ mee gesproken heb vertelde dat hem mondeling deze regels medegedeeld zijn. Ik heb niemand gesproken die deze regels op papier bij binnenkomst in de gevangenis heeft gekregen. Dit is een zorgelijk punt omdat dit op grond van de European Prison Rules wel vereist is. Dit biedt de gedetineerden meer inzicht in het gehanteerde regime van de gevangenis waar zij zich in

¹¹⁰ Zie pagina 59

bevinden. Door het ontbreken hiervan wordt er een stuk transparantie weggenomen en wordt de afstand tussen de directie en de gedetineerden vergroot.

Opmerkelijk is ook dat de geïnterviewde jongeren geen van allen weten hoe zij een klacht in moeten dienen tijdens de detentie. Zij hebben nog nooit gehoord van de Commissie van Toezicht, en een 17-jarige jongen vertelde dat hij nog nooit van de Point Blanche Inmates Association had gehoord.

Op grond van de European Prison Rules dienen gedetineerden dagelijks de mogelijkheid te hebben tot het indienen van klachten. Op grond van de uitspraken die de geïnterviewden gedaan hebben¹¹¹ heb ik het idee gekregen dat zij hier niet van op de hoogte zijn.

Het is de taak van de gevangenis om ervoor te zorgen dat de gedetineerden op de hoogte zijn van de mogelijkheden tot het indienen van klachten.

Een ander probleem is het scheiden van gevangenen. Het personeel van de gevangenis van Point Blanche geeft aan dat jongeren zo veel mogelijk van meerderjarige gedetineerden worden gescheiden. Echter, de jongeren die ik gesproken heb geven aan dat zij zich niet met leeftijdsgenoten in een cel bevinden. Regelmatig komt het voor dat een jongere van 17 of 18 jaar in een cel wordt geplaatst met een gedetineerde van 30 jaar, die al vaker veroordeeld is wegens een strafbaar feit. Dit komt de jeugd niet ten goede. Zoals de Inmates Association al aangaf¹¹² wordt er niet gekeken naar leeftijden en straffen. De bewakers die ik gesproken heb geven echter wel aan dat met deze aspecten zoveel mogelijk rekening wordt gehouden.

Tijdens mijn bezoeken aan de Point Blanche gevangenis heb ik echter gezien dat de jongeren bij volwassenen geplaatst worden. Dit komt de jongeren niet ten goede; zoals uit het gesprek met de Inmates Association bleek praten de jongeren met volwassenen over nieuwe strafbare feiten die zij zullen begaan nadat zij terug in vrijheid zijn.

14.1.3 Materiële omstandigheden

Tijdens de gesprekken die ik gevoerd heb en de bezoeken die gebracht aan de Point Blanche gevangenis heb ik het idee gekregen dat de gedetineerden tevreden zijn over het voedsel dat zij krijgen.

Drinkwater is echter wel een belangrijk punt. Uit de gesprekken is gebleken dat de gedetineerden drinkwater uit de douche halen om dit te drinken. De mogelijkheid bestaat wel om drinkwater te kopen in de kantine van de gevangenis, maar de gedetineerden dienen hiervoor te betalen. Op grond van de European Prison Rules moeten gedetineerden op ieder moment van de dag kunnen beschikken over drinkwater. Aangezien de gedetineerden niet de gehele dag en nacht de mogelijkheid hebben om uit de cel te gaan en drinkwater te kopen, beschikken zij dus niet op ieder moment over drinkwater. De gedetineerden die niet werken en geen geld van de familie krijgen kunnen meestal geen water kopen.

Het water uit de douche dat gedronken wordt is troebel en sommige gedetineerden worden er ziek van. Op grond van de European Prison Rules heeft de gevangenis de verplichting om zorg te dragen voor schoon drinkwater.

¹¹¹ Zie interviews jeugdige gedetineerden pagina 55

¹¹² Zie gesprek PBIA, pagina 61

Het is zorgwekkend dat er niet ten alle tijden schoon drinkwater beschikbaar is voor de gedetineerden. Schoon drinkwater is een van de belangrijkste aspecten van detentieomstandigheden, en het is problematisch dat de Point Blanche gevangenis hierin te kort schiet.

De “hurk-wc’s” worden in de gevangenis van Point Blanche nog steeds als een groot probleem gezien door de gedetineerden.

De gedetineerden ondervinden pijn door het gebruik maken van deze “hurk-wc’s” en komen zij niet overeen met de levensstandaard in St.Maarten. Het is teleurstellend te zien dat de “hurk-wc’s” nog niet vervangen zijn door toiletputten, terwijl dit bij uitspraak¹¹³ van 26 november 2007 bepaald is dat dit moest gebeuren. Het is van groot belang dat deze “hurk-wc’s” worden vervangen door toiletputten.

Op het gebied van persoonlijke hygiëne zijn er geen grote problemen naar voren gekomen aan de hand van het verrichte onderzoek.

De gedetineerden krijgen de mogelijkheid om binnen de afdelingen hun eigen kleding te dragen. Dit is een positief punt, ze krijgen de mogelijkheid om tot op zekere hoogte zichzelf te kunnen blijven. Vooral voor de jongeren is dit van belang.

Qua slaapfaciliteiten zijn er geen problemen naar voren gekomen.

Overbevolking van de cellen blijkt wel een knelpunt te zijn. Het CPT heeft naar aanleiding van haar bezoek in 2002 aangegeven dat het aantal gevangenen per cel teruggebracht moest worden naar 2. Tot op heden is dit echter niet gebeurd. De gedetineerden klagen over het feit dat zij zich met teveel personen in een cel bevinden, terwijl het personeel van Point Blanche aangeeft dat er geen sprake is van overbevolking. Ik heb verschillende keren de gevangenis bezocht en de cellen gezien, en ik heb geconstateerd dat er zich wel degelijk meer dan 2 personen per cel bevinden. Op grond van mijn eigen bevindingen kan ik wel degelijk stellen dat er sprake is van overbevolking van de cellen in Point Blanche.

Een positief punt is dat er gewerkt wordt aan de reorganisatie van de Point Blanche gevangenis en dat de noodzaak daarvan wordt ingezien. Door deze uitbreiding zal het probleem van de overbevolking opgelost kunnen worden.

14.1.4 Regime en activiteiten

Ten aanzien van het contact met familie en vrienden worden de jeugdige gedetineerden hetzelfde behandeld als de volwassenen. Gezien het feit dat gedetineerden op willekeurige momenten gebruik mogen maken is het geen negatief punt dat de jongeren hetzelfde behandeld worden als de volwassenen. Ik heb niet de indruk gekregen dat zij op dit punt te kort gedaan worden.

Een ander punt dat wel enigszins problematisch is, is het gebrek aan educatie en scholing. Voor de jeugd onder de 18 is er alleen de mogelijkheid een computercursus te volgen. Dit zal weinig waarde hebben voor deze jongeren, aangezien de meesten handig overweg kunnen met

¹¹³ Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, KG 150 van 2007, 26 november 2007

computers. De GED-klassen zijn inmiddels begonnen en bieden enige vorm van educatie, maar deze zijn niet op jeugdige gedetineerden gericht.

Een speciale vorm van educatie ontbreekt in de Point Blanche gevangenis. Dit vormt een groot probleem en is een teleurstellende constatering. Juist bij de jeugdige gedetineerden is een vorm van begeleiding in de vorm van educatie enorm van belang, zodat zij ook gericht blijven op de toekomst. De reden hiervan is het gebrek aan geld. Vaak zijn er wel initiatieven om nieuwe cursussen of andere vormen van educatie op te zetten, maar na enkele maanden is het geld op. Dit haalt de effectiviteit van deze vormen van educatie weg, omdat de gedetineerden niet meer gemotiveerd zijn om deel te nemen. Vooral voor de jeugd is dit een kwalijke zaak, juist voor hen is het belangrijk dat zij gestimuleerd worden om aan de toekomst te werken.

Op dit moment is de gevangenis van Point Blanche een plaats geworden waar jeugdige gedetineerden bij volwassenen in een cel geplaatst worden, waardoor zij in een vicieuze cirkel blijven hangen. Ze praten met deze volwassenen over het begaan van nieuwe strafbare feiten, en zijn niet gericht op de terugkeer in de samenleving.

Het is van groot belang dat hier verandering in komt, en dat er mogelijkheden tot educatie voor de jongeren komt zodat zij gemotiveerd worden om na de detentieperiode terug de samenleving in te gaan.

De mogelijkheid om te werken is beperkt voor de jeugdige gedetineerden. De plaatsen die beschikbaar zijn zijn gevuld door volwassenen. Er zijn geen speciale mogelijkheden voor jeugdige gedetineerden op het gebied van werk.

Positief is wel dat de jeugdige gedetineerden (en volwassenen) de mogelijkheid hebben om overdag uit hun cellen te gaan. Zij zijn niet verplicht om de hele dag in de cellen door te brengen. Daarnaast zijn de timmerwerkplaats en het naaiatelier zeer goede initiatieven.

14.1.5 Medische zorg

Uit de gesprekken die ik gevoerd heb met de Inmates Association en de gedetineerden blijkt dat er het nodige scheelt aan de medische zorg die beschikbaar is in Point Blanche. De 18-jarige jongen die ik gesproken heb vertelde dat hij al lange tijd pijn aan zijn tand had, maar dat er geen tandzorg beschikbaar is. De tandartsstoel is al lange tijd (jaren) kapot. Ook zijn de zusters niet altijd aanwezig volgens de jeugdige gedetineerden, terwijl dit wel het geval zou moeten zijn.

De dokter is zelden aanwezig, zoals ook het geval was ten tijde van het CPT-bezoek in 2002, en de zusters schrijven over het algemeen alleen pijnstillers voor.

Op grond van de European Prison Rules moet er een psychiatrische dienst aanwezig zijn. Uit de gesprekken die ik gevoerd heb tijdens dit onderzoek is mij niet gebleken dat er een soortgelijke dienst aanwezig is. In mijn ogen vormt dit een groot probleem, juist omdat de gedetineerden van verschillende leeftijden en met verschillende achtergronden samen geplaatst worden. Voor de jeugd zou enige vorm van begeleiding aanwezig moeten zijn om ervoor te zorgen dat zij een toekomst hebben op het moment dat zij terugkeren in de samenleving.

14.1.6 Personeel

Tijdens dit onderzoek ben ik erachter dat het grootste probleem in de Point Blanche gevangenis het gebrek aan geld is. Door dit gebrek is het moeilijk om nieuw personeel aan te trekken waardoor de gevangenis met onderbezetting kampt.

Tot op heden lijkt de situatie houdbaar in de gevangenis, maar veel van het personeel is werkzaam via een beveiligingsbedrijf en zijn niet volledig getraind voor het werk in de gevangenis. Ook mogen zij geen wapens dragen.

In mijn visie komt dit het gevangenisregime niet ten goede. Het is noodzakelijk dat er stappen worden ondernomen om nieuw personeel aan te trekken, maar hier moet natuurlijk ook budget voor beschikbaar zijn.

14.1.7 Eindconclusie Point Blanche.

Op grond van de jurisprudentie die in het eerste hoofdstuk van dit onderzoek besproken is ben ik van mening dat de situatie voor de jongeren in Point Blanche niet zodanig ernstig is dat er gesproken kan worden van een schending van artikel 3 EVRM. Dit betekent dat de situatie die betrekking heeft op de detentieomstandigheden geen schending oplevert waardoor er gesproken kan worden van een vorm van foltering of een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

De drempel die gesteld is met betrekking tot het *“minimum level of severity”* is in mijn ogen niet bereikt. Er is geen sprake van verhoortechnieken, zoals in de zaak Ireland vs. United Kingdom¹¹⁴, die een schending van artikel 3 oplevert.

Enkele aspecten komen overeen met de zaak Peers vs. Greece. Daarin was sprake van slechte detentieomstandigheden, zo kwam er geen natuurlijk licht binnen in de cellen, was er sprake van slechte ventilatie etc.¹¹⁵. Na verschillende bezoeken aan de Point Blanche gevangenis ben ik van mening dat de situatie niet zodanig ernstig is dat er sprake is van een schending van artikel 3. De leefstandaard van St.Maarten speelt hier ook een rol bij. Gezien het feit dat deze standaard lager ligt dan in bijvoorbeeld een land in de Europese Unie en het feit dat St.Maarten zich nog steeds aan het ontwikkelen is ben ik van mening dat er niet voldaan is aan het *“minimum level of severity”*.

Daarentegen is het wel een schokkende bevinding dat er sinds het bezoek van het CPT in 2002 weinig tot niets veranderd is aan de situatie. Het CPT heeft op verschillende gebieden aanbevelingen gedaan, waar echter niets mee gedaan is.

Er bestaan grote knelpunten die spelen in de gevangenis van Point Blanche zoals bij bovenstaande punten beschreven. Belangrijk is wel dat er wel initiatieven vanuit de gevangenis zelf genomen worden om de situatie te verbeteren.

In de aanbevelingen zal ik hier verder op in gaan om enkele punten te benoemen die in mijn ogen verbeterd kunnen worden.

¹¹⁴ Ireland vs. United Kingdom, EHRM 18 januari 1978, application no. 5310/71

¹¹⁵ Peers vs. Greece, EHRM 19 april 2001, application no.28542/95

14.2 Politiecellencomplex Philipsburg

14.2.1 Fundamentele waarborgen

Na de gesprekken die ik gevoerd heb met de gedetineerden in de politiecellen heb ik aanwijzingen gekregen dat de rechten van de gedetineerden niet naar behoren worden meegedeeld. Verschillende malen heb ik te horen gekregen dat de gedetineerden (waarvan 2 minderjarigen) geen toegang tot een dokter of advocaat hebben gekregen. Ook worden volgens de gedetineerden bij de arrestatie de rechten niet verteld.

Naar aanleiding van de gesprekken die ik gevoerd heb met de gedetineerden in de politiecellen ben ik niet tot de conclusie gekomen dat er sprake is van een vorm van “ill-treatment” door de bewakers. Één persoon¹¹⁶ gaf tijdens deze gesprekken aan dat hij verkeerd behandeld was door de politie. Hij zou zijn geslagen op zijn hoofd en onderbenen. Omdat ik verder geen andere indicaties heb gekregen van eventuele vormen van “ill-treatment” ga ik er vanuit dat dit voorval een incident is geweest, als het op de waarheid berust.

Er zijn geen aanwijzingen dat er sprake zou zijn van een verkeerd gebruik van dwangmiddelen. Ook zijn er geen duidelijke aanwijzingen dat er sprake zou zijn van het gebruiken van geweld.

14.2.2 Registers en Informatie

De cijfers met betrekking tot de gedetineerden die zich in de politiecellen bevinden worden bijgehouden. Het komt echter wel voor dat de Voogdijraad niet op tijd ingelicht wordt wanneer een minderjarige zich in de politiecellen bevindt.

Ook worden de gedetineerden niet naar behoren geïnformeerd over hun rechten. Enkele gedetineerden hebben aangegeven dat zij tijdens hun arrestatie niet zijn gewezen op de rechten die zij hebben¹¹⁷.

Tijdens mijn bezoek aan de politiecellen heb ik wederom gezien dat er jongeren van 16, 17 of 18 jaar oud geplaatst worden tussen volwassenen die ernstige feiten hebben gepleegd.

Dit heeft in geen enkel opzicht een positieve uitwerking op deze jongeren. Op het moment dat ik de politiecellen bezocht heb zag ik dat er enkele cellen leegstonden. Vervolgens komt logischerwijs de vraag op waarom deze jongeren dan niet afgezonderd worden van de volwassenen. Mijns inziens bestaat (of bestond op dat moment) wel de mogelijkheid om dit te doen.

14.2.3 Verhoren

Naar aanleiding van de gesprekken die ik gevoerd heb zijn er geen aanwijzingen aan bod gekomen die erop wijzen dat er op een verkeerde manier verhoren zouden plaatsvinden.

In de gevangenis van Point Blanche heb ik wel met een 18-jarige jongen gesproken die vertelde dat hij 45 dagen vast heeft gezeten in een isolatiecel op het politiebureau in Philipsburg.

¹¹⁶ Zie pagina 72, 34-jarige man

¹¹⁷ Zie gesprek gedetineerden politiecellen p. 72

Een voorval als dit is onacceptabel, vooral als het gaat om een jeugdige. Al eerder is er een uitspraak¹¹⁸ geweest waarbij een man 98 dagen in een politiecel heeft doorgebracht. Het is mogelijk dat de bewering van de jongen klopt, en in dat geval is dit voorval onacceptabel.

14.2.4 Materiële omstandigheden

Tijdens dit onderzoek heb ik niet het idee gekregen dat de gedetineerden niet tevreden zijn met het voedsel dat zij krijgen.

Drinkwater vormt wel, net als in Point Blanche, een groot probleem. Tijdens de dienstwisseling zouden de gedetineerden schoon drinkwater moeten krijgen, maar dit blijkt vaak niet te gebeuren. Dit heeft als gevolg dat de gedetineerden drinkwater uit de leiding van de douche moeten halen. Dit is geen drinkwater, vaak is het water troebel en worden de gedetineerden er ziek van. Dit is een onacceptabele situatie. Op grond van de European Prison Rules zouden de gedetineerden op ieder moment over schoon drinkwater moeten beschikken.

De cellen kunnen op bepaalde momenten erg warm worden doordat er geen goede ventilatie plaatsvindt.

Het sanitair is een ander punt dat de nodige problemen met zich meebrengt. Het sanitaire gedeelte is vies. De “hurk-wc’s” komen niet overeen met de levensstandaard in St.Maarten en dienen te worden vervangen door toiletputten. Ook geeft het sanitair te weinig privacy.

De enige benodigdheden die de gedetineerden krijgen om zichzelf schoon te houden zijn toiletpapier en zeep.

Een ander belangrijk punt is het ontbreken van geschikte slaapmogelijkheden. In de cellen bevindt zich één betonnen blok zonder lakens of kussens. Dit is onvoldoende aangezien er zich gemiddeld 3 tot 4 personen per cel bevinden. De slaapfaciliteiten zijn slecht omdat de gedetineerden niet over een matras beschikken of over lakens en kussens. Vooral wanneer het om jongeren gaat is dit een ernstige situatie. Jongeren zijn een kwetsbare groep wanneer zij gedetineerd zijn, vooral in het begin van de detentie. Naar aanleiding van het gesprek met de Officier van Justitie is gebleken dat er initiatieven zijn om de slaapfaciliteiten beter te maken. Er wordt gesproken over het plaatsen van matrassen. Daarnaast zal het aantal gedetineerden teruggebracht worden naar 2 personen per cel.

Op het moment dat ik een bezoek bracht aan de politiecellen heb ik verschillende cellen leeg zien staan. Ten tijde van mijn bezoek was er geen sprake van overbevolking, terwijl dit wel uit de gesprekken bleek. Dit had ook te maken met het feit dat de Point Blanche gevangenis niet over meer capaciteit beschikte. Doordat de gedetineerden niet overgeplaatst konden worden naar Point Blanche werden de politiecellen steeds voller.

Door de nieuwbouw zal er beter ingespeeld kunnen worden op het grote aantal gedetineerden.

¹¹⁸ Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba (GEA), 11 september 2007, H-99/07, Parketnummer 06/667

14.2.5 Eindconclusie.

De zaak Peers vs. Greece¹¹⁹ welke eerder al aan bod is gekomen vertoont vele overeenkomsten met de situatie in de politiecellen. In deze zaak was er sprake van (voornamelijk) materiële detentieomstandigheden die overeen komen met de situatie in de politiecellen. Op grond hiervan ben ik van mening dat er wel degelijk een schending van artikel 3 EVRM plaatsvindt in de politiecellen.

Het is onacceptabel dat jeugdige gedetineerden onder slechte omstandigheden geplaatst worden in overbevolkte cellen met volwassenen. Doordat het om jongeren gaat die zich in een kwetsbare positie bevinden is naar mijn mening het “*minimum level of severity*” bereikt. De situatie in de politiecellen is naar mijn mening op zijn minst vernederend te noemen, wellicht onmenselijk. De jeugdige gedetineerden bevinden zich in een donkere slecht geventileerde cel zonder dekens en matrassen. De cellen zijn overbevolkt en het komt regelmatig voor dat de gedetineerden niet gelucht kunnen worden doordat er simpelweg niet voldoende personeel is. De “hurk-wc’s” in het sanitaire gedeelte brengen een vernederende situatie met zich mee doordat er geen enkele vorm van privacy bestaat in dit gedeelte. De combinatie van slechte materiële omstandigheden en het nalaten van het waarborgen van de fundamentele rechten brengen mijns inziens een schending van artikel 3 met zich mee.

Deze mening was het CPT in 2002 ook toegedaan, en het is teleurstellend te zien dat ook in de politiecellen niets verbeterd is ten opzichte van 2002. Er is niets gedaan met de verbeterpunten die het CPT in haar rapport naar voren heeft gebracht.

In vergelijking met de levensstandaard op St.Maarten is de situatie in de cellen ver onder de maat. Vooral voor jeugdige gedetineerden is deze situatie onbegrijpelijk.

¹¹⁹ Peers vs. Greece, EHRM 19 april 2001, application no.28542/95

15 Aanbevelingen

15.1 Point Blanche gevangenis.

- Het is van belang dat de manier van registreren op orde wordt gebracht. De gedetineerde heeft het recht op de hoogte te zijn van alle aspecten van zijn detentie. Het is meer dan noodzakelijk dat er een systeem is waarin deze aspecten zijn vastgelegd. De gedetineerde moet daarnaast op de hoogte gebracht worden van zijn datum van vrijlating. Deze datum is van het grootste belang voor de gedetineerde, en moet daarom in een register terug te vinden zijn.
- Er moet een document komen dat aan de gedetineerden wordt uitgereikt bij binnenkomst waar de regels van de gevangenis zijn vastgelegd.
- De gedetineerden moeten op de hoogte gebracht worden van de manier waarop zij klachten in kunnen indienen, zowel bij de Inmates Association als bij de Commissie van Toezicht.
- De jeugdige gedetineerden (in ieder geval de gedetineerden onder de 18) dienen te worden gescheiden van volwassenen. Het plaatsen van jeugdige gedetineerden bij volwassenen komt de resocialisatie van de jongeren niet ten goede.
- Indien dit niet haalbaar is, is het verstandig te kijken naar de leeftijden en straffen die gedetineerden opgelegd hebben gekregen. Op deze manier kan worden voorkomen dat jongeren in aanraking komen met volwassen criminelen die hen aan kunnen sporen opnieuw een strafbaar feit te begaan.
- Er dient op ieder moment van de dag schoon drinkwater beschikbaar te zijn, zodat de gedetineerden geen drinkwater uit de douche hoeven te halen.
- De “hurk-wc’s” dienen vervangen te worden door toilet-potten. Dit is in overeenstemming met de levensstandaard op St.Maarten.
- Het aantal gedetineerden dient te worden teruggebracht naar 2 personen per cel. De cellen zijn niet groot genoeg om er 3 personen in te plaatsen.
- Het gebrek aan scholing en educatie dient te worden opgelost. Als het niet mogelijk is om speciale vormen van educatie voor jongeren op te kunnen zetten, dan zou er meer ingespeeld moeten worden op de behoeften van de jeugdige gedetineerden. Zo zou er bijvoorbeeld in de huidige projecten extra zorg besteed kunnen worden aan de jongeren.
- Er dient te worden gezorgd voor psychiatrische zorg voor de gedetineerden die daar behoefte aan hebben.

15.2 Politiecellen Philipsburg

- De rechten van de gearresteerden dienen te worden verteld op het moment dat zij opgepakt worden.
- De Voogdijraad dient op tijd te worden ingelicht wanneer er zich een jeugdige in de politiecellen bevindt.

- Het is van groot belang dat de jongeren in deze kwetsbare periode van detentie niet bij volwassenen geplaatst worden. Als er de mogelijkheid is om de jongeren (onder de 18) in een aparte cel te plaatsen, dan moet deze mogelijkheid benut worden.
- Er dient op ieder moment van de dag voldoende en schoon drinkwater beschikbaar te zijn, zodat de gevangenen geen water meer op hoeven te vangen uit de douche. Dit water is echter niet geschikt als drinkwater.
- De “hurk-wc’s” dienen vervangen te worden door toilet-potten. Dit is in overeenstemming met de levensstandaard op St.Maarten.
- Er dient gezorgd te worden voor geschikte slaapmogelijkheden. Zo moet iedere gedetineerde de mogelijkheid hebben om op een matras te slapen, in plaats van op de betonnen vloer.
- Het aantal gedetineerden dient terug gebracht te worden naar 2 personen per cel. De cellen zijn niet groot genoeg om gemiddeld 4 gedetineerden in te kunnen plaatsen.

16 Evaluatie/Vervolgonderzoek

Het onderzoek is redelijk goed verlopen, er is ruim voldoende informatie naar voren gekomen die betrekking heeft op de detentieomstandigheden voor jongeren op St.Maarten.

De verbeterpunten op het gebied van detentieomstandigheden zijn erg uitgebreid en er bestaat zeker een mogelijkheid tot nader onderzoek. Tegen dit punt ben ik ook aangelopen in dit project, het onderzoek is van aanzienlijke omvang, terwijl er nog meer aspecten van detentie gedetailleerder uitgezocht hadden kunnen worden.

Zo zijn bijvoorbeeld de verhoormethoden in de politiecellen en isolatie twee punten die nader uitgezocht kunnen worden. In dit onderzoek was er wel de intentie om hier verder op in te gaan, maar niet de mogelijkheid.

De gesprekken zijn niet verlopen zoals gepland. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat er in het Engels gesproken is, of met het cultuurverschil. Vaak heb ik niet de vragenlijsten aan kunnen houden omdat de gesprekken anders verliepen. Omdat er zoveel aspecten zijn die een rol bij detentie spelen, en de gedefinieerden vaak over een ander aspect begonnen, is de volgorde van de vragenlijsten niet gehanteerd¹²⁰. Regelmatig moest er geïmproviseerd worden om zoveel mogelijk informatie te kunnen verkrijgen. Bij sommige gesprekken is het voorgekomen dat er niet voldoende tijd was om alle aspecten van detentie te kunnen belichten.

Soms begrepen de gedefinieerden de vragen niet, of waren zij kort in hun antwoorden. Ik heb in de tijd dat ik op St.Maarten heb gezeten niet de mogelijkheid gehad om een gesprek aan te gaan met de Commissie van Toezicht. Dit was afhankelijk van verschillende factoren; de Commissie van Toezicht was zelden aanwezig, daarnaast was het lastig om in de periode dat ik op St. Maarten was een gesprek met hen te plannen. Voor een nader onderzoek zou dit een erg nuttig gesprek kunnen zijn. In dit onderzoek hebben echter genoeg andere gesprekken plaatsgevonden om over voldoende informatie te kunnen beschikken.

Over het algemeen is er, naar mijn mening voldoende informatie naar voren gekomen om te kunnen oordelen over een eventuele schending van artikel 3 EVRM, maar er is zeker ruimte voor nader onderzoek.

¹²⁰ Dit is tevens de reden dat de vragenlijsten in de bijlage geplaatst zijn, in plaats van verwerkt in de gesprekken.

17 Bronnenlijst

17.1 Jurisprudentie

- Campbell and Cosans vs. United Kingdom, EHRM 25 februari 1982, application no. 7511/76, 7743/76
- Dikme vs. Turkey, EHRM 11 juli 2000, application no. 20869/92
- Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba (GEA), 11 september 2007, H-99/07, Parketnummer 06/667
- “The Greek case” Report of the European Commission on Human Rights, 5 november 1969,
12 Yearbook of the European Convention of Human Rights 1, p. 186
- Ireland vs. United Kingdom, EHRM 18 januari 1978, application no. 5310/71
- Kudla vs. Poland, EHRM 26 oktober 2000, application no. 30210/96
- Mathew vs. Netherlands, EHRM 29 september 2005, application no. 24919/03
- Peers vs. Greece, EHRM 19 april 2001, application no.28542/95
- Raninen vs. Finland, EHRM 16 december 1997, 152/1996/771/972
- Roberts vs. United Kingdom, EHRM 25 maart 1993, application no. 13134/87
- Salah Sheekh vs. The Netherlands, EHRM 11 januari 2007, application no. 1948/04
- Selmouni vs. France, EHRM 28 juli 1999, application no. 25803/94
- Soering vs. United Kingdom, EHRM 7 juli 1989, application no. 14038/88
- Tomasi vs. France, EHRM 27 August 1992, Application no. 12850/87
- Tyrer vs. United Kingdom, EHRM 25 april 1978, application no. 5856/72
- Y. vs. United Kingdom, EHRM 9 October 1991, Series A No. 247-A; 17 EHRR 233

17.2 Rapporten

- Report of Mr. Nigel Rodney, Special Rapporteur on torture to the UN Commission on Human Rights, E/CN/1996/35
- G.A.E. Thodé, “Strafprocesrecht in Caraïbisch Nederland – Hoe EVRM conform?”, Nieuwe verhoudingen in het Koninkrijk der Nederlanden, Universiteit van Utrecht 2007.
- Defence for Children, “Defence for Children in Conflict with the Law to Combat State Violence”, A contribution by Defence for Children International to the UN Secretary General Study on Violence against Children, July 2005
- P.D. Lucas & J.I. de Groot, “Plan Veiligheid St.Maarten, een gecombineerde, integrale aanpak.”, For a Change NV: april 2007.

- Association for the Prevention of Torture (APT) R. Morgan & M.D. Evans, “The Prevention of Torture in Europe. CPT Standards regarding Prisoners”, Brochure no. 6, Council of Europe, Geneva. 2001.
- Aisling Reidy, “A guide to the implementation of article 3 of the European Convention of Human Rights, Human Rights Handbooks No.6” Council of Europe. 2003.
- Association for the Prevention of Torture (APT), “Guide to jurisprudence on Torture and Ill-treatment, Article 3 of the European Convention for the Protection of Human Rights”, Geneva 2002.
- Association for the Prevention of Torture (APT), “Monitoring places of detention. a practical guide.”, Geneva April 2004.
- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Punishment (CPT), “Report to the authorities of the Kingdom of the Netherlands on the visits carried out to the Kingdom in Europe, Aruba, and the Netherlands Antilles by the CPT,” Strasbourg. 5 februari 2008.
- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Punishment (CPT), “Report to the authorities of the Kingdom of the Netherlands on the visits carried out to the Kingdom in Europe, Aruba, and the Netherlands Antilles by the CPT”, Strasbourg. 15 november 2002.
- M.A. Verhoeven e.a., “Georganiseerde criminaliteit en rechtshandhaving op St.Maarten”, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. 2007.
- Association for the Prevention of Torture (APT) “The Definition of Torture, Proceedings of an Expert Seminar”, 10 – 11 november 2001, Geneva.
- Committee on the Rights of the Child, “Children’s Rights in Juvenile Justice”, General Comment No. 10, Geneva. 15 januari – 2 februari 2007 (CRC/C/CG/10)
- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Punishment (CPT), “6th General Report on the CPT’s activities covering the period 1 January to 31 December 1995”, 5 augustus 2006.
- Committee on the Rights of the Child, “Concluding observations on the Rights of the Child. Netherlands Antilles,” 7 juni 2002. (CRC/C/15/Add.186)
- Association for the Prevention of Torture (APT) U. Kriebaum, “Modus Operandi”, Brochure No. 4 Geneva. mei 2002

- Defence for Children International S. Detrick e.a., “Violence against Children in Conflict with the Law – A study on Indicators and Data Collection in Belgium, England and Wales, France and the Netherlands”, The Netherlands: 2008
- N.S. Rodley, “The definitions of torture in international law,” Current Legal Problems p. 467 – 493 Oxford University Press: 2005.
- Netherlands Antilles NGO Report, A.M. Dekker, “Implementation on the Convention on the Rights of the Child”, augustus 2001.
- Europees Economisch en Sociaal Comité, “De preventie en aanpak van jeugdcriminaliteit en de rol van jeugdrechters in de Europese Unie”, Publicatieblad van de Europese Unie, 9 mei 2006. (2006/C 110/13)
- E.C. Leerthouwer & M.A. Verhoeven, “Toepasbaarheid van de PMJ-Ramingsmethodiek op de Nederlandse Antillen,” Memorandum 2006 – 5 Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum 2006.
- T. Hammarberg, “The Greek case became a defining lesson for human rights policies in Europe”, 18 april 2007 (www.commissioner.coe.int.)
- Association for the Prevention of Torture (APT), “The prevention of torture in Europe: collected texts”, Brochure No.1, Geneva december 1997.
- Childrens Rights Pilots Project, “Legal Analysis of International and European Standards on Juvenile Justice”, First meeting, Budapest 18 -19 maart 2005

17.3 Regelgeving:

- Council of Europe, Committee of Ministers, “European Prison Rules”, Recommendation Rec. (2006) 2.
- Office of the High Commissioner for Human Rights, “United Nations Rules for the Protection of Juveniles deprived of their Liberty”, General Assembly Resolution 45/113 of 14 december 1990. (Havannah Rules)
- Convention on the Rights of the Child, General Assembly Resolution 44/25 of 20 november 1989.
- Slotverklaring van het bestuurlijk overleg over de toekomstige staatkundige positie van Curaçao en St.Maarten, 2 november 2006: Den Haag

- Office of the High Commissioner for Human Rights, “United Nations Rules for the Prevention of Juvenile Delinquency”, General Assembly Resolution 45/112 of 14 december 1990 (The Riyadh Guidelines)
- Slotverklaring van de start-Ronde Tafel Conferentie van het Koninkrijk der Nederlanden, 26 november 2005. Willemstad Curaçao.
- Office of the High Commissioner for Human Rights, “Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners”, Geneva 1955.
- Hoofdlijnenakkoord tussen de Nederlandse Antillen, Nederland, Curaçao, St.Maarten, Bonaire, St.Eustatius en Saba, 22 oktober 2005 Bonaire.
- Tweede kamer Staten Generaal, “Brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties”, 8 april 2008 Den Haag.

17.4 Documentaires.

Uitzending NOVA: documentaire Nederlandse Antillen.

- Deel 1: 3 maart 2008, “De dienstreis”
- Deel 2: 6 maart 2008, “Antillen corrupt boevennest?”
- Deel 3: 8 maart 2008. “Corruptie en criminaliteit op St. Maarten en Bonaire.”

17.5 Websites.

- www.unhch.ch
- www.commissioner.coe.int
- www.minbzk.nl
- www.un.org
- www.coe.int
- www.echr.coe.int
- www.thedailyherald.com